තුඩාවේ පඬිතුමන්ගේ
සිදත්සඟරා සන්නය
සහ
ගැටපදවිවරණය.

දෙවෙනි වරට.

ලඞ්කාවේ ආණ්ඩුවේ දුම්රියදෙපාර්තමේන්තුවේ නියුක්ත

පී. පණ්ඩිත ගුණවර්ධන මහතා

විසින් ප්‍රසිද්ධකොට

ලක්රිවිකිරණ යන්ත්‍රාලයේ

මුද්‍රාඞ්කනය කරවනලදී.

———XXX———

The Paraphrase of

SIDATHSANGARAWA

and its Glossay

by the late

TUDAWE' PANDIT

——XX——

Published by

Mr. P. Pandita Gunawardene

of

The Ceylon Government Railway Department

and printed at the

Lakrivikirana Press.

EDITION SECOND

1896.

දැ න් වී ම යි.

———xxx———

අප පියානන් විසින් මීට පනස් (50) හවුරුද්දකට පමණ පෙර කරණලද මෙම අරුත්විඥාකනය සිංහල ව්‍යාකරණෝද්ග්‍රහණයෙහි තත්පරවූ සියලු ආධුනික ජනතාවට අත්‍යන්තෝපකාරීවූ බැව් අප නොකිවාට කවුරුත්පාහේ දනිත්යයිසිතමු. තවද, මෙය මුද්‍රාඞ්කණය කොට දනුට එක්සාළිස් (41) හවුරුද්දක් පමණ ගතවූහෙයින් පොතක් සපයාගැණීමද ඉතා දුෂ්කරවිය. එහෙයින් ලෝවැඩ කැමති මහතුන් කීපදෙනෙකුගෙන් අයදුම් ලදින් නැවතත් මුද්‍රණය කරවා පැතිරවීමට අදහස්කෙළෙමු.

මෙහිදු—අප පියානන්ගේම කල්‍යාමෙන් වෙනස්වූ මතයන්ට අනුකූලවැ ඇතැම්තැන් මුල්පොතට වෙනස්වද යොදුඇත. වෙනත් එබඳු වෙනස් කටයුතු තැන් අපේ ප්‍රමාදදිගෙන් ඇතිවිය හැකිසි. එසේ ඇතිවුව හොත් ඒතැන් සත්ගුණවත් සුධිහු ඊෂ්‍යාවෙන් තොරවැ සමාධි භජනය කිරීමෙ[illegible] සංශොධනය කෙරෙත්වා.

මේවගට,
ලෝවැඩකැමති
පී. පණ්ඩිත ගුණවර්ධන.

වර්ෂ 1898 ක්වූ අගෝස්තු මස 15 වෙනි
දින කොළඹ පිටකොටුවේ
දුම්රිය නවත්වන ස්ථානයේදීය.

කුටි - කුටිකාරිකා - කුට - කේදාර
(කොටි - කටි - කොටේය් - පල්ලි - පල්ලිය)
කොළ දෙපිටිකට එකට ගෙනවත් කුටියකට.

ආවුධ - ඉමංසල්කොලෙ ආවුධ
ආවුධ නම ආවුධිකො

ආවුධිකො - මුරිකා - ද්‍රවුණ
වයාකරණකුමරුගේ යෙන් ආදර්ශය වුණු නුගත්
මෝ ද්‍රවිඩ සදහා

සංඛ්‍යා තන - නියමිතපද - සංඛ්‍යානුපද
(සංඛ්‍යා ආදෙශ කට නහ ගො)

සංඛං නියමිතං
සංඛ්‍යානුගත විශේෂණ ආගමවත් පද යාතුනිව

ආතුරු - ගිලෙන් සාව - සමාන බව

සෙවිතොත් - එක සංඛ්‍යාගත සේවිතත්

සංදිට්ඨි - සංඛ්‍යාගෙ දිට්ඨි
අභිදිට්ඨි (අරුත් දිට්ඨි යො දිට්ඨි සෙට් ලොවෙහි.
ගත්ත දිට්ඨි

සංදිට්ඨි ආරුත් දිට්ඨිය නොවන ලෙස නිබද
කර්ම කහ නිඩ වූ ලෙස දෙන් ලෝක විට

දිට්ඨි - යනු වයාකරණය නිදුකද දෙවිට
තෙරෙම, ආකාර, කොට ස.
විධා නය මනා ලෝ

නවී ලොකෙගෙන් - නාමය ම ලෝකයේ කොට
ගෙන යනුයි.
"ප වනම් නවූනම් ලොකාන රස කොනා නාතය
මානං"

සියබස්ලකර

පිරිසිඳු බසගඟ ණා—වියතැසුරුකල හැමදි ණා
සඳසතර දිනම් ණා—ලොතම ගර්වා දුලවැ ගෙවසෙසිණා

Pundit Tudūwè

සිදත් සඟරා.

1 කලාපය.

පෙළ.	පද.	අන්වය.
මහද ගද තිළිකැ	සබිනෝ	සියලු දනයුතුදෙය
රැ-සබිනෝ ගෙවා	ගෙවා	නිඝඩාකොට (කෙළවරකොට)
දත්හට—	දත්හට, මහද ...	දන්නැනැත්තාහට, මාගේ හෘදය
	ගඳකිළිකැරැ ...	ගන්ධකුටිකාකොට [න්තන්ගේ
දුහුනන් දැනුම් ස	දුහුනන්	ආධුනිකයන්ගේ [අලුත ඉගෙණග
දහා-කරණෙම් සි	දැනුම්සඳහා ...	දැනගැන්ම පිණිස
දත්සඟරා—	සිදත්සඟරා ...	සිධාන්තසඞ්ග්‍රහය
සදරුත් විදිසියල්-	කරණෙම්— ...	කරන්නෙමි—
අනුරූ සේ පියෝ	සියල්සදරුත්විදි ...	සියලු ශබ්දාර්ථවිධිය [මිනා
ගන්-ඉති සන් සඳ	සේ, පියෝනන් ...	දක්ෂයන්ගේ, ප්‍රයෝගයන් හා [යෙදු
සමස් ඈ-වහරනු	අනුරූ, ඉති ..	සමානරූපයි(ඒකාකාරයි,) මෙසේ
සෙරෙන්සපයා—	සන්, සඳ, සමස්, ඈ,	සංඥාව, සන්ධිය, සමාසය, යනාදිය
	වහරනුසෙරෙන්	ව්‍යවහාරානුසාරයෙන්
මෙසබඳ සිදත් පි	සපයා— ...	සම්පාදනය කරණු—
රියන් හිමි—	සිදත්, පිරියත් හිමි	සිධාන්තයාගේ, කෙළවරදක්වා
එබැවින් සන් සඳ	මෙසබඳ— ...	මේ (සූත්‍රය) සම්බන්ධයි—
ලිඟු විබත් සමස්	එබැවින්, සන්, සඳ,	එසේහෙයින්. සංඥාය, සන්ධිය,
පියවි-පස කිරිය	ලිඟු, විබත්, සමස්,	ලිඞ්ගය, විභක්තිය, සමාසය,
ලොප් අදෙස්-අග	පියවි, පස, කිරිය,	ප්‍රකෘතිය, ප්‍රත්‍යය, ක්‍රියාව,
ම් පෙරරූ දෙරූ	ලොප්, අදෙස්, අගම්,	ලොපය, ආදෙශය, ආගමය,
පෙරැළි—	පෙරරූ, දෙරූ, පෙ [රැළි.	පූර්වරූපය, මිශ්‍රරූපය, විපර්‍ය්‍යාසය,
වැඩි අඩු නිපා	වැඩි, අඩු, නිපා, ...	වෘද්ධිය, හානිය, නිපාතය, *

* මෙම වියරණ විධිය සත්‍යයත්හි "නිපාත" යයිද-"නිපාතන" යයිද දෙප්‍රකාරයෙන් ව්‍යවහාරකර ඇතත් තුඩාවේ පඬිතුමන් ඒසින් පුරාණ සන්නයකාර පඬිහුගේ අරුත් වැනුම් නොඉක්මවන අටියෙන් තම පොහොතිද නිපාතයයි අරුත්වියකනය කරණලදී. එබැවින් මේ තෙම අවියසදනට නොව වියරණෙහි කපිතොපදෙශයෙන් සිඛනුවූවන්ගේ සිඛකිරිමක්වූ එක් වියරණවිධියෙකැයි සැලකියයුතු, නිපාතනය කියා අරුත් හෙපලීමත් නිදෙස්වේ.

පෙළ.	පද	සන්නස.
නියම්- අනියම් අව්	නියම්, අනියම්, ...	නියමවිධිය, අනියමවිධිය,
දුමන් විද්-විවිසි වැ	අවිදුමන් විදි, වි ...	අවිද්‍යමාන විධිය, කියා
දූරුම්-වියරණවිදි	විසිමැදුරුම් ...	විංශතිප්‍රකාරවූ
සපයා—	වියරණවිදි ...	ව්‍යාකරණවිධිය
	සපයා— [රු, ඇ	සම්පාදනය කරණුව—
1 පණකුරු ගන	1 පණකුරු, ගනකු	ප්‍රාණාක්ෂරය, ගාත්‍රාක්ෂරය, යනාදිය
කුරු ඇනවි ලකු	නම්ලකුණෙන් ...	නාමලක්ෂණයෙන්
ණෙන් හඳුන්වනු	හඳුන්වනු, සන්නම්.	හැඳිනවීම, සංඥානාමවේ—
සන්නාවි—	සියබස, වහරව ...	ස්වකීයභාෂාවෙන්, ව්‍යවහාරයට
	යුතු. පණකුරු ...	යොග්‍යවූ. ප්‍රාණාක්ෂර
පණකුරු පසෙක්	පසෙක්. එද ...	පක්ෂවකයෙක්ය, ඒ (පක්ෂවකය) ද
	ලුහුගුරුබෙයින් ...	ලඝුය, ගුරුය, (යන) භෙදයෙන්
එද-ලුහුගුරු බෙ	දසවේ, ගනකුරුද	දශකයෙක්වේ, ගාත්‍රාක්ෂරද
සින් දසවේ-ගනකු	විස්සෙක්වේ— ...	විංශතියෙක්වේ—
රුද වේ විස්සෙක්-	අආඉඊඋඌඑඒඔඕ [මේ—	අආ, ඉඊ, උඌ, එඒ, ඔඕ, (යන)
වහරට යුතු සියබ	මේදස, පණකුරුන	මේදශකය, ප්‍රාණාක්ෂරනම් (වේ).
සැ—	කගජ ටඩණ තදන	ක, ග, ජ, ට, ඩ, ණ, ත, ද, න,
අආ ඉඊ උඌ එඒ	පබම යරලව සහළ අං	ප,බ,ම,ය,ර,ල,ව,ස,හ,ළ, අං, (යන)
ඔඕ මේ දස පණ	මේවිසි,ගනකුරුනම්	මේ විංශතිය, ගාත්‍රාක්ෂරනම්(වේ).
කුරුනම්—	ආ	(ආශුවිවකාවූ) ආශබ්දය
කගජ ටඩණ ත	ඊල්	(දෙලාවචකාවූ) ඊල්ශබ්දය
දන පබම යරලව	ඌල්	(ප්‍රශ්නවණාවචකාවූ) ඌල්ශබ්දය
සහළ අං වේ විසි	ඒල්	(පඤ්චමධ්‍යාඵලවාවකවූ) ඒල්ශබ්දය
ගනකුරුනම්—	ඕනා	(ක්‍රියාවිශෙෂණවූ) ඕනාශබ්දය (යන)
ආ.ඊල්, ඌල්, ඒල්,	ඇති, හුදුවද ...	(මේ) ආදියෙහි, හුදකලාවද
ඕනා, ඇති, හුදුව	සා	(ශාබාදිවාචකවූ) සාශබ්දය
ද-සා, සි, සූ, සේ,	සි	(සිංහාදිවාචකවූ) සිශබ්දය.
සෝ,ඇති ගත්අරු	සූ	(සූත්‍රාදිවාචකවූ) සූශබ්දය
ණු නැරැ උසුරුව	සේ	(ජෙතාදිවාචකවූ) සේශබ්දය
නුහෙයින්ද-ගුරු	සෝ [නැරැ	(ශ්‍රොතසාදිවාචකවූ) සෝශබ්දය (යන) [කොට
පසද—	ඇති, ගත් අරුණු	(මේ) ආදියෙහි, ගාත්‍රාක්ෂරාරූඪ
	උසුරුවනු හෙයින්	උච්චාරණයකරණුලබනහෙයින්ද
	කුරුපසද— ...	ගුරුක්ෂර පක්ෂවකයද—
"නම් වදනයපො	නම්, වදනය ...	නාමයගේ, වචනය
මින් නොදනනු සි	පොමින් [මන්	ප්‍රකාශකරණකොටගෙණ [ය
හැංගේ" "නරණි	නොදනැති, හැං	නොදන්මවත්යයි, කාලනානාකලේ
ඳුනු ඉංගෙන් යෙ	නරණිඳුනු, ඉංගෙන්	නරෙන්ද්‍රයාගේ, අභිප්‍රායෙන්
මෙනදු නැසි පස	යෙමෙන්, අදු, පනති	සෙමින්, අවුන, පාඨයෙක්හි
ති" මේඇ කවිලැ	නැසි, මේඇ ...	නුපතාව, (යන) මේආදිවූ
කියෙනිදු. "හංමැ	කවිලැකියෙනිදු ...	කාව්‍යලක්ෂයෙහිද
ටි වංඇපල"	හංමැටි ...	හංමැටිය (එනම් පැලවගීයක්)*
	වංඇපල ...	වංඇපලය (එනම් ගස්වගීයක්)

* "කසවිශෙෂයක්" යයිද කියත්.

ප්‍රේක් - ප්‍රේක්ෂාරණ
හංමවී

ප්‍රත්‍යුත්පන්නෙහෙයණදු - (ප්‍රමාණයෙමාත්‍රයෙන)

මෛත්‍රී - මෛ - ත්‍ර - ත්‍රී

ඕ, යනු, හිහල්පවිශ්‍ය ආකාරයකි
එඑනයෙහි ය ගට ගෙන ගත නැගෙනවේ.

මෝ, මොට් යනු ව්‍යාදු ආර්යානකාරවශයෙන්
ව්‍යාදූ. ප - ප්‍රශ්නී

ආව්‍යාද්‍ය. ගොප ප්‍රශ්නීලී. (ගරිනැලිමෝ ප්‍රශ්නීලීගොප)
නැතිලින් මෙ ගැන්ගෙන්

සංදෘශ්‍ය තුළ සුත් ලියා ගොඩවිය හැකිය.
ලියුම් ලෙස ගේන කැන්දුන්නය

ධාතුව ව ලිපිය ගොනු කර බාර ගෙ වලට ප්‍රශ්නයකි
යටම "ලිංග" යනාම ආරෝපණයි.

සමිත ව - සංගත, සමෝරව. "ය" ලා.
සම්බන්ධ ආයතන. ඉ. ව

විශ්‍රාන්ත ආශ්‍රිතයි -
ශ්‍රිත - (විකරණ - නමිත - නද්දිවීනය)
සද ආශ්‍රය ගැනීම යි

නිසුම - ගෙනස්ව ආ
ශුණ්‍යම් ස්ථාන ද ආශ්‍රිත යනු විශ්‍රමයකි
පරිප්‍රාප්ත - ආව වූ

පෙළ.	පද. [දු	අර්ථය.
ඈ ලෙව්ලැකියෙ	ඈ, ලෙව්ලැකියෙහි	යනාදී, ලෝකයා ලක්ෂණයෙහිද
හිදු.,සපුරාඋසුරුව	සපුරා,උසුරුවනගෙ	සම්පූර්ණ[illegible]තොව, උච්චාරණය කා
	[සින්ද	රණුලබන [illegible]
නුහෙයින්ද- රඟ,	රඟ	(නාසාග්‍රාදිය[illegible])
බඟහර,ඈහි උනු	බඟහර	(සුරාපානයාලි) [illegible]
මිනින් උසුරුවනු	ඈහි, උනුමිනින්	(මම) ආදියෙහි, [illegible]
නොසින්ද-මෙහි බි	උසුරුවනු නොසින්ද	උච්චාරණයකර ණුලබනාහෙයින්ද
ඳුද රුසි මේ ඈ	බිඳුද, මෙහි ...	බින්දුවද, මම (සිඛාගානසංග්‍රහයෙහි)ගි
හි~	රුසි, මේඈහි~	රැමිඞ, (සංඥතාව) මේආදි ආකා
		රයි~
2 පෙරපරවණන්	2 පෙරපරවණන්	පූර්වාපරවර්ණයන්
ගලපනු සඳනම්-	ගලපනු, සඳනම්	ගැලපීම, සන්ධිනම් (වේ)
සඳෑවි, මොහොර,	සඳෑවි	(සඳෑවී යන තන්හි) සඳෑවීය
ඈහි~	මොහොර ...	(මහලුර යනතන්හි) මොහොරය
	ඈහි~ ...	(යනමේ) ආදී ආකාරයි~
3 මේය, මෝය, ඥ	3 මේය, මෝය ..	පම්තෙවය, මෝතෙතාමෝය
න වගරට කරුණු	යන, වගරට [නම්	කියනලද. ව්‍යවහාරයට
වූයේ ලිඟුනම්-දී	කරුණුවූයේ. ලිඟු	කාරණාවූයේ, ලිංගනම් (වේ)
ය, විදු, ඈහි~	දීය, විදු, ඈහි~	ජගත්හෙම, විද්‍යාතොව, යනාදි
	[දනු	ආකාරයි~
4 නමින් පරවැ	4 නමින් පරවැ, බෙ	නාමයෙන් පරව, බෙදීම
බෙදනු ලබනුයේ	ලබනුයේ, විබත්නම්	ලබන්නේ, විභක්තිනම් (වේ)
විබත්නම්- යෙහෙ	යෙහෙ, සෙබෙහි	සුහයෙක්තෙම. සභාවෙහි
සෙබෙහි, ඈහි~	ඈහි~ [වැ	(යනමේ) ආදි ආකාරයි~
5 නේසඳන් සියො	5 නේසඳන්, සියො	මනායෙක් ශබ්දයන්, එකතුව,
	[සේ	
වැ එකසඳඅකුරක	එකසඳ අකුරක්වන	ඒකශබ්දකාරයන් වනමෙන්
වනසේ ගලපනුස	ගලපනු, සමස්නම්	ගැලපීම, සමාසනම් (වේ)
මස්නම්-මීපල්, නි	මීපල්	(මියපල්ලෙන් යනාර්ථයෙහි) මීපල්ය
ලුපුලැසි, ඈහි~	නිලුපුලැසි... ...	(නිල් උපුල්වන් අ සඳැත්තී යනා ර්ථයෙහි) නිලුපුලැසිය (යනමේ)
6 පියවි දෙවැදුරු	ඈහි~	ආදී ආකාරයි~
මි දපියවි සඳපියවි	6 දපියවි, සඳපියවි, වි	ධාතුප්‍රකෘතිය, ශබ්දප්‍රකෘතිය, කියා
වි-පදයොන් දපිය	පියවි, දෙවැදුරුම්	ප්‍රකෘතිතොමෙයි, ශද්‍යාකාර (වේ)
විනම්- විබතැනට	පදයොන්	පදයන්ට උත්පත්තිස්ථානවූයේ
ඈසුරු සඳපියවිනා	දපියවිනම් ...	ධාතුප්‍රකෘතිනම් (වේ)
මි~	විබතැනට, ඈසුරු	විභක්ත්‍යාදීන්ට, ආශ්‍රයවූයේ
	සඳපියවිනම්~	ශබ්දප්‍රකෘතිනම් (වේ)~
වෙන වෙන දෙක	එදෙක	ඒ (ධාතුප්‍රකෘති ශබ්දප්‍රකෘති) දෙක
නිපන්-තසම තබ	වෙන වෙන, නිපන්	වෙනවෙනම, නිෂ්පන්නය
වසි එතෙබේ-කිසි	තසම, තබවසි [න්	තත්සමය, තත්භවය, කියා
අන්බසින් නුමුසු-	එතෙබේ, අන්කිසිබසි	ත්‍රිභේද (වේ),අන්‍යකිසිභාෂාවකින්
හෙළදිවිපල නිප	නුමුසු, හෙළදිව්	මිශ්‍රනුවූ, සිංහලව්පයෙහි
න්නම්~	පළ, නිපන්නම්~	ප්‍රකටවූයේ, නිෂ්පන්නනම් (වේ).
මගද සකු ඈබණ	මගද සකු ඈ, බණ	පාලිසංස්කෘතාදිවූ, වචනයට
සමවූබස තසමනම්	සමවූ,බස,තසමනම්	සමානවූ,වචනය, තත්සමනම්(වේ)

මූල.	පද.	සන්නය.
බිඳුනේ තබවන	බිඳුනේ	(එයින්) බින්නවූයේ [කොට
ච් වී-විමසා දනු	තබවනම්, වී, විමසා	තත්භව නමැති, ඛියා, විමංසනය
එහි පියෝ—	එහි පියෝ.. ...	එහි ප්‍රයෝග
	දනු—	ජනනය කරණු—
රුකුර, නරඹ, ඈ	රුකුර	(කිරිමෙහි) රුකුර යන ධාතුය
නිපන්දු පියවින	නරඹ	(බැලීමෙහි) නරඹ යන ධාතුය
මි—		(යන) [නිනම් (වේ)—
	ඈ,නිපන්දුපියවිනම්	(මේ) ආදිය, නිෂ්පන්නධාතු ප්‍රකෘ
යා, දා, කර, ඈ තස	යා, දා	(යාමෙහි) යා යන ධාතුය, (දීමෙහි)
මදු පියවිනම්—		දා යන ධාතුය [දිය
	කර, ඈ	(කිරිමෙහි) කරයන ධාතුය, යනා
	තසමදු පියවිනම්.	තත්සමධාතුප්‍රකෘතිනම් (වේ)—
දන, නැඟි, සමර,	දන	(දීතිමෙහි) දනයනධාතුය
තුලුර, ඈ තබම දු	නැඟි	(නැඟීමෙහි) නැඟියන ධාතුය
පියවිනම්—	සමර	(සිහිකිරීමෙහි) සමරයන ධාතුය
	තුලුර	(වැලඳනැන්මෙහි) තුලුර යන ධා
		තුය— [වේ
	ඈ,තබවදුපිවියනම්.	යනාදිය, තත්භවධාතුප්‍රකෘති නම්
කොළඹ, කරළු, ඈ	කොළඹ	(යාත්‍රානිතීර්ථාවකාවූ) කොළඹ ශ
නිපන් සදපියවින		බ්දය
මි—	කරළු	(නවවසතුවාවකාවූ) කරළු ශබ්දය
	ඈ, නිපන් ...	යනාදිය, නිෂ්පන්න
	සද පියවිනම්—	ශබ්දප්‍රකෘතිනම් (වේ)—
ගජ, කර, කිරණ,	ගජ	(හස්තිවාවකාවූ) ගජශබ්දය
ඈ තසම සදපියවි	කර	(හස්තවාවකාවූ) කරශබ්දය [දිය
නම්—	කිරණ, ඈ [මි—	(රශ්මිවාවකාවූ) කිරණශබ්දය, යනා
	තසම සද පියවින	තත්සමශබ්දප්‍රකෘතිනම් (වේ)—
	අත්	(හස්තශබ්දපර්‍යායවූ) අත්ශබ්දය
	රුක්	(රුක්ඛශබ්දපර්‍යායවූ) රුක්ශබ්දය
අත්, රුක්, සමන්	සමන් බඟදුරු	{(සමන්තභද්‍රශබ්දපර්‍යායවූ) සමන්
බඟදුරු, ඇදුරු, ක		{බඟදුරු ශබ්දය [බ්දය
න්, ඇඹුල්, ඈ තබ	ඇදුරු	(ආචාර්‍යශබ්දපර්‍යායවූ) ඇදුරුශ
ව සදපියවිනම්	කන්	(නෙතුවාවකාවූ) කන්ශබ්දය
—	ඇඹුල්	(විශ්‍රාමශාලාවාවකාවූ) ඇඹුල්ශබ්දය
	ඈ	(යනමේ) ආදිය
	තබවසදපියවි ...	තත්භවශබ්දප්‍රකෘති
	නම්— [න	නම් (වේ)—
7 දසින්නමින්හො	7 දසින් නමින් හො	ධාතුවෙන් හෝ නාමයෙන් හෝ
ග කරණුයෙ පස	කරණුයේ, පසනම්.	කරණුලබන්නේ, ප්‍රත්‍යයනම්(වේ)
නම්-තිලි, කරණී,	තිලි, කරණී ...	(හෙතෙම) තුෂ්ටිය, කටයුත්තය
තියරි, ඈඩි—	තියරි, ඈඩි— ...	නුවරෙහිවූ තැනැත්තේය, යනාදි
		ආකාරයි—
8 නොදැව්නුගුණ	8 නොදුව්, නුගුණ	ද්‍රව්‍යනුවූ, ගුණනුවූ
දැ ව් නි සා ස ක රු	[න්	
ණෙන් දුමුවවැ සි	දුව්නිසා, සකරුණෙ	ද්‍රව්‍යාශ්‍රයකොට, ෂට්කාරකයෙන්
දුකිරිය නම්-දිනී,	දුමුවවැ, සිදු ...	ධාතුවක්මව, සිඩවූයේ
	කිරියනම්, දිනී ...	ක්‍රියානම් (වේ),(හෙතෙම) ජයගනී
වැජඹෙති,	වැජඹෙති	(තෝ) විජෘම්භිතවෙති

x "[illegible]" කියවේ [illegible]
ආත්මයක් ආගමෙහි [illegible] ආත්මයක් [illegible]
කරනවාම බව හඟවන [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
ආත්මයක් [illegible] ආගමයක්
කෙරේ. "දුක්ඛ" යන [illegible]
[illegible] ආත්මය [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ආගමයි.
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible].
"[illegible] ආගම [illegible]
ආගමො" [illegible] (= ආගමයක් [illegible]
[illegible]
[illegible] ආත්මය)
[illegible]
[illegible] ආගම [illegible].
ආගම [illegible]
[illegible]
[illegible]. ආත්ම [illegible]
[illegible]. ආගම [illegible]
[illegible]
[illegible]. [illegible]
ආගම [illegible]. ආත්ම [illegible]
ආත්ම [illegible].

පෙළ.	පද.	සන්නය.
දෙන්නෙමි, ඈ ගී~	දෙන්නෙමි ... ඈගී~	(මම) ජීවත්වන්නෙමි (යන) (මේ) ආදි ආකාරයි~
9 වණැන් අනුසුරු වීම් ලොප්නම්-න ත්,වරද, මහසුජ,ර දු, බා,පා, ඈගී~	9 වණන්, අනුසුරු වීම්, ලොප්නම් ... නත් ... ... වරද ... ... මහසුජ් ... .. රදු ... ... බා, පා ... ... ඈගී~	වර්ණයන්ගේ, අනුච්චාරණය වීම, ලෝපනම් (වේ) (අනත්යනතානති) නත්ය (යුවරදයනතාන්හි) වරදය (මහසුජ් යනතාන්හි) මහසුජ්ය (රදදු යනතාන්හි) රදුය [න්හි)පාය (බාහුයනතාන්හි) බාය, (පාදයනත යනාදි ආකාරයි~
10 වණක්හු ලො පා වණක්හු කිරි ම් අදෙස්නම්-සැරි යුත්,අයුණු, වැහැ ජ්, ඈගී~	10 වණක්හු, ලොපා වණක්හු, කිරිම් අදෙස්නම්. ... සැරියුත් ... ... අයුණු ... ... වැහැජ් ... ... ඈගී~	වර්ණයක්හු, ලෝප්කොට වර්ණයක්හු, කිරිම ආදෙශනම් (වේ.) (සැරිපුත් යනතාන්හි) සැරියුත්ය (අනුණ යනතාන්හි) අයුණුය (වසබ් යනතාන්හි) වැහැජ්ය (යන) (මේ) ආදිආකාරයි~
11 වණක්හු නිසා ඔහු නොලොපා වනුයේ අගම්නම්- නිරලඹ, රුවාරූ, ඈගී~	11 වණක්හු, නිසා ඔහු, නොලොපා වනුයේ, අගම්නම්. නිරලඹ ... ... රුවාරූ ... ... ඈගී~	වර්ණයක්හු, ආශ්‍රයකොට ඒ වර්ණයා, ලෝප්නොකොට වන්නේ, ආගමනම් (වේ). (නිඅලඹ යන තාන්හි) නිරලඹය (රූඅරූයනතාන්හි) රුවාරූය(යන (මේ) ආදි ආකාරයි~
12 පරවණහට පෙරරූකරණු පෙ රරූනම්-විස්සම්, ඈගී~	12 පරවණහට පෙරරූ, කරණු පෙරරූනම්. ... විස්සම් ... ... ඈගී~ [විදු	පරවර්ණයාහට පූර්ව (වර්ණයාගේ) රූපය, කිරීම පූර්වරූපනම් (වේ.) (විශ්‍රාම්යනතාන්හි) විස්සම්ය(යන) (මේ) ආදි ආකාරයි~
13 වණහටද ප දහටද දෙරූ දැන වුම් දෙරූනම්-තුටු කලේ ඒ ලොපල් ලා, කුළුණෙන් ල තෙත්තා, තෙද්‍රිය ට එකනෙත්තා, ර ණමැද දියකොත් තා, දී දී, විඳැ විඳැ, පලපල-පාසායෝ හි සකිත් උසුරුව නුද රුසි, සක්වල ක්පාසා මහමෙර ඈගී~	13 වණහටද, පදහ දෙරූ, දැනවුම් දෙරූනම්. [ලේ ඒලොපල්ලා, තුටුක කුළුණෙන්, ලතෙ ත්තා ... ... තෙදියට ... ... එකනෙත්තා [තා රණමැද, දියකොත් දී දී ... ... විඳැ විඳැ ... ... පල පල ... ... පාසායෝහි [රුසි සකින්, උසුරුවනුද, සක්වලක් පාසා මහමෙර, ඈගී~	වර්ණයාහටද, පදයාහටද විකාරරූපය, ඉපදවීම විකාරරූපනම් (වේ.) ඒලොකපාලයා, තුෂ්ටකෙලේය කරුණාවෙන්, තෙත්වූ සිත් ඇත් තේය ජගත්‍රයට [තුන්ලොවට] එකනෙත්වූ තැනැත්තේය යුද්ධමධ්‍යයෙහි, ජයකෙතුය දුනාය කොට කොට විඥනය කොට කොට [රණයි පිටත්වෙව පිටත්වෙව (යනු උදන පාසාශත්නගේ යෙදිම ඇති කල්හි වරක්, උච්චාරණය කිරිමද, රුචියි චක්‍රවාටයෙක්හි, චක්‍රවාටයෙක්හි මහාමෙරුවෙක්ය, යනාදි ආකාර යි~

පෙළ.	පද. [පෙරැළි	සන්නය.
14 පිළිපෙරැළි,	14 පිළිපෙරැළි. වණ	පිළිවිපර්‍යාසය, වර්ණවිපර්‍යාසය
විබත්පෙරැළි. පද	(පෙරැළි	
පෙරැළි, විබත්පෙ	පද පෙරැළි. විබත	පදවිපර්‍යාසය, විභක්තිවිපර්‍යාසය
රැළි. කිරිය පෙරැ	කිරිය පෙරැළි. එ	ක්‍රියාවිපර්‍යාසය, ක්‍රියා
ළි, එ පෙරැළි පස්	පෙරැළි,පසවැදෑරුම්.	විපර්‍යාසය, පඤ්චප්‍රභේද (වේ)—
වැදෑරුම් —	විසල්	(විශාල්කිවමනා තන්හි) විසල්ය
විසල්, රිසි, කිසුම්,	රිසි	(රුචිකිවමනා තන්හි) රිසිය
ඉපන්, ඈ පිළිපෙ	කිසුම්	(කුසුම්කිවමනා තන්හි) කිසුම්ය
රැළි.	ඉපන්	(උපන්කිවමනා තන්හි) ඉපන්ය
	ඈ, පිළිපෙරැළි. ...	(මේ)ආදිය, පිළිවිපර්‍යාසනම් (වේ)
	කොණර x... ...	(කාරණ්ඩ කිවමනා තන්හි) කොණරය
කොණර,හුරිර, ස	හුරිර	(රුහිර කිවමනා තන්හි) හුරිරය
හන්,මහණ, ඈ	සහන්	(සයන් කිවමනා තන්හි) සහන්ය
වණපෙරැළි.	මහණ	(සමණ කිවමනා තන්හි) මහණය
	ඈ, වණපෙරැළි. ...	සනාදිය, වර්ණවිපර්‍යාසනම් (වේ)
රජදත් ඈ පදපෙ	රජදත්	(දත්රජ කිවමනා තන්හි) රජදත්ය (සත)
රැළි.	ඈ, පදපෙරැළි.	(මේ) ආදිය, පදවිපර්‍යාස (නම්වේ)
"ගතුගතුද දුද	දුදනෝ,ගත්උගතුද	දුර්ජනයෝ, ග්‍රහණොද්ග්‍රහණය කළාහුද
නෝ-සහත වැ	තවවැණ සහ	කාණ්ඩමාණිතය සහිතවූ
ණ සපුන්මෙන්-පි	සපුන්මෙන් ...	සපීයෝ පරිද්දෙන්
රිරැඹැ නිරිඳු වල	නිරිඳුවලද ...	නරේන්ද්‍ර නවෑනි මලයජවෘක්ෂය
ද-පරණට බිසව	පිරිරැඹැ	පරිරම්භනයකොට (වැළඳගෙණ)
රැකුළෙලෝ" —	පරණට. බිසව ...	අනුන්ට, බිනියම
	රැකුළෙලෝ— ඈ ...	කළාහුය—(මේ) ආදිය
ඈ විබත්පෙරැළි.	විබත් පෙරැළි. ...	විභක්ති විපර්‍යාස (නම්වේ).
"තමා වරදසනොදි	තමා, වරද, සස ...	තමාගේ, වර්‍ණය,සවල්පයක් (ද)
	[ණරිඳු	
ස්ණෝ, මොණරිඳු	නොදිස්ණෝ, මො	නොදකී, මයූරේන්ද්‍රය
එකල්හි පුල්සලග	එකල්හි	තත්කාලයෙහි
නවාගණී" —	පුල්සලග	පුල්ලසාලවෘක්ෂාග්‍රයෙහි [ණු
ඈ කිරියපෙරැළි.	නවා, ගණී ...	නවතාවාන, ගණු (නවාතැන් ග
	ඈ, කිරිය පෙරැළි.	(මේ)ආදිය,ක්‍රියාවිපර්‍යාස (නම්වේ)
	සදදහමින් හොත	යබද ධම්මයෙන් හෝ
සදදහමින් සදහෙ	සදහෙන් හොත	ඡන්දය හෙතුවෙන් හෝ
න්හොත පස්පෙ	පස්පෙරැළි ඈ, කා	පඤ්චවිපර්‍යාසාදිය, කරණු—
රැළි ඈ කාරණු—	රණු— [සි.	
	15 වැඩිනම්, මත්වැ	වෘද්ධිනම්, මාත්‍රාවෘද්ධියකී.
15 වැඩියම් ම	ඇස්	(අස්කිවමනා තන්හි) ඇස්ය
ත්වැඩි-ඇස්, ඇල්,	ඇල්	(අල්කිවමනා තන්හි) ඇල්ය
ඇප්, උවාරණ, නා	ඇප්	(අප්කිවමනා තන්හි) ඇප්ය [ය
වාමි, මලවල සල	උවාරණ	(උවරණකිවමනාතන්හි) උවාරණ
සිහිළේහි, ඇහි.	නවාමි	(නවමිකිවමනා තන්හි) නාවාමිය
	මලවලසල සිහිළේහි	{(මලවලසල සිහිලෙහි කිවමනා තන්හි) මලවලසල සිහිළේහිය
—	ඇහි—	(යනමේ) ආදී ආකාරයි—

x පාදි · කණේරු · සඳුන්නම් [illegible]

*. විසර්ජනීයට පරව විසර්ජනීය විනා ආශා
. තත් වීම විකල්පයෙන් වේයි. කණ්ඨීයට =
ක්‍රියාපද යටත්වන ප්‍රත්‍යයට පරවූ
විසර්ජනීය කණ්ඨ විසර්ජනීයයි - ඍකාර
අ - උ - ආ - ඌව - උත් - න - ආන - අන් - නව
නි - ගත ගේ යෙදුනුයයි. මෙහි යමක්
මොනවා ගෙයක් හෝ වෙනත් ආකාරයක
වෙනුවෙන් ස් විකල්පයෙන් යි.
"ගතුප්පාදො" යන ආදියෙහි
ගිහෙන් "දුද්දමො" උපමෙය යි
සදිස් උපමාය.

උපමෙය ප්‍රධාන පදය

කිසිවක් බහුල වනවිකල්ප ආශ්‍රිත
= විශේෂණයක් පදයම උපමාවන් (?)
ප්‍රකාශ. "දුද්දමො" (?)
යන ක්‍රියාවෙන් උපමාව කිසිවක් ප්‍රමාණ
විය යුතුයි. (?) විශේෂණය
සදිස් ප්‍රමාණ ම වියයුතු වන්නේ
කර්මවිකල්පව ... යෙදුණු කිසිවක්
විකල්ප පෙරේයි. මේ පෙරේය
(= ප්‍රමාණ පර කර්මීය) මෙහෙ විශේෂ
මෙන් ගත් "මෙන් ගොනා ගෙනාව"
කිසිවක් "මෙන්" පෙර ගත් ප්‍රධාන
ප්‍රාණ ක්‍රියා නැති කරාපමණයි.

සටහන ... ආදිය සඳහා පෙරලීමකි. මේ සිද්ධිය
ප්‍රයෝගයකි. ...

වි. ආ. ආය - ... - ... - ...
... - විපර්යාස - විරුද්ධ යනුව.

7 * "කියනත් නම් යෙදීම් පුද්ගල නාම් සඳහා
ආදේශ නොව ගිණිමට යන ප්‍රත්‍යායිකත්
නොදැක්වේ මය්. "ගොවි" නම ප්‍රත්‍යයක්
සාමාන්‍ය රීතියෙන් ගෙන නොවේ. "යා" යනුත්
ඒ හා සමය. තමුත් සිංහලේ පූර්ව
වැනි ප්‍රත්‍යයක් මෙන් මේවා සහ ...
වෙති. සංස්කෘත "ගොමිත්" ...
... වා ...
... .
... ප්‍රත්‍යයක් ... පූර්ව ...
"ගොවි!" යනු ...
- ... ප්‍රත්‍යය ...
...
... ප්‍රත්‍යය ...
... "යා" ...
... පූර්ව ...
... .
...
(... "... ...")

... . ප්‍රත්‍යය ...
... .

• පෙ ළ.	ප ද.	ස න් න ය.
16 අඹුනම් මත්	16 අඹුනම්, මත්අඹු.	භාර්‍යානම්, මාතාභාර්‍යයෝ.
අඹු-දගා, සැඬ, කා	දගා	(දංගයිට්ටනා භාර්‍යා) දගාය
ද, බඹ්, සෙගුණො	සැඬ	(සණ්ඩයිට්ටනා භාර්‍යා) සැඬය
න්, නුවණ නිසුු	කාද	(කාදයිට්ටනා භාර්‍යා) කාදය
රා, ඈඞි	බඹු	බඹ්බු කිව්වනාභාර්‍යා) බඹුය
	සෙගුණෙන් ...	(සේගුණෙනි කිව්වනා භාර්‍යා) සෙගුණෙන්ය
17 පියවි නිසා	නුවණනිසයුරා	(නුවනනිසයුරා කිව්වනාභාර්‍යා) නුවණනිසයුරාය
හොත නොනිසා		
හොත කෙලේ නි	ඈති [හ	(යනාවේ) ආදී ආකාරයි
පාතම්. x	17 පියවි, නිසා, හො	ප්‍රකෘතිය, ආශ්‍රයකොට. හෝ
ගුරුළුගෝම්, සඳ	තොනිසා, හොත	ආශ්‍රයනොකොට. හෝ
ගෝම්, රතැසිපා,	කෙලේ, නිපාතම්.	කාරණලද්දේ, නිපාතනම් (වේ).
හොස්, ඈඞි	ගුරුළුගෝම් ...	ගුරුළුගෝමිය
18 දමෝරා, ඈ	සඳගෝමි	සඳගෝමිය
නියම්වදි	රතැසිපා, හොස්	රතැසිපාය. හොස්ය
19 කිසිසඳ විබ	ඈඞි	යනාදී ආකාරයි
ත් ඈ අනියම්විදි—	18 දමෝරා, ඈ	දමෝරාය, යනාදිය
20 සුදු අත්, පඬු	නියම් විදි	නියම විධි (නම්වේ)
ඇඹුල්, ඈ අවිබත්	19 කිසිසඳ විබත් ඈ	සමහර සඥා විභක්ති ආදියෙන්
අවියසඳ, ඈ අවිදුම	අනියම්විදි [ල්, ඈ	අනියම විධි (නම්වේ)
න්විදි	20 සුදුඅත්,පඬු අඹු	සුදුඅත්ය. පඬුඅඹුල්ය, යනාදිය(ද)
	අවිබත් අවියසඳ ඈ	අවිභක්තික(ශබ්ද)අව්‍යයශබ්දදිය(ද)
	අවිදුමන්විදි	අවිද්‍යමාන විධි (නම්වේ)
ඉති විසිවැදූරුම්	ඉති, විසිව දූරුම්	මෙසේ. විංශති ප්‍රභෙදවූ
වියරණවිදි නිමි.	වියරණවිදි	ව්‍යාකරණ විධිය
සව්පදන් සිදුසේ	නිමි ...	නිමවනු ලැබී
සලකණු	සව්පදන්. සිදුසේ	සියලු පදයන්, සිඞවූ පරිද්දෙන්
21 දා දූව් ගුණ	සලකණු	කල්පනාකරණු
කිරිය-සන්වී සඳන්	21 දා, දූව් ...	ජාති (ශබ්ද)ය, ද්‍රව්‍ය (ශබ්ද) ය
පස්බේ-අනුරුත් අ	ගුණ, කිරිය ...	ගුණ (ශබ්ද) ය, ක්‍රියා (ශබ්ද) ය
රුණු වෙසෙසින්-	සන්, වී	සංඥ (ශබ්ද) ය, ක්‍රියා
විමසා දෙබේ යාද	සඳන්, පස්බේ ...	ශබ්දයන්ගේ, පඤ්චභෙදය (ද)[යන
න්	අනුරුත්, අරුණු	අනුවෘත (ශබ්ද) ය, ආරූඪ ශබ්ද) ය,
	වෙසෙසින්, දෙබේ	විශෙෂයෙන්, ද්විභෙදය ද
	හා	
බුන්අරුත්හි නිය	විමසා, දන් [සඳ	විමංසනයකොට, ජානනයකරන්.
සඳ දෙදෙනා නො	බුන් අරුත්හි, නිය,	භින්නාර්ථයෙහි,ඥානය,ශබ්දය(යන)
බිඳැ පවත්වන්නි	දෙදෙනා, නොබිඳැ	දෙදෙනා, භින්නනොකොට
දූනම්.	පවත්වන්නි ...	ප්‍රවර්තනයකරන්නි
• සුර, නර, ගොන්,	දූනම්, සුර, නර	ජාතිනම් (වේ.) දිව්‍යය, මනුෂ්‍යය
ඈ	ගොන්, ඈ [යේ	වෘෂභය, යනාදියයි
ගුණඈනට අදර	ගුණඈනට, අදරවු	ගුණාදීන්ට, ආධාරවූයේ
වූයේ දූව්නම්. වැ	දූව්නම්, වැඹ ...	ද්‍රව්‍යනම් (වේ,) ස්තම්භය
ඹ, කුඹු, ඈ	කුඹු, ඈ ...	කුම්භය, (යන) ආදියයි

නිල් උපුල් · රතු පුල් · හෙළි පුල් ·· විනන් සෙදිද · ...
පු ද අත් · ... ... · ... · පු ද අත් ...

පෙළ.

දැව් ඇ සිරැ පෙර
ලෙණ සුලුව් ගුණ
නම්-කළු, ගෙළු.
නැබුලු,ඇ—
කිරියලකුණු විය
නලදමැයි —
එහිබේ මෙතැන්හි
නොසැබැගැ වුනි
බැවින් කිරිය අදි
ඝර පවිස්ණමෝ.
හව්කිරිය අරුත්කි
රිය වී කිරියසද දෙ
වැදුරුම්—
නටනු,ගනු, විය
නු, නැවුලි, පිරියස්
ලි, බොදුන්,නැමදු
ම්, ඇ හව්කිරියසද
නම්—
දෙන්නේ, සේනු
යේ, ඇ අරුත්කිරිය
සදනම් —
කළු පනත සත්
නම්. දෙව්දත්,බඹ
දත්,ඇ—
හැලි සිඟුවිත් දුව
න-ගොන් දෙව්ද
ත්නම්වී-මේ පස්ස
දන් එක-පදරුත්
හි විකපනසේ—
ඉති පස්බේ—
පැන්, කැසුබු, මියු
ලැසි, ඇ අරුත් ඇ
රඹැ නිපන් බැවි
න් අනුරුත් සදන
ම්—

පද.	සන්නය.
දැවි. ඇසිරැ ...	ද්‍රව්‍යය, ආශ්‍රයකොට
පෙරළෙණසුලුව් ...	පර්වර්තනය වන ස්වභාවවූයේ
ගුණනම්, කළු,ගෙළ	ගුණනාම් (වේ,) කෘෂ්ණය, ධවලය
නැබුලු, ඇ—	මහත්ය, (යන) ආදියයි—
කිරිය ලකුණු ...	ක්‍රියාලක්ෂණය
වියනලද මැයි—	කියනලද්දේමැයි—
එහි,බේ, මෙතැන්හි	එහි, භේදය, මේ ස්ථානයෙහි
නොසැබැගැවුන් බැවින්	අසම්භාවනීය හෙයින් [විස්තරනොකළයුතු හෙයින්]
කිරිය අදියර ...	ක්‍රියාධිකාරයෙහි
පවිස්ණමෝ—	ප්‍රකාශකරන්නෙමු—
හව්කිරිය, අරුත්කි [රිය	භාව ක්‍රියා (ශබ්ද) ය, අර්ථ ක්‍රියා (ශබ්ද) ය
වි, කිරියසද ...	කියා, ක්‍රියා ශබ්දය (නොම)
දෙවැදුරුම්—	දෙආකාරවේ—
නටනු, ගනු [ස්ලි	නැටීමය, ගායනාකිරීමය
වයනු, නැවුලි, පිරිය	වාද්‍යකිරීමය, නැවීමය, සෙවීමය
බොදුන්, නැමදුම්	භෝජනයකිරීමය, නැමදීමය(යන)
ඇ, හව් කිරිය ...	ආදිය, භාව ක්‍රියා
සදනම්— ...	ශබ්දනාම් (වේ)—
දෙන්නේ ...	ජීවත්වන තැනැත්තේය
සේනුයේ [නම්.	සුවපත්වන තැනැත්තේය
ඇ, අරුත්කිරිය සද	යනාදිය, අර්ථක්‍රියා ශබ්දනාම් (වේ).
කළපනත,සත්නම්	කරණලද පැනවීම,සංඥනාම් (වේ).
දෙව්දත්, බඹදත්	දෙවදත්තය, බ්‍රහ්මදත්තය
ඇ—	යනාදියයි—
ගැලි, සිඟුවත් ...	ධවලවූ, ශෘංගවත්තාවූ
දුවන, ගොන් ...	ධාවනයකරන්නාවූ, වෘෂභතෙම
දෙව්දත්නම්, වී ...	දෙවදත්තනාම්, විය
මේ, පස්සදන් ...	මේ (කියනලද්දේ) පඤ්චශබ්දයන්
එකපදරුත්හි ...	එක පදාර්ථයෙහි
විකපනසේ— ...	කල්පනාකරණ පරිදියි—
පස්බේ	(ශබ්දයන්ගේ) පඤ්චභෙදය
ඉති—	මෙසේයි—
පැන් ...	(පියයුක්තය යනාර්ථයෙහි) පැන්ය
කැසුබු	(කටජයෙන් බොන තැනැත්තේය යනාර්ථයෙහි) කැසුබුය
මියුලැසි	(මියුලන්ගේ ඇස් වන් ඇස් ඇත්තිය (යනාර්ථයෙහි) මියුලැසිය
ඇ	(යනමේ) ආදිය
අරුත්, ඇරඹැ ...	අර්ථය, ආරම්භකොට
නිපන් බැවින් ...	නිෂ්පන්න හෙයින්
අනුරුත්සදනම්—	අන්වර්ථ ශබ්දනාම් (වේ)—

Published by P. Pandita Gunewardene, Ceylon Government Railway, and Printed at the Lakrivikirana Press—Colombo 15th April 1896.

සියබස්ලකර

පිරිසිඳු බසගහ ණ—වියතැසුරුකල හැමදී ණ
සඳසතර දිනම් ණ—ලොතම ගරිවා දුලවැ වෙසෙසිණ

Fundit Tudūwé

සිදත් සඟරා.

2 කලාපය.

පෙළ.	පද.	සන්නය.
සෙලු, තෙල්බු,මගු	සෙලු ...	සෙලුය,(පක්ෂියි)
ල්,ඇ අරුත් විලො	තෙල්බු	තෙල්බුය, (තෙල්දිනියි)
ම්බැවින් අරුණුස	මඟුල්, ඇ [න්	මඟුල්ය, (අගනරුසි] යනාදීය
දනම්~	අරුතවිලොම් බැවි	අර්ථයට විරුඬ හෙයින්
	අරුණුසදනම්~	ආරූඪ ශබ්දනම් (වේ)~
ඉති දෙබේ~	දෙබේ, ඉති~ ...	විභෙදය, මෙසේයි~ [කාර)ය
22 අදෙස් අගම්	22 අදෙස්, අගම්විදි	ආදෙශ (හකාර) ය, ආගමවිධි (ශ
විදි-පියවි සබඳ ග	පියවිසබඳ ...	ප්‍රකෘති සම්බන්ධ (හකාර) ය, (යන)
කරන්-වෙසෙසා	ගකරන්, වෙසෙසා	ගකාරයන්, විශෙෂකොට [යේ
හැඳිනා සොදනු-	හැඳිනා, ඇදුරන් ...	සඤ්ජානනයකොට, ආචාර්යයන්
උගඟා නොදූගැ	උගඟ, නොදූගැ ...	උද්ග්‍රහණය, දුරුනොකොට
ඇදුරන්~	සොදනු~... ...	යොජනාකරණ~ [යන අර්ථයි
	සුදු, හුදු	සුදු (යනානත්හි) හුදුය, [සුඩවු
සුදු හුදු, විසඳු	විසඳු, විහිඳු ...	{විසඳු (යනානත්හි) විහිඳුය,
		{[ප්‍රයොගකොට ( )]* [ඊයි
විහිඳු. සිඳි හිඳි,	සිඳි, හිඳි	සිඳි...† හිඳිය, [කපනලද යන අ
සුදි හුදි,	සුදි, හුදි	සුදි...හුදිය, [පරිඛිත ( )]
සැමදු ගැමදු, සැ	සැමදු, ගැමදු ...	සැමදු...ගැමදුය, [ඇමදලා ( )]
ඳිනා හැඳිනා, සො	සැඳිනා, හැඳිනා ...	සැඳිනා ...හැඳිනාය, [ඇඳිනලා( )]
බි හොබි, සොබ	සොබි, හොබි ...	සොබි ..හොබිය, [බැබලේ ( )]
හොබ, සිඹැ හිඹැ,	සොබ, හොබ ...	සොබ...හොබය, [රශ්මි ( )]
	සිඹැ, හිඹැ ...	සිඹැ...හිඹැය, [ඉඹලා ( )]
පිරිසිඹු පිරිහිඹු, සු	පිරිසිඹු, පිරිහිඹු ...	පිරිසිඹු ..පිරිහිඹුය, [විඩාව ( )]
	සුණමින්, හුණමින්	සුණමින්...හුණමින්ය, [අසමින්( )]
ණමින් හුණමින්,	ලසුනු, ලුහුනු ...	ලසුනු...ලුහුනුය, [ලුනු ( )]
ලසුනු ලුහුනු, පස	පසණ, පහණ ...	පසණ...පහණය, [ගල ( )]
ණ පහණ, සල්	සල්, හල් ..	සල්...හල්ය, [සල්ගස් ( )]
හල්, සුල් හුල්,	සුල්, හුල්	සුල්...හුල්ය, [උල් ( )]
	සැල්, හැල් ...	සැල්...හැල්ය, [ඇල්වී ( )]
සැල් හැල්, මුසල්	මුසල්, මොහොල්	මුසල්...මොහොල්ය, [මෝල් ( )]
මොහොල්, සුසු ල්	සුසල්, සුහල් ...	සුසල්...සුහුල්ය, [නාන්දනි ( )]
සුහුල්,සිඹුල්හිඹුල්,	සිඹුල්, හිඹුල් ...	සිඹුල්...හිඹුල්ය, [ඉඹුල්ගස ( )]

* මේ ( ) සලකුණ, "යනඅර්ථයි" යන පදය වෙනුවටයි.
† මේ ... සලකුණ, "යනානත්හි" යන පදය වෙනුවටයි.

පෙළ.

සැ ද හි ලි හැ ද
හිලි, සැළි හැළි, ස
කර හකර, සිඟුරු
හිඟුරු, සූරු හූරු,
සූ හූ, සේ හේ,
සෝ හෝ, සිම්
හිම්, සැමි හැමි,
සික්මුම් හික්මුම්,
සැම හැම, සව්
හව්, සාවා හාවා.
සිවන් හිවන්, සිනු
හිනු, සුලු හුලු, සඟ
ළු හඟුළු, සිටි හිටි,
විසට වුහුට, සටහ
න් හටහන්. පසන්
පහන්, සඳුන් හඳු
න්, සින් හින්, සන්
හන්, සිස්නා හිස්
නා, සිස් හිස්, සස්
හස්, සිකු හිකු,
සැකි හැකි, සැනි
හැනි, සිඟු හිඟු,
සඟු හඟු, ඇ සක
රට අදෙස් යක
රෙන් සිදුපා—

සිදුහත්, ඇස්දහර,
සැදූහැ, සදහම්,
රජදහන්, දහන්,
ඉදුහු, සටහන්,

පද.	සන්නය.
සැදහිලි, හැදහිලි	සැදහිලි...හැදහිලිය, [ශ්‍රධාව යනාර්ථයි]
සැළි, හැළි ...	සැළි...හැළිය, [සැල යනාර්ථයි]
සකර, හකර ...	සකර (යනතන්හි) හකරය, [හකුරු යනාර්ථයි] [සි
සිඟුරු, හිඟුරු	සිඟුරු...හිඟුරුය, [ඉඟුරු යනාර්ථ
සූරු, හූරු ...	සූරු...හූරුය, [සූකර ( )]
සූ, හූ,	සූ ..හූය. [නූල් ( )]
සේ, හේ	සේ...හේය [ඒළඹු ( )]
සෝ, හෝ ...	සෝ...හෝය. [දියපාර ( )]
සිම්, හිම් ...	සිම් ..හිම්ය, [සීමා ( )]
සැමි, හැමි ...	සැමි...හැමිය, [ස්වාමි( )]
සික්මුම්, හික්මුම්	සික්මුම් ..හික්මුම්ය, [හික්මීම ( )]
සැම, හැම ...	සැම...හැමය, [සෑම ( )]
සව්, හව්	සව්...හව්ය, [සියලු ( )]
සාවා, හාවා ...	සාවා (යනතන්හි) හාවාය, (ශශකයා යන අර්ථයි)
සිවන්, හිවන් ..	සිවන්.. හිවන්ය, [මැහීම ( )]
සිනු, හිනු ...	සිනු...හිනුය, [සිනිම ( )]
සුලු, හුලු ...	සුලු...හුලුය. [බත්තුලු ( )]
සඟුළු, හඟුළු ...	සඟුළු...හඟුළුය, [ගැලහීම ( )]
සිටි, හිටි ...	සිටි...හිටිය, [මීඹටි ( )]
විසට, වුහුට ...	විසට...වුහුටය, [හරිනලද ( )]
සටහන්, හටහන්	සටහන්...හටහන්ය, [සලකුණ( )]
පසන්, පහන් ...	පසන්...පහන්ය [ප්‍රසන්න ( )]
සඳුන්, හඳුන් ...	සඳුන්...හඳුන්ය. [පනිවිඩ ( )]
සින්, හින් ...	සින්...හින්ය, (ඉදීම ( )]
සන්, හන් ...	සන්...හන්ය, [වැසුනාවූ ( )] [( )
සිස්නා, හිස්නා	සිස්නා...හිස්නාය, [ඉසින්නාවූ
සිස්, හිස් ...	සිස්...හිස්ය, [මුදුන( )]
සස්, හස් ...	සස්...හස්ය, [ගොයම් ( )]
සිකු, හිකු ...	සිකු...හිකුය, [වියලුනු ( )]
සැකි, හැකි ...	සැකි...හැකිය, [පුලුවන් ( )]
සැනි, හැනි	සැනි...හැනිය, [සමූහ ( )]
සිඟු, හිඟු	සිඟු...හිඟුය, [ඉක්මන් ( )]
සඟු, හඟු	සඟු.. හඟුය, [අං ( )] [වූ,
ඇ සකරට, අදෙස්	(යනමේ) ආදිය සකාරයට,ආදෙශ
හකරෙන් සිදුපා—	හකාරයෙන් සිඩවූපාඨයි—
සිදුහත්	(සිඩාර්ථ යනාර්ථයෙහි) සිදුහත්ය
ඇස්දහර ...	[අශ්‍රුධාරා ⌒]* ඇස්දහරය
සැදූහැ ..	[ශ්‍රධා ⌒] සැදූහැය
සදහම් ...	[සඩර්ම ⌒] සදහම්ය [⌒දහන්ය
රජදහන්, දහන්	[රාජධානි ⌒]රජදහන්ය,[ධ්‍යාන
ඉදුහු ...	[සෘෂි ⌒] ඉදුහුය,
සටහන්	[සණ්ඨාන ⌒] සටහන්ය

* ⌒ මේ සලකුණ "යනාර්ථයෙහි" යන පදය වෙනුවටයි.

මෙල.	පද.	සන්නස.
	සැදහිලි, හැදහිලි	{සැදහිලි...හැදහිලිය, {[ශ්‍රද්ධාව යනාර්ථයි]
	සැලි, හැලී ...	සැලි...හැලිය, [සැළ යනාර්ථයි]
සැ ද හි ලි හැ ද	සකාර, හකාර ...	{සකාර (යනානන්හි) හකාරය, {[හකුරු යනාර්ථයි] [සි
හිලි. සැලි හැලි, ස	සිඟුරු, හිඟුරු	සිඟුරු...හිඟුරුය, [ඉඟුරු යනාර්ථ
කර හකාර, සිඟුරු	සූරු, හූරු ...	සූරු...හූරුය, [සූකර ( )]
හිඟුරු, සූරු හූරු.	සූ. හූ,	සූ ..හූය. [හුල් ( )]
සූ හූ, සේ හේ,	සේ. හේ	සේ...හේය [ඒදඬු ( )]
සෝ හෝ, සිමි	සෝ, හෝ ...	සෝ...හෝය. [දියපාර ( )]
හිමි, සැමි හැමි.	සිමි. හිමි ...	සිමි ..හිමිය, [සීමා ( )]
සික්මුම් හික්මුම්,	සැමි, හැමි ...	සැමි...හැමිය, [ස්වාමි( )]
සැම හැම, සවි	සික්මුම්, හික්මුම්	සික්මුම් ..හික්මම්ය, [හික්මීම ( )]
හවි, සාවා හාවා.	සැම, හැම ...	සැම...හැමය, [සෑම ( )]
සිවන් හිවන්, සිතු	සවි. හවි	සවි... හවිය, [සියලු ( )]
හිතු, සුලු හුලු, සඟ	සාවා, හාවා ...	{සාවා (යනානන්හි) හාවාය, {(ශශකයා යන අර්ථයි)
ළු හඟුළු, සිටි හිටි,	සිවන්, හිවන් ..	සිවන්.. හිවන්ය. [මැහීම ( )]
විසට වුහුට. සටහ	සිත, හිතු ...	සිතු...හිතුය, [සිතීම ( )]
න් හටහන්. පසන්	සුලු. හුලු ...	සුලු...හුලුය. [බත්තුලු ( )]
පහන්, සසුන් හසු	සඟුළු. හඟුළු ...	සඟුළු...හඟුළුය, [ගැලහීම ( )]
න්, සිත් හිත්, සන්	සිටි. හිටි ...	සිටි...හිටිය, [මීවිටි ( )]
හන්, සිස්නා හිස්	විසට. වුහුට ...	විසට...වුහුටය, [හරිතලද ( )]
නා, සිස් හිස්, සස්	සටහන්, හටහන්	සටහන්...හටහන්ය, [සලකුණ( )]
හස්, සිකු හිකු,	පසන්, පහන් ...	පසන්...පහන්ය [ප්‍රසන්න ( )]
සැකි හැකි, සැති	සසුන්, හසුන් ...	සසුන්...හසුන්ය. [පනිවිඩ ( )]
හැති, සිඟු හිඟු,	සිත්, හිත් ...	සිත්...හිත්ය, (ඉඳීම ( )]
සඟු හඟු, ඈ සක	සන්, හන් ...	සන්...හන්ය, [වැසුනාවූ ( )] [( )
රට අදෙස් හක	සිස්නා, හිස්නා	සිස්නා...හිස්නාය, [ඉසින්නාවූ
රෙන් සිදුපා—	සිස්, හිස් ...	සිස්...හිස්ය, [මුදුන( )]
	සස්, හස් ...	සස්...හස්ය, [ගොයම් ( )]
	සිකු, හිකු ...	සිකු...හිකුය, [වියලුනු ( )]
	සැකි. හැකි ...	සැකි...හැකිය, [පුලුවන් ( )]
	සැති, හැති	සැති...හැතිය, [සමූහ ( )]
	සිඟු, හිඟු	සිඟු...හිඟුය, [ඉක්මන් ( )]
	සඟු, හඟු	සඟු.. හඟුය, [අං ( )] [වූ,
	ඈ සකරට, අදෙස්	(යනමේ) ආදිය සකාරයට,ආදෙශ
	හකරෙන් සිදුපා—	හකාරයෙන් සිද්ධවූපාඨයි—
	සිදුහත්	(සිද්ධාර්ථ යනාර්ථයෙහි) සිදුහත්ය
සිදුහත්, ඇස්දහර,	ඇස්දහර ...	[අශ්‍රුධාරා ⌒]* ඇස්දහරය
සැදුහැ, සදහම්,	සැදුහැ ..	[ශ්‍රද්ධා ⌒] සැදුහැය
රජදහන්, දහන්,	සදහම් ...	[සද්ධර්ම ⌒] සදහම්ය [⌒දහන්ය
ඉදුහු, සටහන්,	රජදහන්, දහන්	[රාජධානි ⌒]රජදහන්ය, [ධ්‍යාන
	ඉදහු ...	[සාංඛි ⌒] ඉදුහුය,
	සටහන්	[සන්ධාන ⌒] සටහන්ය

* ⌒ මේ සලකුණ "යනාර්ථයෙහි" යන පදය වෙනුවටයි.

පෙල.	පද.	සන්නය.
මැදෑත්, අදහස්,	මැදගත්	(මධ්‍යස්ථයනාර්ථයෙහි) මැදගත්ය
බගස්ම, ඇ	අදහස්	(අධ්‍යාස යනාර්ථයෙහි) අදහස්ය
අගම් හකාරෙන්	බගස්ම	(භස්මයනාර්ථයෙහි) බගස්මය
සිදුපා—	ඇ, අගම්හකාරෙන්	(යනමේ) ආදිය, ආගම්හකාරයෙන්
	සිදුපා—	සිඩවූ පාඨයි— [හුරුය
	හුරු	(හුරුබවහෝ පක්ෂබවයනාර්ථයෙහි
	හොරු	(ද්‍රෝණි යනාර්ථයෙහි) හොරුය
	හොල	(දුඃඛයනාර්ථයෙහි) හොලය
	හල	(ගැරියාවූ යනාර්ථයෙහි) හලය
හුරු, හොරු,	හමල	(හැමුවාවූ යනාර්ථයෙහි) හමලය
හොල,හල,හමල,	හැඟි	(අභිප්‍රාය යනාර්ථයෙහි) හැඟිය
හැඟි, හඬ,	හඬ	(ශබ්දයනාර්ථයෙහි) හඬය
හුනු, හිවි, ඇ	හුනු	(පතිතවූ යනාර්ථයෙහි) හුනුය
පියවිපා—	හිවි	(උස්වූ යනාර්ථයෙහි) හිවිය
	ඇ, පියවිපා—	යනාදිය, ප්‍රකෘති පාඨයි—
	අඳුන්	(අඤ්ජන යනාර්ථයෙහි) අඳුන්ය[ඇඳෑය
	ඇඳෑ	(අඤ්ජනයකොට යනාර්ථයෙහි) අ
	එරුණු	(අවතීර්ණයනාර්ථයෙහි)එරුණුය
	අරුණු	(ආරූඪ යනාර්ථයෙහි) අරුණුය
	අරා	(ආරූඪව යනාර්ථයෙහි) අරාය
	අලු	(ආලෝක යනාර්ථයෙහි) අලුය
	අලුත්	(අභිනව යනාර්ථයෙහි) අලුත්ය
අඳුන්, ඇඳෑ,	අද	(අද්‍ය යනාර්ථයෙහි) අදය
එරුණු, අරුණු,	ඉදි	(ඍජුයනාර්ථයෙහි) ඉදිය
අරා, අලු, අලුත්,	ඔද	(ඕජස්යනාර්ථයෙහි) ඔදය
අද, ඉදි, ඔද,	එලු	(එළක යනාර්ථයෙහි) එලුය
එලු, උළු, ඔලු,	උළු	(තාරකා යනාර්ථයෙහි) උලුය
ඇලි, අලු, ඇවිනි,	ඔලු	(ශීර්ෂයනාර්ථයෙහි) ඔලුය
අස්වස්, අල,	ඇලි	(ආලියනාර්ථයෙහි) ඇලිය
එලැඹි, අසි,	අලු	(භස්මයනාර්ථයෙහි) අලුය
ඉක්,අසිඳ, ඇ	ඇවිනි	(ඇවුනුම් යනාර්ථයෙහි) ඇවිනිය
පණකුරුපා—	අස්වස්	(ආශ්වාස යනාර්ථයෙහි) අස්වස්ය
	අල	(කන්ද යනාර්ථයෙහි) අලය
	එලැඹි	(උපසන්න යනාර්ථයෙහි) එලැඹිය
	අසි	(අච්චි යනාර්ථයෙහි) අසිය
	ඉක්	(අතික්‍රමණ යනාර්ථයෙහි) ඉක්ය
	අසිඳ	(ආච්ඡේදනකොට යනාර්ථයෙහි) අසිඳය
	ඇ, පණකුරුපා—	යනාදිය, ප්‍රාණාක්ෂර පාඨයි—

පෙළ.	පද.	සන්නය.
	හැරඹ	(සංරම්භ යනාර්ථයෙහි) හැරඹය
	ඇරඹ	(ආරම්භ යනාර්ථයෙහි) ඇරඹය
හැරඹ ඇරඹ, හඹු	හඹු	(සම්මුඛ යනාර්ථයෙහි) හඹුය
අඹු, හසර අසර,	අඹු	(ආමුඛ යනාර්ථයෙහි) අඹුය
	හසර	(සංචාර යනාර්ථයෙහි) හසරය
හසළු අසළු,	අසර	(ආචාර යනාර්ථයෙහි) අසරය
හැකිළැ ඇකිළැ,	හසළ	(සමචරිත යනාර්ථයෙහි) හසළය
හැඳූරුම් ඇඳූරුම්,	අසළ	(ආචරිත යනාර්ථයෙහි) අසළය
	හැකිළැ	(සංකුචිතව යනාර්ථයෙහි)
ඇ සකරට අදෙස්		හැකිළැය [ය
හකරෙන්ද	ඇකිළැ	(ආකුඤ්චිතව යනාර්ථයෙහි) ඇකිළැ
අ උපසගෙන්ද	හැඳූරුම්	(සජ්ඣායන යනාර්ථයෙහි)
සම්වැ සිදුපා—		හැඳූරුම්ය [ය
	ඇඳූරුම්	(අජ්ඣායන යනාර්ථයෙහි) ඇඳූරුම්
	ඇ, සකරට, අදෙස්	යනාදිය, සකාරයට, අදේශයවූ
	හකරෙන්ද	හකාරයෙන්ද
"රතන දිදි ඉහිල්—	අ උපසගෙන්ද	අ (යන) උපසර්ගයෙන්ද
විසතනුරෙන්රසන්	සම්වැ, සිදුපා—	සම්භාව්‍ය, සිඬවූ පාඨයි—
දම්-කියව කර	ඉහිල්, රසන්දම්	සිථිලවූ, රත්නාදාමයෙන් යුක්තවූ
හලලා-පැහැබර	විසතනුරෙන්	විස්තෘතාන්තරයෙන්
අඟු තුවන්ලා"—	රතන, දිදි	රත්නහස්තය, දනයකොට කොට
"කලවණ බිඟු	කර, හලලා	ග්‍රීවා, චාලනයකොට
	පැහැබර, දිඟු	ප්‍රභාසමූහඇත්තාවූ, දීර්ඝවූ
මහත් විත ගිරු	තුවන්, ලා	නෙත්‍රයන්, (මාකොරෙහි) ලා
හත්විත"—	කියව—	කථනය කරව—
	ගිරු, හත්විත	ශුකයා, අස්තගතවූ කල්හි
	බිඟු, කලවණ	භෘඞ්ගයන්ගේ, කාලවර්ණය
	මහත්විත—	මහත්තවූයේ වී—
මේ ඇ සේ පාහි	මේඇ, සේ පාහි	මේආදිවූ, ඡේකයන්ගේ පාඨයෙහි
වියබිසර දස්නෙන්	වියබිසරදස්නෙන්	ව්‍යභිචාරදර්ශනය කරණකොට
අනියම් විදිද		ගෙණ
—සලකණු	අනියම්විදිද	(හකාරයාගේ) අනියමවිධිද
ඉති හකර විනිස	සලකණු—	කල්පනාකරණු—
—සත්අදියර	හකරවිනිස, ඉති—	හකාරවිනිශ්චය, මෙසේයි—
පළමුවනු—	සත්අදියර	සංඥාධිකාර (නම්වූ)
	පළමුවනු—	ප්‍රථම (කාණ්ඩ)යයි—
	23 පෙරපරවණින්	පූර්වාපරවර්ණයන් [ගයවිතිශයන්
23 පෙරපරවණින්	නිසිවිදිනි	ආශ්‍රිත විධියෙන් නොහොත් යො
නිසි-විදිනි ගළප	ගළපනු, සඳනම්.	ගැළපීම, සන්ධිනම්(වේ)— [පාය
	එහි, වණලොප්	ජ් සන්ධි (විෂය) යෙහි, වර්ණලො
නු සඳනම—	අදෙස්, ඇ	(වර්ණ) ආදේශය, යනාදිය
වණ ලොප අදෙස්	ලැකියනුසරින්	ලක්ෂ්‍යානුසාරයෙන්
ඇ එහි-ලැකියනු	දන්නේ—	ජානනය කරන්නේය— [යා
සරින් දන්නේ—	විදුරවියේ	(විදූරුඅවියේ...) විදූරවියේය [ශක්‍ර
විදුරවියේ, දිගා,	දිගා	(දිගුආ යනහත්හි)දිගාය [දීර්ඝායුස්]
දිනිසුරු,	දිනිසුරු	(දිනඉසුරු...) දිනිසුරුය [සූර්‍ය්‍යයා]

පෙල.	පද.	සන්නය.
	කානිල්	(කානාර්ල්...) කානිල්ය
		[රත්රන්ඇලා]
	බමරුදුල ...	(බමර උදුල...) බමරුදුලය
		[මල්කැණ]
කනිල්, බමරුදුලා,	තොමරුල් ...	(තොමරුලාල්...) තොමරුල්ය,
තොමරුල්,සදෙව්,		[ජලසම්පන්න දෙශයෙහි උල්පත
යලේහි,පහරොත,	සදෙව්	(සඳඑව්...) සඳෙව්ය [සඳමෙන]
ගබෝනා,ඈ පෙර	යලේහි	(යලජ්හි...) යලේහිය [නැවත ඒ
සර ලොපා පරසර		තෙම වනාහි] [වත්කල්හි
ගතට පැමිනවූ	පහරොත ...	(පහරඔත...) පහරොතය [පහර
බැවින් පෙරසර	ගබෝනා ...	(හබඕනා...) හබෝනාය
		[ශබ්දයවැටෙන]
ලොප සඳනම්~~	ඈ, පෙරසර, ලොපා	සනාදිය, පූර්වස්වරය, ලොප්කොට
	පරසර,ගතට ..	පරස්වරය, ගාත්‍රාක්ෂරයට
	පැමිනවූ බැවින්	පැමිනවූහෙයින්
	පෙරසර ලොප් සඳ	පූර්වස්වරලොපසංඥ
	නම්~~	නම් (වේ)~~
	ඌලේසුන් ...	(ඌලේඋසුන්...)ඌලේසුන්ය [උල්
ඌලේසුන්, සුස්		පතෙහිකපාහැරිම) [ග්‍රීෂ්මයෙන්
මෙන්,තිසුණු, වැටු	සුස්මෙන්	(සුළඅස්මෙන්...) සුස්මෙන්ය (දූතා
සිපත,ඈ පරසර	තිසුණු	(නි අයුණු...) තිසුණුය [අගුණ
		තුනක්] [ළ කඩුපත
ලොප සඳනම්~~	වැටුසිපත	(වැටු අසිපත...) වැටුසිපතය (සිසා
	ඈ, පරසර ලොප්සඳ	සනාදිය, පරස්වරලොපසංඥ
	නම්~~	නම් (වේ)~~ [දිය
පසැස්, ඈ සර	පසැස් ඈ ...	(පස්ඇස්...) පසැස්ය (බුදුන්)සනා
ලොප නැතද සර	සරලොප්, නැතද	ස්වරලොපය, නැතිවත්
ගතට පැමිනවූ බැ	සර,ගතට,	ස්වරය, ගාත්‍රාක්ෂරයට,
වින්සරසඳනම්~~	පැමිනවූ බැවින්	පැමිනවූ හෙයින්
	සරසඳනම්~~	ස්වරසංඥනම්(වේ)~~
මෙහෙසුරු, මො	මෙහෙසුරු ...	(මහඉසුරු...)මෙහෙසුරුය(ශිවයා)
හොර,ලබෝර, ඈ	මොහොර ...	(මහඋර...) මොහොරය (මහා
අ ඉ උන් ලොපා		ප්‍රාකාරය) [වියා
එ ඔ ඕ අදෙස් කළ	ලබෝරා	(ලඹඋදරා...) ලබෝරාය (නණඳ
බැවින් සරදෙස්	ඈ, අ ඉ උන් ...	යනාදිය, අයනු ඉයනු උයනුන්
සඳනම්~~	ලොපා, එ ඔ ඕ	ලොප්කොට, එයනු ඔයනු ඕයනු
	අදෙස්කළ බැවින්	ආදෙශකළ හෙයින්
	සරදෙස් සඳනම්~~	ස්වරාදෙශ සංඥනම් (වේ)~~
	අත්වරු ...	(අත්කරු යනතන්හි) අත්වරුය
		(හස්තකර්මකාරයා) [කාරයා
අත්වරු, සිත්වරු,	සිත්වරු ...	(සිත්කරු...) සිත්වරුය [සිතුයම්
මගණුවම්,දඬුවම්,	මහණුවම් ...	(මහණකම්...)මහණුවම්ය
		(ශ්‍රමණකම්)
	දඬුවම් ...	(දඬුකම්...) දඬුවම්ය (දඬකම්)

පෙළ.	පද.	සන්නය.
ගිනිනම්, ඈ පර කකාරණට වියන් හා කප්පිල්,කැසුප පොතු,ලප්නාරඟ, හෙප්නොට, සුන් බත්, බුත්සරණ, ඈ බදන් සර ලො පා පතන් හා අදෙ ස්කල බැවින් ගත දෙස් සඳනම්—	ගිනියම්	(ගිනීනම් යනතන්හි) ගිනියම්ය (ගිනිකම්)
	ඈ, පරකකරණට	යනාදිය, පර කකාරයන්ට
	වියන්හා ...	වකාර යකාරයන්ද [ලි
	කප්පිල්	(කබපිල්...) කප්පිල්ය (මොණරපි
	කැසුප්පොතු ...	(කැසුබුපොතු...) කැසුප්පොතුය (කැස්බෑගේ පොතු) [නාරං
	ලප්නාරඟ ...	(ලබුනාරඟ ..) ලප්නාරඟය (ලප්
	හෙප්නොට ...	(හෙබනොට...) හෙප්නොටය (රඟදයේ තොට)
	සුන්බත් ...	(සුදුබත්...) සුන්බත්ය (සුදුවූබත්)
	බුත්සරණ ...	(බුදුසරණ..) බුත්සරණය (සර්වඥසරණ)
	ඈ, බදන් ...	යනාදිය, බකාර දකාරයන්ගේ
	සර, ලොපා ...	ස්වර, ලොප්කොට
	පතන්හා ...	පයනු තයනූන්ද
	අදෙස්කල බැවින්	ආදෙශ කළහෙයින්
	ගතදෙස් සඳනම්.	ගාත්‍රාක්ෂරා දෙශසන්ධිනම් (වේ)—
අන්තම්, චත්තම්, ගෙත්තම්,පත්නම් විස්සම්, ඈ පර කකරණට පෙරරූ ලද්දෙන් පෙරරූ සඳනම්—	අත්නම්	(අත්කම්...) අත්නම්ය (හස්තකර්ම)
	චත්තම්	(චත්කම්...) චත්තම්ය (චක්‍ෂුකර්ම)
	ගෙත්තම් ...	(ගෙත්කම්...) ගෙත්තම්ය (ගෙතුම්කර්ම) [කර්ම
	පත්නම්	(පත්කම්...] පත්නම්ය (ප්‍රකීර්ණ
	විස්සම්	(විස්කම්...) විස්සම්ය(විශ්වකර්මයා)
	ඈ, පරකකරණට	යනාදිය, පරකකාරයන්ට
	පෙරරූ ලද්දෙන් ...	පූර්වරූප ලත්හෙයින්
	පෙරරූ සඳනම්—	පූර්වරූප සන්ධිනම (වේ)— [වනය
ගංරන්, වංමුත, මුං බියලි,නෙලුම්මල්, අම්මල්, ඈ ගබන් ලොපා මත්වැඩූ බැවින් ගතකුරු ලොප්සඳනම්—	ගංරන්	(ගඟරන් .) ගංරන්ය (ගඟාස්නාන
	වංමුත	(වඟමුතු..) වංමුතුය (කලාඳුරු)
	මුංබියලි	(මුඟුබියලි...)මුංබියලිය (මුංකැබලි)
	නෙලුම්මල් ...	(නෙලුබුමල්...) නෙලුම්මල්ය (පියුම්)
	අම්මල්	(අඹමල්...] අම්මල්ය (ආම්‍රපුෂ්ප)
	ඈ, ගබන්ලොපා ...	යනාදිය,ගයනු බයනු ලොප්කොට
	මත්වැඩූබැවින් ...	මාත්‍රාවෘද්ධි කළහෙයින්
	ගතකුරු ලොප් සඳනම්—	ගාත්‍රාක්ෂර ලොපසන්ධිනම් (වේ)—.
	පිරියත්	(පිරිඅත්...) පිරියත්ය [කෙළවර]
පිරියත්, මියුගුණු, සිපියෙව්, දුවග, රුවාරූ. තුනුවග, පුනරුත්, නිරොද,	මියුගුණු	(මීඅඟණ...)මියුගුණුය (මහිෂාඞ්ගන) [මෙන්
	සිපියෙව්	(සිපිඑව්...) සිපියෙව්ය (ශිල්පියෙක්
	දුවග	(දුඅඟ...) දුවගය (ධුතාඞ්ග)
	රුවාරූ	(රූඅරූ...) රුවාරූය (රූපඅරූප)
	තුනුවග	(තුනුඅඟ...) තුනුවගය (ස්ත්‍රී)
	පුනරුත්	(පුනලත්...) පුනරුත්ය (කීදේ නැවතකීම)
	නිරොද	(නිඹද...) නිරොදය (නිරොජස්ක)

පෙළ.	පද.	සන්නය.
අෑ පෙරසර නො	අෑ, පෙරසර	යනාදිය, පූර්වස්වර
ලොපා යවරන්	නොලොපා	ලොප නොකොට
අගම්කොළෙන්	යවරන්	යකාර වකාර රකාරයන්
අගම් සඳනම් ~	අගම්කොළෙන් ...	ආගම කළහෙයින්
	අගම් සඳනම් ~	ආගමසංඥිනම් (වේ) ~
වැල්ලවුරු, හෙලි	වැල්ලවුරු ...	{(වැලිඅවුරු...) වැල්ලවුරුය (වැලි
		ප්‍රාකාරය) [ලූසති
ල්ලඹු, තඹපල්ලෙ	හෙලිල්ලඹු ...	(හෙලිලිඅඹු...) හෙලිල්ලඹුය (ඌග
න්, කුල්ලෙව්, අෑ	තඹපල්ලෙන් ...	{(තඹපලුඋන්...) තඹපල්ලෙන්ය
පෙරසර ලොපා		(තඹවන් දලුවෙන්) [වෙන්
ගතට දෙරූ	කුල්ලෙව් ...	(කුලුඑව්...) කුල්ලෙව්ය (ඌසුරක්
දූනවූබැවින්	අෑ, පෙරසර, ලොපා	යනාදිය, පූර්වස්වර. ලොපකොට
දෙරූ සඳනම් ~	ගතට, දෙරූ ...	ගාත්‍රාක්ෂරයට, විකරූපය
	දූනවූ බැවින් ...	ඉපදවූහෙයින්
	දෙරූ සඳනම් ~	විකරූපසංඥිනම් (වේ) ~
සඳ අදියර දෙවනු.	සඳ අදියර	සංඥාධිකාර (නම්වූ)
~	දෙවනු ~	විනිය (කාණ්ඩ)යයි ~
	24 සකුසත්	සංස්කෘත ශාස්ත්‍රයෙහි
24 සකුසත් අනු	අනුසෙරෙන් [තද	අනුසාර යෙන්
සෙරෙන්- ඈ ත ද	සදනට, ලිඟුබේ, ඈ	ශබ්දයන්ට, ලිඞ්ගභෙදය, ඇතත්
සදනට ලිඟුබේ-	පුම ඉතිරිලිඟුදෙක	පුංලිඞ්ග ස්ත්‍රීලිඞ්ග (යන) දෙක
නොපැනේ වහර	විනා	හැර
වෙසෙසෙක්--පු ම	වහර වෙසෙසෙක්	ව්‍යවහාර විශෙෂයෙක්
ඉතිරිලිඟු දෙකවි	නොපැනේ ~ ...	අදෘශ්‍යමානයි (නොපෙනෙයි) ~
නා ~	හදන්, ගුත්	පුරුෂව්‍යඤ්ජනයෙන්, යුක්තවූ
	පණන්	ප්‍රාණීන්
පණන් හදන් යු	පවසනුයේ ...	ප්‍රකාශකරණ ශබ්දයතෙම
ත්- පවසනුයෙ පුම	පුමලිඟුවේ ...	පුරුෂලිඞ්ගිකනම්වේ ~
ලිඟුවේ-සහයොන්	සහයොන් සතුන් ...	යොනි සහිතවූ සත්වයන්
සතුන් කියලූ-සද	කියලූ. සද ...	කියාලූවාවූ, ශබ්දයතෙම
හේ ඉතිරි ලිඟුනා	ඉතිරිලිඟුනම්වේ ~	ස්ත්‍රීලිඞ්ගිකනම් වේ ~
ම් ~	බඹ	(බ්‍රහ්මවාචකවූ) බඹ (ශබ්ද) ය
	සුර	(දෙවවාචකවූ) සුර (ශබ්ද) ය
බඹ, සුර, අසුර,	අසුර	(දානවවාචකවූ) අසුර (ශබ්ද) ය
නර, නා, ගුරුළු,	නර	(මනුෂ්‍යවාචකවූ) නර (ශබ්ද) ය
	නා	(නාගවාචකවූ) නා (ශබ්ද) ය
පත්, රිය, ඈ	ගුරුළු	(ගරුඩවාචකවූ) ගුරුළු (ශබ්ද) ය
පුමලිඟු ~	පත්	(පක්ෂිවාචකවූ) පත් (ශබ්ද) ය
	රිය	(රථවාචකවූ) රිය (ශබ්ද) ය
	ඈ, පුමලිඟු ~	යනාදිය, පුංලිඞ්ගිකනම්(වේ) ~ [ය
	දෙව්දූ	(දෙවදුහිතෘවාචකවූ) දෙව්දූ (ශබ්ද)
	නැඟිනී	{(නාගමානවිකාවාචකවූ) නැඟිනී
දෙව්දූ, නැඟිනී,		(ශබ්ද) ය [මෙනෙවි (ශබ්ද) ය.
ගුරුළු මෙනෙවි,	ගුරුළු මෙනෙවි ...	(ගරුඩමානවිකාවාචකවූ) ගුරුළු
අඹු, සුහුල්, ඈ	අඹු	(අම්බිකාවාචකවූ) අඹු (ශබ්ද) ය
ඉතිරිලිඟු ~	සුහුල්	(ශ්වශ්‍රූවාචකවූ) සුහුල් (ශබ්ද) ය
	ඈ, ඉතිරිලිඟු ~	යනාදිය, ස්ත්‍රීලිඞ්ගික (නම්වේ) ~

පෙළ.	පද.	සන්නය.
	දිය	(ජගදාදිවාචකවූ) දිය (ශබ්ද) ය
	දල	(ජලාදිවාචකවූ) දල (ශබ්ද) ය
	ඇඳුරු	(පර්වතාදිවාචකවූ) ඇඳුරු (ශබ්ද) ය
	මේ	(මේඝාදිවාචකවූ) මේ (ශබ්ද) ය
	අඹර	(ආකාශාදිවාචකවූ) අඹර (ශබ්ද) ය
	අවි	(ආයුධාදිවාචකවූ) අවි (ශබ්ද) ය
	තුරු	(තුරංගාදිවාචකවූ) තුරු (ශබ්ද) ය
දිය දල ඇඳුරුමේ-	රණ	(යුද්ධාදිවාචකවූ) රණ (ශබ්ද) ය
අඹරවි තුරු රණ	හඳන්	(සංකෙතාදිවාචකවූ)හඳන්(ශබ්ද)ය
හඳන්-රෝරා ගහ	රෝ	(රෝගාදිවාචකවූ) රෝ (ශබ්ද)ය
මරු දහන්-අඟ	රා	(රාගාදිවාචකවූ) රා (ශබ්ද) ය
ගුම් සඳ රස	ගහ	(ගෘහාදිවාචකවූ) ගහ (ශබ්ද) ය
රුවන්~	මරු	(මාරුතාදිවාචකවූ) මරු (ශබ්ද) ය
	දහන්	(ධ්‍යානාදිවාචකවූ) දහන්(ශබ්ද) ය
	අඟ	(ශරීරාදිවාචකවූ) අඟ (ශබ්ද) ය
	ගුම්	(ඝෝෂාදිවාචකවූ) ගුම් (ශබ්ද) ය
	සඳ	(ජන්දුදිවාචකවූ) සඳ (ශබ්ද) ය
	රස	(පාරදදිවාචකවූ) රස (ශබ්ද) ය
	රුවන්~	(රත්නාදිවාචකවූ)රුවන්(ශබ්ද) ය
	පිරිකර ...	(පරිෂ්කාරාදිවාචකවූ) පිරිකර (ශබ්ද) ය
	පියබ	(ප්‍රගල්භාදිවාචකවූ)පියබ (ශබ්ද) ය
	මුනි	(මනසාදිවාචකවූ) මුනි (ශබ්ද) ය
	පා	(පාත්‍රාදිවාචකවූ) පා (ශබ්ද) ය
පිරිකර පියබ මුනි-	නි	(නිධානාදිවාචකවූ) නි (ශබ්ද) ය
පානිඳුකටවස්	ඉඳු	(කර්පූරාදිවාචකවූ) ඉඳු (ශබ්ද) ය
මස්-කෝසර කර	කට	(කණ්ඨාදිවාචකවූ) කට (ශබ්ද) ය
බණමුලු-වත් සක්	වස්	(වංශාදිවාචකවූ) වස් (ශබ්ද) ය
දිවි මැසි විසා~	මස්	(මාංසාදිවාචකවූ) මස් (ශබ්ද) ය
	කෝ	(කොශාදිවාචකවූ) කෝ (ශබ්ද) ය
	සර	(පද්මාදිවාචකවූ) සර (ශබ්ද) ය
	කර	(ගයනාදිවාචකවූ) කර (ශබ්ද) ය
	බණ	(ධර්මාදිවාචකවූ) බණ (ශබ්ද) ය
	මුලු	(සමූහාදිවාචකවූ) මුලු (ශබ්ද) ය
	වත්	(වස්ත්‍රාදිවාචකවූ) වත් (ශබ්ද) ය
	සක්	(ශංඛාදිවාචකවූ) සක් (ශබ්ද) ය
	දිවි	(දීපාදිවාචකවූ) දිවි (ශබ්ද) ය
	මැසි	(මක්ෂුවාදිවාචකවූ) මැසි (ශබ්ද) ය
	විසා~	(දේශාදිවාචකවූ)විසා(ශබ්ද) ය~
	පස්	(පාංශුවාදිවාචකවූ) පස් (ශබ්ද) ය
පස් සස් ගුණ	සස්	(සස්‍යාදිවාචකවූ) සස් (ශබ්ද) ය
නගුල්-සත්	ගුණ	(ජ්‍යාදිවාචකවූ) ගුණ (ශබ්ද) ය
	නගුල්	(නඞ්ගලාදි වාචකවූ)නගුල්(ශබ්ද)ය
	සත්	(ජන්තුදිවාචකවූ) සත් (ශබ්ද) ය

Published by P. Pandita Gunewardene, Ceylon Government Railway, and Printed at the Lakrivikirana Press—Colombo 15th July 1896.

සියබස්ලකර

පිරිසිදු බසගහ ණ—වියතැසුරුකල හැමදි
සදසතර දිනමි ණ—ලොතම හරිවා දුලවැ වෙසෙසිණ

Fundit Tudāwé

සිදත් සඟරා.

3 කලාපය.

පෙල.	පද.	සන්නය.
සෝබා ඇඹුල් ඈ-	සෝ	(ස්‍රොතසාදිවාචකවූ) සෝ (ශබ්ද)ය
පුමලිඟු සදන් පිය	බා	(භාගාාදිවාචකවූ) බා (ශබ්ද) ය
සු-බුහුසු සදතු දතු	ඇඹුල්	(අම්බිලාදිවාචකවූ) ඇඹුල් (ශබ්ද)ය
වෝ—	ඈ, බුහුසු	යනාදින්, බොහෝසෙයින්
	පුමලිඟු සදන් ...	පුංලිඞ්ගික ශබ්දයන් (යයි)
	සදතුදතුවෝ, පියසු	ශබ්දඥ දත්තහු, ප්‍රකාශකළාහුය
	විදු	(විද්‍යාදිවාචකවූ) විදු (ශබ්ද) ය
	ලිය	(ලතාදිවාචකවූ) ලිය (ශබ්ද) ය [ය
	වසා	(වසාරාජිකාදිවාචකවූ)වසා (ශබ්ද)
	පෙල	(පඞ්ක්ත්‍යාදිවාචකවූ)පෙල(ශබ්ද)ය
	නිසා	(හරිද්‍රාදිවාචකවූ) නිසා (ශබ්ද) ය
	දෝ	(ජ්‍යොතිසාදිවාචකවූ)දෝ(ශබ්ද) ය
විදුලිය වසා පෙල-	ලද	(ලජ්ජාදිවාචකවූ) ලද (ශබ්ද) ය
නිසාදෝ ලද පැ	පැන	(ප්‍රඥාදිවාචකවූ) පැන (ශබ්ද) ය
නාපවස්-කිඩු බිම්	පවස්	(පිපාසාදිවාචකවූ) පවස් (ශබ්ද) ය
මෙවුල් ඈ නම්-	කිඩු	(ක්‍රීඩාදිවාචකවූ) කිඩු (ශබ්ද) ය
ඉතිරිලිඟුවී	බිම්	(භූම්‍යාදිවාචකවූ) බිම් (ශබ්ද) ය
දත්නේ—	මෙවුල්	(මෙඛලාදිවාචකවූ)මෙවුල්(ශබ්ද)ය
	ඈ, නම් ...	යනාදිවූ, නාමයන්
	ඉතිරිලිඟුවී ...	ස්ත්‍රීලිඞ්ගිකයන්ය කියා
	දත්නේ— ...	ජානනය කරන්නේය—
	අරුත්කිරිය සද	අර්ථක්‍රියා ශබ්ද (ද)
	ගුණසදද, ඉති අතැ	ගුණශබ්දද, ස්ත්‍රීලිඞ්ගිකාර්ථයෙහි
අරුත් කිරිය සද-	වත, පුමසදද ...	වනකල්හි (ද), පුංලිඞ්ගික ශබ්ද ද
ගුණ සදද වත ඉ	ඉති	ස්ත්‍රීලිඞ්ගිකාර්ථයක්
ති අතැ-පුම සදද	පවසත	ප්‍රකාශකරණකල්හි (ද) [වෙත්—
ඉති පවසත-ර් ඈ	බුහුසු, ඊ ඈ පස—	බොහෝසෙයින්, ඊආදි ප්‍රත්‍යයෝ
පස බුහුසු—	තෙමන්නි ...	තෙමන්නීය [ප්‍රශංසාකරන්නී]
තෙමන්නී, මවන්	මවන්නි ...	මවන්නීය [මවනතැනැත්නී]
නී, තුස්නී, මුස්නි,	තුස්නී, ...	තුස්නීය [තොස්වන්නී]
ඈ අරුත්කිරිය ස	මුස්නී [න්	මුස්නීය [මුදන්නී]
දින් ර්පස—	ඈ, අරුත්කිරියසදි	යනාදිය, අර්ථක්‍රියාශබ්දයෙන් (මූ)
තෙමන්නෝ,	ඊපස— ...	ඊප්‍රත්‍යය ඇත්තේ (යි)— [යෝ.
	තෙමන්නෝ ...	තෙමන්නෝය [ප්‍රශංසා කරන්නී

පෙළ	පද	අර්ථය
		[සේ
	මහත්සෙන්	... මහත්සෙනේය [සිහනතානැතුති
මහත්සෙන්. ඇ. දි	ඇ. දිදුළසු	... යනාදිය, බහුව්‍රීහිසෙයි
දුළසරිපසැලොව	රිපසැ. ලොව	රිපුනසය. ලොවසෙහි
සිරිසන් පැහිදෙළු	සිරින්	... ශ්‍රී (යන) චිහත්තිය
	පැහිදෙළසු—	පැහිරණු අංකාරයි— [සෙළිල්ලිය
සෙ—	සෙළෙහි	... (සිලීලාංගනා යනාර්ථයෙහි)
සෙලිල්ලි. සෙනි	සෙනිලි	... {(සෙනවිලාසිගණා යනාර්ථයෙහි)
		{සෙනවිලිය [රිය
ලි. සෙරි. ඇ. ගු	සෙරි	... (සෙරාංගනා යනාර්ථයෙහි) සො
ණසැද් රිපස—	ඇ. ගුණසදින්	... යනාදිය, ගුණසබ්දයෙන් (වූ)
	රිපස— ...	... රිපුනසය (ඇත්තේ) යි— [ළිය
	තිළි ...	... (නාටිකාංගනා යනාර්ථයෙහි) ති
	හැසිනි	... {(හාසමානවිකා යනාර්ථයෙහි)
		{හැසිනිය
තිළි. හැසිනි. පැ	පැටි ...	... (පාතිකා යනාර්ථයෙහි) පැටිය
ටි. පැතිරි. කුමරි.	පැතිරි ...	... (සපත්නී යනාර්ථයෙහි) පැතිරිය
සෙහෙලි. මැහැලි.	කුමරි ...	... (කුමාරිකා යනාර්ථයෙහි) කුමරිය
ඇ ගුණි අරුත් පුව	සෙහෙළි	... (සඛී යනාර්ථයෙහි) සෙහෙලිය
සැදින් රිපස—	මැහැලි ...	... (මහල්ලිකා යනාර්ථයෙහි) මැහැලිය
	ඇ. ගුණි අරුත්	යනාදිය, යුක්ලිඞ්ගිකාර්ථයෙහි
	පුවසදින්	... පුංලිඞ්ගික ශබ්දයෙන් (වූ)
	රිපස—	රිපුනසය (ඇත්තේ) යි— [ගෙණ
	ඇ සදින්	... (සූනුයෙහි) ඇශබ්දය තරණකොට
	කැලි ...	... {(කුෂ්මාණ්ඩගණා යනාර්ථයෙහි)
		{කැලිය [ර්ථයෙහි,) වැසිය
	වැසි ...	... (වාසයකරන්නී හෝ වැස්සී යනා
ඇ සදින් කැලි, වැ	මිසුලැසි ...	... {(මුවඇස්වැනි ඇස්ඇත්තී යනාර්ථ
සි, මිසුලැසි. කළා,		{යෙහි) මිසුලැසිය [ළාය
දුනු, ඇ සිදු—	කළා ...	.. (කලතැනැත්තී යනාර්ථයෙහි) ක
	දුනු ...	... {(දිනූතැනැත්තීයනාර්ථයෙහි)
		{දුනුය
	ඇ, සිදු—	යනාදිය, සිඞසි— [කොටගෙණ
	බුහුසු සදින්	... (සූනුයෙහි) බුහුසු ශබ්දය කරණ
	විහර, නොලහනු	ව්‍යවහාරය, නොඉක්මවම
බුහුසු සදින් විහර	රුසි—	රුචිසි—
නොලහනු	තා ...	... (යුෂ්මද්ශබ්දාර්ථයෙහි) තා ශබ්ද (ද)
රුසි—	මා ...	... (අස්මද් ශබ්දාර්ථයෙහි) මා ශබ්ද (ද)
තාමා එමෙද රමණී-	එ ...	... (තද්ශබ්දාර්ථයෙහි) එ ශබ්ද (ද)
දිගු සව් තුරුණු	මෙ. ද ...	... (ඉදම්ශබ්දාර්ථයෙහි) මෙ. ශබ්ද ද
මුදු ලොල්-හැලි	රමණී ...	... (රම්‍යවූ යනාර්ථයෙහි) රමණීය
ඇලැ	දිගු ...	... (දීඝවූ යනාර්ථයෙහි) දිගුය
	සව් ...	... (සියලු යනාර්ථයෙහි) සව්ය [ය
	තුරුණු ...	... (තරුණවූ යනාර්ථයෙහි) තුරුණු
	මුදු ...	... (මෘදුවූ යනාර්ථයෙහි) මුදුය
	ලොල් ...	... (ලොලවූ යනාර්ථයෙහි) ලොල්ය
	හැලි ...	... (ධවලවූ යනාර්ථයෙහි) හැලිය
	ඇල් ...	... (සීතලවූ යනාර්ථයෙහි) ඇල්ය

පෙළ.	පද.	සන්නය.
ගුණසදද-දෙලිඟු	අෑ, ගුණසදද ...	යනාදිවූ, ගුණ (වාචක) ශබ්දද
සමවී දන්නේ—	දෙලිඟු සමවී ...	විලිඞ්ගසමය කියා
අරුත්කිරිය සද-	දන්නේ—	ජානනය කරන්නේය—
තමරුත් වැනි ලිඟු	අරුත්කිරිය සද	අර්ථක්‍රියා ශබ්දතෙම
	තමරුත් වැනි, ලිඟු	තමාගේ අර්ථය වැනිවූ, ලිඞ්ගය
බෙජේ-යනු එනු	බෙජේ ...	භජනය කෙරෙයි
මැඟුම් අෑ ගව්-	යනු	(ගමන යනාර්ථයෙහි) යනුය
කිරිය සදවේ	එනු	(ආගමන යනාර්ථයෙහි) එනුය
පුම්රුත්—	මැඟුම්	(බැලීම යනාර්ථයෙහි) මැඟුම්ය
	අෑ, ගව්කිරියසද	යනාදිවූ, භාවක්‍රියා ශබ්දතෙම
	පුම්රුත්වේ—	පුංලිඞ්ගිකාර්ථ ඇත්තේවෙයි—
	නිති	(අනවරතාර්ථයෙහි) නිතිය
කිරිය වෙසෙසුන්	අනුබද ...	(නිරන්තරාර්ථයෙහි) අනුබදය
සද-නිති නුබද රි	රිසිසේ [සද	(රුචිලෙසයනාර්ථයෙහි) රිසිසේය
සිසේ අෑ-විස්සල්	අෑ, කිරියවෙසෙසුන්	යනාදිවූ, ක්‍රියාවිශෙෂණ ශබ්ද (ද)
ඉරා යොර යොර-	විස්සල් ...	(වහා යනාර්ථයෙහි) විස්සල්ය
පුන තුමුටු සින්	ඉරා	(අධික යනාර්ථයෙහි) ඉරාය
	යොර යොර ...	(නැවත නැවත යනාර්ථයෙහි)
සහසා—		යොර යොරය
	පුන	(නැවත යනාර්ථයෙහි) පුනය
	තුමුටු	(වහා යනාර්ථයෙහි) තුමුටුය
	සින්	(සෙමින් යනාර්ථයෙහි) සිනිය
	සහසා—	(වහා යනාර්ථයෙහි) සහසාය—
සුඉති යල සැරැ	සු	(අතිසයින් යනාර්ථයෙහි) සුය
ඹැ-ඉඟි නිගියෑ	ඉති	(මෙසේ යනාර්ථයෙහි) ඉතිය
නිපාසද-අනු	යල.	(නැවත යනාර්ථයෙහි) යලය
උපිරි සපනිදු අෑ-	සැර	(චිරකාලාර්ථයෙහි) සැරය
උපසගද වෙ	ඇරඹැ ...	(ආරම්භව යනාර්ථයෙහි) ඇරඹැය
ලිඟුමුත්—	ඉඟි	(එක්ව යනාර්ථයෙහි) ඉඟිය
	නිගිය	(සෙමින් යනාර්ථයෙහි) නිගියය
	අෑ, නිපාසද ...	යනාදිවූ, නිපාත ශබ්ද (ද)
	අනු, උ, පිරි, ස, ප,	අනුය, උය, පිරිය, සය, පය,
	නි, දු, අෑ, උපසගද	නිය, දුය, යනාදිවූ, උපසර්ග(ශබ්ද)ද
	ලිඟුමුත්වේ—	ලිඞ්ගමුක්තක වෙයි— [වූ
	සුවසේ අෑ ...	සුවසේය (සැපවූපරිද්දෙන්) යනාදි
සුවසේ අෑ ගුණෙ	ගුණෙන්, කිරිය ...	ගුණයෙන්, ක්‍රියාව
න් කිරිය වෙසෙ	විසෙසන බැවින්	විශෙෂණය කරණ හෙයින්
සනා බැවින් කිරිය	කිරියවෙසෙසුන්	ක්‍රියාවිශෙෂණ
	සදනම්වේ—	ශබ්ද නම්වේ—
වෙසෙසුන්	හිඟුම්	(ශීඝ්‍රයනාර්ථයෙහි) හිඟුම්ය
සදනම් වේ—	නිකුත්	(නිෂ්ක්‍රම යනාර්ථයෙහි); නිකුත්ය.
හිඟුම්, නිකුත්, ව,	ව	(පදපූරණයෙහි) වය
වැනිය, වනාහි,	වැනිය	(තුල්‍යාර්ථයෙහි) වැනියය
	වනාහි	(පදපූරණයෙහි) වනාහිය
කලි, නම්, විනා,	කලි	(පදපූරණයෙහි) කලිය.
වෙන,	නම්	(අන්‍යමාර්ථයෙහි) නම්ය
	විනා	(විප්‍රයොගාර්ථයෙහි) විනාය.
	වෙන	(අන්‍යාර්ථයෙහි) වෙනය.

පෙළ.	පද.	සන්නස.
	ප්‍රු	ප්‍රුය *
	හු	හුය †
	ල	(ශ්‍රැතිසුවනයෙහි) ලය
	ලු	(ශ්‍රැතිසුවනයෙහි) ලුය
	ද	(සමුච්චයෙහි) දය
ප්‍රු, හු, ල, ලු, ද, ම,	ම	(අවධාරණයෙහි) මය
න, කිම්, හොත,	න	(නිෂෙධයෙහි) නය
යම්සේ, එසේ,	කිම්	(ප්‍රශ්ණයෙහි) කිම්ය
මෙසේ, සහ, අද,	හොත	(සංශයෙහි) හොතය
එදා, ඈ,	යම්සේ	(තුල්‍යාර්ථවාචකවූ) යම්සේය
නිපාසදනම්—	එසේ	(තුල්‍යාර්ථවාචකවූ) එසේය
	මෙසේ	(තුල්‍යාර්ථවාචකවූ) මෙසේය
	සහ	(සංයොගාර්ථයෙහි) සහය
	අද	(කාලාර්ථවාචකවූ) අදය
	එදා, ඈ	(කාලාර්ථවාචකවූ) එදාය, යනාදිය
	නිපාසදනම්—	නිපාතශබ්දනම් (වේ)—
	ප	ප යන උපසර්ගය [යනාදියෙහි (වේ)
	පහා, ඈහි ...	(පරිත්‍යාග, යනාර්ථඇති) පහාය,
	පර	පරයන උපසර්ගය
	පරද, ඈහි ...	(පරාජය, යනාර්ථඇති) පරදය, යනාදියෙහි (වේ)
	අව	අවයන උපසර්ගය [යනාදියෙහි (වේ)
	අවසේ, ඈහි ...	(අවවශා යනාර්ථඇති) අවසේය,
	ස	ස යන උපසර්ගය
ප, පහා ඈහි,	සබඳ	(සම්බන්ධ, යනාර්ථඇති) සබඳය
පර, පරද ඈහි,	ඈහි	යනාදියෙහි (වේ)
අව, අවසේ ඈහි,	අනු	අනු යන උපසර්ගය [නැය
ස, සබද ඈහි,	අනුදූනැ ...	(අනුඥකොට, යනාර්ථඇති) අනුදූ
අනු, අනුදූනැ	ඈහි	යනාදියෙහි (වේ)
ඈහි,	නි	නි යන උපසර්ගය [දය
නි, නිරොද නිර	නිරොද ...	(නිරොධ, යනාර්ථඇති) නිරො
සක් ඈහි, දු, දුලද	නිරස්ක් ...	(නිරාශඞ්කා, යනාර්ථඇති) නිරසක්ය
ඈහි, වි, විලස් ඈහි,	ඈහි	යනාදියෙහි (වේ)
අ, අදර ඈහි	දු	දු යන උපසර්ගය
	දුලද	(දුර්ලබ්ධි, යනාර්ථඇති) දුලදය
	ඈහි	යනාදියෙහි (වේ)
	වි	වි යන උපසර්ගය
	විලස්	(විලාස, යනාර්ථඇති) විලස්ය
	ඈහි	යනාදියෙහි (වේ)
	අ	අ යන උපසර්ගය
	අදර	(ආදර, යනාර්ථඇති) අදරය
	ඈහි	යනාදියෙහි (වේ)

* ප්‍රු. † හු. යන මොවුන්ගේ අර්ථ නිසැකව නොහැඟෙන සෙයින් මෙහි අපි නොදක්වූමු. ඒඅර්ථනිරණය කරගැන්මෙහි උත්සාහවන්තයෝ ස්වකීයභාෂාවෙහි දක්ෂ ප්‍රාඥයන්කරා එළඹ විචාරීම්ආදියෙන් පරීක්ෂාකොට දනිත්වා (*P. T.*) "ක්‍රියාපරිසමාප්ත්‍යර්ථයෙහි ප්‍රුය. පදපූරණයෙහිහුය" යනු සමහරුන්ගේ කල්පනායි.

පෙළ.	පද.	සන්නය.
	අදි	අදි යන උපසර්ගය
	අදියර ...	(අධිකාර, යනාදීඇති) අදියරය
	ඇති	යනාදියෙහි (වේ)
	සු	සු යන උපසර්ගය
	සුබැසි	(සුභාෂිත, යනාදීඇති) සුබැසිය
	ඇති	යනාදියෙහි (වේ)
	උ	උ යන උපසර්ගය
	උලැගි	(උල්ලංඝිත, යනාදීඇති) උලැඟිය
	ඇති	යනාදියෙහි (වේ)
අදි, අදියර ඇති,	අබි	අබි යන උපසර්ගය
සු, සුබැසි ඇති,	අබියෙස් ...	(අභිමුඛ, යනාදීඇති) අබියෙස්ය
උ, උලැගි ඇති,	ඇති	යනාදියෙහි (වේ)
අබි,අබියෙස් ඇති,	පිරි	පිරි යන උපගිය
පිරි, පිරිබුන් ඇති,	පිරිබුන් ...	(පරිභග්න, යනාදීඇති) පිරිබුන්ය
උප, උපේ උවසර	ඇති	යනාදියෙහි (වේ)
ඇති, අප, අපදන්	උප	උප යන උපසර්ගය
අපවැ ඇති, පස්,	උපේ	(උපෙක්ෂා, යනාදීඇති) උපේය
පසක්රුකක් පාසා	උවසර ...	(උපචාර, යනාදීඇති) උවසරය
ඇති, පිළි, පිළිලබ	ඇති	යනාදියෙහි (වේ)
ඇති, අති, ඉතිරි	අප	අප යන උපසර්ගය
ඉබොහෝ ඉකුත්	අපදන් ...	(අපාදාන, යනාදීඇති) අපදන්ය
ඇති, පි, පිහිකුලු	අපවැ	(පහව, යනාදීඇති) අපවැය
ඇති, මේවිසි උප	ඇති	යනාදියෙහි (වේ)
සග සදනම්—	පස්	පස් යන උපසර්ගය
	පසක්	(ප්‍රත්‍යක්ෂ, යනාදීඇති) පසක්ය
	රුකක් පාසා ...	{(වෘක්ෂයෙක්හි වෘක්ෂයෙක්හි යනාදීඇති) රුකක් පාසාය
	ඇති	යනාදියෙහි (වේ)
	පිළි	පිළි යන උපසර්ගය
	පිළි ලබ ...	(ප්‍රතිලාභ යනාදීඇති) පිළිලබය
	ඇති	යනාදියෙහි (වේ)
	අති	අති යන උපසර්ගය
	ඉතිරි	(අතිරික්ත, යනාදීඇති) ඉතිරිය
	ඉබොහෝ ...	(අතිබහුල,යනාදීඇති)ඉබොහෝය
	ඉකුත්	(අතික්‍රාන්ත, යනාදීඇති) ඉකුත්ය
	ඇති	යනාදියෙහි (වේ)
	පි	පි යන උපසර්ගය
	පිහිකුලු ...	(ප්‍රච්ඡන්න යනාදීඇති) පිහිකුලුය
	ඇති	යනාදියෙහි (වේ)
	මේවිසි	මේ විංශතිය
	උපසගසදනම්—	උපසර්ග ශබ්දනාම් (වේ)—
ලිඟු අදියර	ලිඟු අදියර ...	ලිඞ්ගාධිකාර (නම්) වූ
තුන්වනු—	තුන්වනු—	තෘතීය (කාණ්ඩ) යයි—
25 සදහු දෙවැදැ	25 සදහු, සර අත්	ශබ්දයෝ, ස්වරාන්තය
රුම්–සරඅත්හලත්	හලත්, වෙසෙසින්	හලන්තය, (යන) විශේෂයෙන්
වෙසෙසින්–	දෙවැදෑරුම් ...	විප්‍රකාරයෝ (වෙත්)

පෙළ.	පද	සන්නය.
බුහුණු සියලු විබ	එදෙක	ඒ (ස්වරාන්ත ශළනාන්ත) දේක
ත්-එදෙක සියරූ	බුහුසු	බොහෝසෙයින්
	සියලු විබත් ...	සකලවිභක්තියෙහි
නොපියා—	සියරූ, නොපියා—	ස්වකීය රූපය, අත්නොහරී—
දම්රජ, දන්වා,	දම්රජ	(ධර්මරාජ වාචකවූ) දම්රජය
	දන්වා	(දූතව වාචකවූ) දන්වාය
මුනි, සැසි. මරරුපු	මුනි	(සර්වඥ වාචකවූ) මුනිය
බු, හේ, යෝ,	සැසි	(ශාක්‍යසිංහවාචකවූ) සැසිය
සිදුහත්, ඈ	මරරුපු ...	(මාරරිපුවාචකවූ) මරරුපුය
පුම්ලිඟු—	බු	(භුතවාචකවූ) බුය
නිස, වසා, සිරි, ගී,	හේ	(හෙතුවාචකවූ) හේය
විදු, දු, ලේ, දෝ,	යෝ	(යොගවාචකවූ) යෝය
කත්, ඈ ඉතිරි	සිදුහත්	(සිඬාර්ථවාචකවූ) සිදුහත්ය
ලිඟු—	ඈ	යනාදිය [ඊ—
	පුම්ලිඟු ...	පුංලිඞ්ගික(ස්වරාන්තහළන්තශබ්ද)
	නිස	(රාත්‍රිවාචකවූ) නිසය
	වසා	(මෙරාමලතාවාචකවූ) වසාය
	සිරි	(ශ්‍රීවාචකවූ) සිරිය
	ගී	(ගීතිවාචකවූ) ගීය
	විදු	(විද්‍යාවාචකවූ) විදුය
	දු	(දුහිතෘවාචකවූ) දුය
	ලේ	(ලෙඛාවාචකවූ) ලේය
	දෝ	(දිප්තිවාචකවූ) දෝය
	කත්	(කාන්තාවාචකවූ) කත්ය
	ඈ	යනාදිය [බැදී—
26 *බජනුයෙ පෙ	ඉතිරිලිඟු— [දත	ස්ත්‍රීලිඞ්ගික (ස්වරාන්ත හළන්ත ශ
රව්බත්-නොවෙ	26 නොවෙසෙසි ප	අවිශිෂ්ටපදාර්ථය
	උතුවත. පෙරවිබත්	උක්තවූකල්හි, ප්‍රථමාවිභක්තිය
සෙසි පදත උතු	බජනුයේ ...	සෙවනයකරන්නේ (වෙයි)
උත-එකබසැ ඒ	එකබසැ, ඒ, ආ ...	එකවචනයෙහි, ඒ යනුද, ආ යනුද
ආ විනුයෙ-යලඹි	වනුයේ,යල ...	වන්නේ (වේ), නැවත
හු වේ බුහුබසැ—	බුහුබසැ	බහුවචනයෙහි
ඒ, බෙලේ බලාමි	ඕ, හු, වේ—	ඕ යනු ද, හු යනුද, වෙයි—
	ඒ, බෙලේ ...	ඒවිභක්ති (වේ), භටතෙම
කෙරේ;—	බලාමි, කෙරේ;—	භටකම්, කෙරෙයි;—
ආ, හරා අරා කෙ	ආ, හරා ...	ආවිභක්ති (වේ), ඊශ්වරතෙම
ලෙස් කුළු;—	කෙලෙස්කුළු,අරා;-	කෛලාසකූටයට, ආරූඪවෙයි;—
ඕ, බමණෝ කුල	ඕ, බමණෝ ...	ඕවිභක්ති (වේ), බ්‍රාහ්මණයෝතුමූ
දම් රකිත්;—	කුලදම්, රකිත්;—	කුලධර්මය, රක්‍ෂාකෙරෙත්;—
හු, තවසරහු දම්	හු, තවසරහු ...	හුවිභක්ති (වේ), තාපොමාරීහුතුමූ
දෙසත්—	දම්, දෙසත්—	ධර්මය, දෙශනාකෙරෙත්—
'නිදුලියෝ	නිදුලියෝ	අනාරුණිකයෝ තුමූ

* නොවෙසෙසිපදත, අවිශිෂ්ට පදාර්ථයද, උතුවත, උක්තවන්නුවද, පෙරවිබත්, ප්‍රථමාවිභක්ති, බජනුයේ සේවනයකරන්නේවේ—යි. මෙසේත් "බජනුයෙ පෙ රව්බත්" යනාදී ගී අර්ථයට අර්ථියති. (*P. T*)

පෙළ.

පෙගෙසුන් තෙප
ලන්;—පඬුවෝ
දැනුම් වඩත්';—
මේඇති විබතට
පෙරවැ යවගම්
රුසී—
පුම් ඉතිරි ලිඟුදෙ
කැ පටන් අරුත්
වියතන්හි "තෙම,
තොමෝ, තුමූ"
යනු රුසී—
ඉති පළමුවන
විබත්—
27 සූතු කතු කිරි
ය කා-පදරුත් බෙ
ජේ කම්නම්-එක
තැ අ උ ආ හු ට
උන්-නා නත් න
ට්න් බුහුබසැ—
අ, රජදමනියෙන්
මියපුස්නේ:—
උ, සිදුහත්කුමරු
සුදවැසියෝ පළමු
පිළිගත්හු;—
ආ, රවුලා මැරී
රම්රජ;—
හු, සුරගු රෙණෙ
හි විමසනු;—
ට, රජගෙට පිවිසි
මැතිගෙණේ—
උන්, මහණුන් න
මදනේ;—
න, පිළිමල්න ද
නත්නැ;—
ආන, නරඹන්නැ
මොණරාන නස්
නා;—
න්, දනන් මහලු
පාදෙළේ යොදු
වැකරෙව්
සරුපා;—
නට, රුක්නට නැ
ගෙත්සාමුවෝ;—
අන්, දරුවන් බල
න්නාහු ලසැන
ගේ—

පද.

පෙගෙසුන් ...
තෙපලන්, පඬුවෝ
දැනුම්, වඩත්;-[රම
මේඇති, විබ නට, පෙ
යවගම් රුසී—
පුම ඉතිරිලිඟු දෙකැ
පටන්
අරුත්වියතන්හි [මු
තෙම, තොමෝ, තු
යනු, රුසී—
පළමුවන විබත්
ඉති— [සූතු
27 කතු, කිරියගා
පදරුත්, කම්නම්
බෙජේ, එකතැ ...
අ, උ, ආ, හු, ට ...
බුහුබසැ ... ...
උන්, න, ආන,
න්, නට, අන්—
අ, රජ ... ...
දමනියෙන්, මිය
පුස්නේ;— ...
උ, සුදවැසියෝ ...
සිදුහත්කුමරු, පළමු
පිළිගත්හු;-ආ ...
රම්රජ, රවුලා, මැරි
හු, රෙණෙහි, සුරගු
විමසනු-ට ...[ට
මැතිගෙණේ, රජගෙ
පිවිසි— ... ...
උන් ... ...
මහණුන්, නමදනේ;
න, පිළිමල්න් ...
දනන්නැ;-ආන ...
නස්නා, මොණරාන
නරඹන්නැ;—න් ...
මහලුපා දනන් ...
වැ කරෙව් ...
සරුපා, දෙළේ ...
යොදු;-නට ...
සාමුවෝ, රුක්නට
නැගෙත්;— ...
අන්, දරුවන් ...
බලන්නහු, ල ...
සැනගේ—

සන්නය.

නිශුනවචනයන්
කථනයකෙරෙත්, පණ්ඩිතයෝතුමූ
ඥානය, වර්ධනය කෙරෙත්;—
මේආදීයෙහි, විභක්තියට, පූර්ව
ය යනු ව යන ආගමය රුචිසි—
පුංලිඞ්ග ස්ත්‍රීලිඞ්ග දෙක්හි
ප්‍රථමාවිභක්තියගේ
අර්ථව්‍යාඛ්‍යානයෙහි
තෙමය, තොමෝය, තමූය
උච්චාරණය කිරීම, රුචිසි—
ප්‍රථමාවිභක්ති
මෙසේයි—
කර්තෘහුගේ, ක්‍රියාවකා යුක්තවූ
පාදර්ථතෙම, කර්ම (යන) නාමය
භජනයකෙරෙයි, ඒකාර්ථයෙහි
{අ යනුද, උ යනුද, ආ යනුද, හු යනුද
{ට යනුද (වෙ) යි
බහුවචනයෙහි,
උන් යනුද, න යනුද, ආන යනුද
{න් යනුද, නට යනුද, අන් යනුද
{(වෙ) යි—
අවිභක්ති (වේ), රාජතෙම
ධර්මිනියෙන්, පෘථිවිය
පොෂණයකෙරෙයි;- [තුමූ
උ විභක්ති (වේ), සුධාවාසිකයෝ
සිද්ධාර්ථකුමාරයා, ප්‍රථමයෙන් [(වේ),
ප්‍රතිග්‍රහණය කළාහුය;-ආවිභක්ති
රාමරාජතෙම, රාවනයා, මැරිය;
හු විභක්ති (වේ), යුධයෙහි, සූරයෝ
පරීක්ෂාකරණු-ට විභක්ති (වේ)
අමාත්‍ය සමූහතෙම, රාජගෘහයට
ප්‍රවිෂ්ටවී—
උන් විභක්ති (වේ)
ශ්‍රමණයන්, නමස්කාර කරවි;-
න විභක්ති (වේ), ප්‍රතිමල්ලයන්
ජයගණිවි;-ආන විභක්ති (වේ)
නෘත්‍යකරන්නාවූ, මයූරයන්
නිරීක්ෂණයකරවි;-න් විභක්ති(වේ)
මහත්වූද අල්පවූද ජනයන්
වාසි ක්ෂුරයන්මෙන්
සුදුසුවූ, ධුරයෙහි
යොදවි;-නට විභක්ති (වේ)
ශාඛාමෘගයෝ තුමූ, වෘක්ෂයන්ට
ආරූඪ වෙත්;—
අන් විභක්ති (වේ), දරුකයන්
දක්නාහුගේ, හෘදයතෙම
සතුටුවෙයි—

පෙ ළ.	ප ද.	ස න් න ය.
'සේනාත්' බුහුමන	සේනත්	ජේනයන්
න් නේ ඈ ගු නා	බුහුමනන්නේ ...	බහුමාන කරන්නේය
බැවින් න ත් වි බ	ඈ, ගුනාබැවින් ...	යනාදිය, ශ්‍රැයමානභාවයෙන්
තින්සිදුපා-තිලෝ	නත්විබතින් සිදුපා	නත් විභක්තියෙන් සිඛවූ පාඨයි
	තිලෝගුරු ..	ත්‍රෛලොක්‍යාචාර්‍ය්‍යතෙම
ගුරු 'තෙමස්' මුරු	තෙමස්	ත්‍රිමාසයක්
නට අබිදම්දෙසි-	මුරුනට, අබිදම් ...	දෙවියන්ට, අභිධර්‍මය
මේ ඈ අ ස ත්	දෙසි-මේ ඈ ...	දෙශනාකෙළේයි-මේආදිවූ
යෝහිද- දෙව්දත්	අසත්යෝහිද ...	අත්‍යන්තසංයොගයෙහිද
'මවට' මැනවි-ඈ	දෙව්දත්, මවට ...	දෙවදත්තතෙම, මාතෘවට
ඉතිබූඅරුත්හිද-'ඉ	මැනවි-ඈ ...	හිතවූයේය-යනාදිවූ
සිවතුන්' විනා මේ	ඉතිබූ අරුත්හිද ...	ඉත්ථම්භූතාර්ථයෙහිද
ගත් කහට නොරි	ඉසිවතුන් විනා ...	ඍෂිප්‍රවත්‍තායන් හැර
	මේගත්, කහට ...	මේ ග්‍රන්ථය, කවරන්හට
සි ද-මේ ඈ වි නා	නොරිසිද-මේඈ ...	රුචිනොවේද-මේආදිවූ
යෝහිද-කම්විබත්	විනායෝහිද ...	විනායන්නගේ යෙදීමෙහිද
රුසි—	කම්විබත්, රුසි—	කර්‍මවිභක්ති, රුචියි—
එලඹැ බුදුන්'කරා'	බුදුන්කරා, එලඹැයි	සර්‍වඥයන්කරා, උපසම්පනව යන
සි, මේඈහි වෙත්	මේඈහි, වෙත්අරුත්	මේ ආදියෙහි, සමීපාර්ථ (වාචකවූ)
අරුත් සඳින්	සඳින්	ශබ්දයාකෙරෙන්
වේ—	වේ— ...	(කර්‍මවිභක්ති) වෙයි—
ඉති කම්විබත්—	කම්විබත්, ඉති—	කර්‍මවිභක්ති, මෙසේයි—
28 මෙහෙයුම්ලද,	28 මෙහෙයුම්, ලද	ප්‍රෙරණය, ලදුවත්
නොලද-කිරියකර	නොලද, කිරිය ...	නොලදුවත්, ක්‍රියාව
ණුයෙ කතුනම්-	කරණුයේ, කතුනම්	කරන්නේ, කර්තෘනම් (වෙයි)
	ට නට විනා... ...	ට විභක්ති නට විභක්ති හැර
	කම්විබත්	(අවශෙෂ) කර්‍මවිභක්ති [ක්හි
දෙබසෙහි යොදු	දෙබසෙහි	(මේකර්තෘ) එකවචන බහුවචනදෙ
සමසේ-ට නට වි	සමසේ, යොදු—	සමාන පරිච්ඡෙදන්,යොදවි—
නා කම්විබත්—	අ, ...	අ විභක්ති (වේ),
අ, සරණ තඹර	සරණ තඹර ...	චරණ නමැති තාමරසය
වරලස-සෙවෙල'ව	වරලස සෙවෙල් ...	ධම්මිල්ල නමැති ශෛවාලයෙන්
ලකැරැ අරියනා-ර	අවල කැරැ, අරියන	ආකුලකොට, ආරාධනාකරන්නිවූ
දුව පෙර කළ'වම	රදුව, පෙර ...	රාජදුහිතෘව විසින්, පූර්‍වයෙහි
	කළ, අවමන් [ලේ	කරණලද, අවමානය [ය—
න්කුසනිරිඳු නො	කුසනිරිඳු, නොසම	කුසනරෙන්ද්‍රතෙම, සිහිනොකළේ
සමලේ—	ළ, රජ්	ළ විභක්ති (වේ), රාජයාවිසින්
ළ, රජ්අනුදත්තේ	අනුදත්තේ, කුලදම්	අනුදන්නාලද්දේ, කුලධර්‍මයයි
කුලදම්;—	ආ, මුනිඳ ...	ආ, විභක්ති (වේ), මුනීන්ද්‍රයාවිසින්
ආ, මුනිඳ වැලඳු	වැලඳු, පාද;— ...	වලඤ්ජනය කරණලද,පාත්‍රාධාතුවයි
පාදු;—	හු, ...	හු විභක්ති (වේ),
හු, පින්සිපිඟු කළ	පින්සිපිඟු ...	පුණ්‍යශිල්පිහු විසින්
අත්තම්—	කළ,අත්තම්—	කරණලද, හස්තකර්‍මයයි—
උන්, නමන්නැ ද	උන්, දදුන් [නැ	උන් විභක්ති(වේ),මුග්ධයන්විසින්
දුන්කළ වරද;—	කළ, වරද, නමන්	කරණලද, වද්‍යය, ක්ෂමාකරන්න

Published by P. Pandita Gunewardene, Ceylon Government Railway, and Printed at the Lakrivikirana Press—Colombo 15th August 1896.

සියබස්ලකර

පිරිසිදු බසගහ ණ—වියතැසුරුකල හැමදී ණ
සඳසතර දිනවි ණ—ලොතම හරිවා දුලවැ වෙසෙසිණ

Pundit Tudāwé

සිදත් සඟරා.

4 කලාපය.

පෙල.	පද.	යන්නය.
න, මිපල්නා ගත්	න	න. විභක්ති (වේ)
වෙස් රුස්නෙත්;—	මිපල්න	මහීපාලයන් විසින්
	ගත්, වෙස්, රුස්නේ	ගන්නාලද, වෙසය, රුචිවෙයි;-
ආනා, නරානා කල්	ආන	ආන. විභක්ති (වේ)
කමට ඉඳුරෝ	නරාන	මනුෂ්‍යයන්විසින්
දෙස්;—	කළකමට, ඉඳුරෝ	කළාවූ කර්මයට, ඉන්ද්‍රියයෝ
	දෙස්;—න් ...	සාක්ෂියි;-න්. විභක්ති (වේ)
න්, කිවින් නුදුටු	කිවින්, නුදුටුයේ	කවීන් විසින්, නොදක්නාලද්දේ
යේ කෙවුවම්;—	කෙවුවම්, අන් ...	කවර උපමාද, අන්. විභක්ති (වේ)
අන්,අඟණන් වුහු	අඟණන්, වුහුවු ...	අඞ්ගනාවන් විසින්, හරණලද
වූ නුවන් නරද	නුවන් නරද ...	නෙත්‍රනාමැති නාරාචය
දිරිය ඇදුරු දුදුරු	දිරිය ඇදුරු ...	ධෛර්‍ය්‍ය නමැති පර්වතය
	දුදුරු කලේ~	ජර්ජරකළේය~
කලේ~	අරුත්වියකන්හි ...	අර්ථව්‍යාඛ්‍යානයෙහි
අරුත් වියකන්හි,	විබතින් පරවැ ...	විභක්තිහු කෙරෙන් පරව
"විසින්" විබතින්	විසින්, රුසී~	"විසින්" යනු, රුචියි~
පරවැ රුසී~	තෙනෙත්හු විසින්	ත්‍රිනෙත්‍රයා විසින්
තෙනෙත්හු විසින්	කම්, දම්.	අනඞ්ගතෙම, දවනලදි.
	සුගතිඳු හා, නගී ...	සුගතෙන්ද්‍රයා හා, කවරෙක් වනාහි
• කම් දම්. සුගතිඳු	සම;-වාරේ වරැ ...	සමානද;-වර්ෂාකාලයෙහි
හා නගි සම;-වා	වනන්හා, සමර ...	විරහීන්හා, අනඞ්ගතෙම
රේ වරැ වනත්හා	සමර කෙරෙයි;—...	යුද්ධකෙරෙයි;-
සමර සමර කෙරෙ	මේ ඇහි	මේආදියෙහි [ල්හි
සි;-මේ ඇහි හා	හා සබදෙහි ...	හා යන්නාගේ සම්බන්ධය ඇතික
	කතුවිබත්, රුසී~	කර්තෘවිභක්ති, රුචියි~
සබදෙහි කතු °	කතුවිබත්, ඉති~	කර්තෘවිභක්ති, මෙසේයි~
විබත් රුසී~	29 කතු, කිරිය ...	කර්තෘහුගේ, ක්‍රියාව
ඉතිකතුවිබත්~	සැපයිමෙහි, ඉවහල්	සම්පාදනයෙහි, ඉතාඋපකාරවූයේ
29 කිරිය සැපයි	කරණනාම් ...	කරණ විභක්තිනාම (වේ) [ත්
මෙහි-ඉවහල්කතු	ඉසුතු, විසුතු ...	ඉයත්නාකින් යුක්තවූත්, වියුක්තවූ
කරණනාම්-ඉත්	ඉත්, එත්, නෙත්	{ඉත්ය, එත්ය, නෙත්ය, (යනමෝ. {හුද)
එත්නෙත් ඉසුතු-	නිද	(නැවත) කියත්නෙක්ද
විසුතු දෙබසෙහි	දෙබසෙහි ...	එකවචන බහුවචන දෙක්හි
සමනිද~	සම~ ...	සමානයි~

පෙළ.	පද.	සන්නය.
ඉන්, වතින්ගුරුන්	ඉන්	ඉන්. විභක්ති (වේ)
	වතින්	වෘත්තය කරණකොටගෙණ
අරියනු;-	ගුරුන්, අරියනු;-	ආචාර්‍ය්‍යයන්, ආරාධනා කරණු;-
එන්, ගුණෙණන් ද	එන්	එන්. විභක්ති (වේ)
නා සඟන්නේ;-	ගුණෙණන් ...	ගුණ කරණකොටගෙණ
නොත්, මෙත්නො	දනා, සඟන්නේ;—	ජනයා, සංග්‍රහකරන්නේය;-
ත් වෙර පරයනු	නෙත්	නෙත්. විභක්ති (වේ)
	මෙත්නෙත් ...	මිත්‍රත්වය කරණකොටගෙණ
	වෙර, පරයනු ...	වෛරය, පරාජය කරණු
ඉනි, සිතිනි වේ දු	ඉනි	ඉනි. විභක්ති (වේ)
සිරි සුසිරි;-	සිතිනි	චිත්තය කරණකොටගෙණ
එනි, නිමෙයනි පල	දුසිරි සුසිරි, වේ;- ...	දුශ්චරිතයහා සුචරිතය, වෙයි;-
ටවනු:-	එනි	එනි. විභක්ති (වේ)
	නිමෙයනි	ඥානය කරණකොටගෙණ
නොනි, තැත්නෙ	පලටවනු;-නෙනි...	ප්‍රකටවනු;-නෙනි. විභක්ති (වේ)
නි බව පියවි:-	තැත්නෙනි ...	උත්සාහය කරණකොටගෙණ
	බව, පියවි;- ...	භවය, පහකරවි;—
නි, නාමවි ගියමඟ	නි	නි. විභක්ති (වේ)
නි නිවන් වන්—	ගියමඟනි ...	යොග්‍යමාර්ගය කරණකොටගෙණ
"සැරදේ නුවන් මි	නිවන්වන් ...	නිර්වාණ ප්‍රවිෂ්ටවූ තැනැත්තහු
ණිපඬුරෙන්" ඇ	නමවි— [න්	නමස්කාර කරවි— [යෙන්
උපලකුණු අරුත්	නුවන්, මිණිපඬුරෙ	නෙත්‍රනමැති, මාණික්‍ය ප්‍රාභෘත
හිද මේ විබත් රු	සැරදේ;— [න්හිද	බොහෝකල් ජීවත්වනු;-
සී—	ඇ, උපලකුණු අරු	යනාදිවූ, උපලක්ෂණාර්ථයෙහිද
	මේවිබත්, රුසී—	මේ (කරණ) විභක්ති, රුචිසී—
ඉති කරණ විබත්	කරණවිබත් ...	කරණවිභක්ති
—	ඉති— ...	මෙසේයි—
30 දත් ඇ ලබ	30 දන් ඇ ...	දනාදිය [නට
නුයේ-පිණිස නිසි	ලබනුයේ, පිණිස ...	ලබනතැනැත්තෝ(ද),පිණිස යන්
හා සපදන්-හටෙ	නිසිහා, සපදන් ...	ආශ්‍රයවූයේද, සම්ප්‍රදාන (නම්වේ)යි
කතු ඇනට බුහුබ	එකතු, හට ...	එකාර්ථයෙහි, හට යනුද
සැ-ට නැත ට යෙ	බුහුබසැ, අනට ...	බහුවචනයෙහි, අනට යනුද
	ට නැත	(තැවත) ටයන්නක් නැතහොත්
දු කම්විබත්—	ට යෙදු	ටයන්නක් යොදනලද
	කම් විබත්—	කර්මවිභක්තිද (මෙහිවේ)—
හට, ජරඩවිත්න	හට	හට. විභක්ති (වේ)
	ජරඩවිත්න ...	ජරානමැති යකින්න විසින්
වියමුවෙන් සිපා රැ	වියමුවෙන් ...	ව්‍යාධිනමැති මුඛයෙන්
	සිපා	චර්වණයකොට
හැ උරා නිරොද	රැහැ, උරා, නිරොද	රසය, පානයකොට, නිරොජසිකවූ
තුනුකෙහට මරහ	තුනුකෙහට, මරහට	ශරීරනමැති සපය, මාරයාහට
ට නොදනානෙක්	නොදනානෙක් ...	දානය නොකරණතාක්
තුන්දෙරින් සුසිරි	තුන්දෙරින්, සුසිරි	ත්‍රිවිධද්වාරයෙන්, සුචරිතය
පිරුව යෙ යෝ;-	පිරුව, යයෝ;- ...	පූරණය කළහොත්, යහපති;-
අට, උකට ලියට	අව, පියසමාමිහි	අව. විභක්ති(වේ),ප්‍රියසමාගමයෙහි
දලැදිලි දෙනු පිය	උකටලියට	උත්කණ්ඨිත තැනැත්තියට
සමාම්හි;-	දලැදිලි, දෙනු;- ...	ජලාංජලියක්, දානයකරණු;—
උට, පෙරවි	උට, පෙරවි ...	උට. විභක්ති (වේ),පුරොහිතතෙම

පෙල.

රජුට ආසිදේ;-
ආට, යදියාට දන්
දෙනු;-
හුට, වෙලඳහුට
බඩුදේ;-
ට, මෙගෙට සෙත්
වඩම්—
උන්ට, මහතුන්ට
කරා පිණිපා;—
නට, දුබුලෝ පර
නට පිටුදෙත්;—
ආනට, තලාකෙ
ළියෙහි තරඟ දෙ
බෙරා බට පබවත
වත තඹරා නට නි
ගා දිනී:—
න්ට, මහත්මෝ
පරඟනන්ට උර
රුපුන්ට පිටුද
නොදෙත්;—
අන්, මෙහෙලියන්
ට නිසෙනි ගැහි
නොපවසනු;—
අනට, සරසවිය
පුදනුවනට නිය
දේ—
පිණිස නිසිතැනට
අට—
සටනට නික්මිනි;
මඟුලට සැරසිනි;-
බුජනම් මැවිනි
දෙන්නටද; කො
ටන්නටද—
මේ අරුත්හි 'වස්'
යනුද රුසී—
බුදුවන්නා වස්. ඇ
ගී—
ඉති සපදත්
විබත්—
31 පදඅත් පැවැත්
මට-හිමිවූයේ අවදි
නම්-කරණ විබත්
ද ගෙන්යුත්-ට න
ට විනා කම්විබත්
— ඉන්, කතාන්

පද.

රජුට, ආසිදේ;- ..
ආට, යදියාට ...
දන්, දෙනු;— ...
හුට, වෙලඳහුට ...
බඩු, දේ;- ...
ට, මෙගෙට ...
සෙත්, වඩම්— ...
උන්ට, මහතුන්ට
පිණිපා, කරා;—
නට, දුබුලෝ ...
පරනට, පිටු, දෙත්;-
ආනට ... ...
තලාකෙළියෙහි ...
තරඟ, දෙබෙරා ..
බට, පබවත ...
වත, තඹරා නට...
නිගා, දිනී;— ...
න්ට, මහත්මෝ ...
පරඟනන්ට, උර ...
රුපුන්ට, පිටුද ...
නොදෙත්;- [ට
අන්ට, මෙහෙලියන්
නිසෙනි, ගැහි ...
නොපවසනු;- ...
අනට, සරසවිය ...
පුදනුවනට, නිය ..
දේ—
පිණිස, නිසිතැනට
අට— ... ...
සටනට, නික්මිනි;-
මඟුලට, සැරසිනි;-
බුජනම්, දෙන්නටද;
කොටන්නටද;
මැවිනි—
මේ අරුත්හි ...
වස්. යනුද ..
රුසී— ...
බුදුවන්නාවස් ...
ඇගී— ...
සපදත් විබත් ...
ඉති— [මට
31 පදඅත්, පැවැත්
හිමිවූයේ, අවදිනම්
කරණවිබත්ද [යුත්
ට නට විනා, ගෙන්
කම්විබත්— ...
ඉන් ... ...
කතක් ... ...

සන්නය.

රාජයාට, ආශිර්වාදදානයකෙරෙයි;-
ආට. විභක්ති (වේ), යාචකයාට
දානය, දානයකරණු;—
හුට. විභක්ති (වේ), වානිජයාට
භාණ්ඩ, දානය කෙරෙයි;-
ට. විභක්ති (වේ), මේ ගෘහයට
ශාන්තිය, වර්ධනය කරම්—
උන්ට. විභක්ති(වේ), මහාත්මයන්ට
ප්‍රණිපාතය, කරව්;-
නට. විභක්ති (වේ), දුර්වලයෝතුමු
ශත්‍රූන්ට, පෘෂ්ඨය, දානයකෙරෙත්;-
ආනට. විභක්ති (වේ)
තඩාග ක්‍රීඩාවෙහි
තරඞ්ගයන්, විභාගකොට ඉරා
අවතීර්ණවූ, ප්‍රභාවතියගේ
විකත්‍රායතෙම, තාමරසයන්ට
නිග්‍රහය, දානය කළේය;- [තුමු
න්ට. විභක්ති (වේ), මහාත්මයෝ
අනාථගතාවන්ට, වක්ෂසද
ශත්‍රූන්ට, පෘෂ්ඨයද
දානය නොකෙරෙත්;-
අන්ට. විභක්ති (වේ), මහිලාවන්ට
නිශ්ශේෂයෙන්, අභිප්‍රාය
ප්‍රකාශනොකරණු;- [තොම
අනට. විභක්ති (වේ), සරස්වතී
පූජාකරණවුන්ට, ඥාණය
දානයකෙරෙයි—
පිණිසයන්නගෙ, ආශ්‍රයස්ථානයට
අට. විභක්ති(වේ)—
යුද්ධපිණිස, නික්මුනේයි;-
මඞ්ගල්‍යපිණිස, සැරසුනේයි;-
බාහුවනම්, දෙනුපිණිසද;
කොටනු පිණිසද;
මැවුනේයි—
මේ (පිණිසයන) අර්ථයෙහි
වස්. යන්නක්ද
රුචියි—
බුදුවන්නවස්ය [බුදුවනුපිණිස]
යනාදි ආකාරයි—
සම්ප්‍රදානවිභක්ති
මෙසේයි—
පදාර්ථයන්ගේ, පැවතීමට
සීමාවූයේ, අවධිනම් (මෙහි)
කරණවිභක්තිද [න්යුක්තවූ
ට. නට. යන්හැර, ගෙන්යන්නක්
කම්විභක්ති (ද. වෙයි)—
ඉන්. විභක්ති (වේ)
කානනාවක්තොමෝ

පෙළ.	පද.	සන්නය.
ම හ ස තු සෙලින්	මහසතු, සෙලින් ...	මහාසත්වයා, ශෛලයෙන්
හෙලී;—	හෙලී;-	පතිතකළා:—
එන්, දෙව්දත් දුහැ	එන්, දෙව්දත් ...	එන්. විභක්ති(වේ),දෙවදත්තතෙම
නෙන් පිරිහිනි;—	දුහැනෙන්, පිරිහිනි	ධ්‍යානයෙන්, පරිහානිවී;—
නෙන්,රුක්නෙන්	නෙන්, විලිමුවා ...	නෙන්. විභක්ති (වේ),වලීමුඛතෙම
හිනි විලිමුවා —	රුක්නෙන්,හිනි—	වෘක්ෂයෙන්, පතිතවී—
අගෙන්, හිරියගෙ	අගෙන්, නිවට ...	අගෙන්. විභක්ති(වේ), නිවටතෙම
න් තොරිනිවට:—	හිරියගෙන්, තොරි;	ලජ්ජාවගෙන්, තොරයි;-
උගෙන්, සොරු	උගෙන්, බිය ...	උගෙන්. විභක්ති (වේ), භීතිතොම
ගෙන් බියවේ;—	සොරුගෙන්, වේ;-	චෞරයාගෙන්,වෙයි;- [ගෙන්
ආගෙන්, නොතහ	ආගෙන්, පරාගෙන්	ආගෙන්. විභක්ති (වේ), අන්‍යයා
වුරු පරාගෙන්	ගතු, නොතහවුරු;	ගත්දෙය, අස්ථිරයි;- [යක්
ගතු;—	හුගෙන්, සවණක්	හුගෙන්. විභක්ති (වේ), ෂඩ්වර්ණ
හුගෙන්, සවණක්	කදුඹු,මුනිදුහුගෙන්	රශ්මිතෙම, සර්වඥයාගෙන්
කදුඹු මුනිදුහු	දිවේ— ...	ධාවන කෙරෙයි—
ගෙන්දිවේ—	මේඇ, යොදනු—	මේආදිය, යොදව—
මේ ඇයොදනු—	මේඅරුත්හි [ද	මේ (අවධිවිභක්ති) අර්ථයෙහි
මේ අරුත්හි	තෙක්-දක්වා-යනු	තෙක්ය-දක්වාය-යි උච්චාරණයද
තෙක්—දක්වා—	රුසි;— [දනා;	රුචියි;- [න්නාවූ;
යනුද රුසි;—	දියතෙක්, සෙවනබ	ජලය ඇතිතාක්, ඡායාබන්ධනකර
දියතෙක් සෙවන	පැලලුප්නුවරදක්වා	පාටලිපුත්‍ර නගරය දක්වා
බදනා;පැලලුප්නු	වහරේ, වටි; ...	වෘක්ෂාව, වසියි;
වර දක්වා වහරේ	ඇහි— [රෙන්	යනාදි ආකාරයි—
වටි; ඇහි—	වරින්වර, ඊවිහුකෙ	වාරයෙන් වාරය, සූර්යයාකෙරෙන්
වරින්වරඊවිහු‘කෙ	සිසි, දුරුවෙයි;	චන්ද්‍රතෙම, දුරුවන්නේවෙයි;
රෙන්’ සිසිදුරු වෙ	මේඇ	මේආදිය
යි; මේඇවෙත් අ	වෙත් අරුත් සදින්	සමීපාර්ථයබදයාකෙරෙන්
රුත් සදින්වේ—	වේ— ...	වෙයි—
නරන් කෙරෙන්	නරන්කෙරෙන් ...	මනුෂ්‍යයන්කෙරෙන් [තේයි;
කැත් උතට;	කැත්, උතට; ...	ක්ෂත්‍රියතෙම, උත්කෘෂ්ටතැනැත්
රුවනතුරෙන්	රුවනතුරෙන් ...	රත්නාන්තරයෙන්
මහගුරත් මැණ;	රත්මැණ, මහගු;	රක්තමාණික්‍යය, මහාර්ඝයි;
යන් තාන්ගෙන්	යන්තාන්ගෙන් ...	ගමණය කරණවුන්ගෙන්
දුවා සෙදගල්;	දුවා, සෙදගල්; ...	දුවනතැනැත්තේ, ශීඝ්‍රයි;
මේ ඇහි නිදරුණ	මේඇහි [දිවිබත්	මේආදියෙහි
රුතැ අවදිවිබ ත්	නිදරුණරුතැ, අව	නිර්ධාරණාර්ථයෙහි, අවධිවිභක්ති
රුසි—	රුසි— ...	රුචියි—
දැ ගුණ කිරිය	දැගුණ කිරිය ...	ජාති-ගුණ-ක්‍රියා-සම්බන්ධිවූ
ලකුණෙන්	ලකුණෙන් ...	ලක්ෂණ කරණකොටගෙණ

පෙළ.

සමුදයින් එක් දෙ
සක්හු වෙන්කිරීම්
නිදරුණු නම්—
බමුණු බරනැසැ
සිටැ එයි;
මෙඇ, හිම්වුවද
පදනුරු සසඟින්
අන් විබත්
ගණි—
ඉති අවදිවිබත්—
32 සබඳ වෙසෙස
නවත-උනුන්පිළි
බඳ වත්නෙත්-
සපදන් කම්විබත්
සව්-ගෙහුනු වියුතු
ද සමවේ—
හට, කඩෙක්කිම්
තමහට කිසතබා
අඹරෝරටනැගේ;
අට, තිලොවට
ගුරු;-
උට, මුනිහිරුට
විනෙතඹරහු
සුපක්හු;-
ආට, කුළුණැතියා
ට තෙපරහු—
•මෙඇ යොදනු—
අගෙ, ගිරිඳුළගෙ
හිම් නිල් ගෙලේ;
උගෙ, සඳුගෙ පිත්
සොම්;—
ආගෙ, තුනුව හා
ගෙ පස සරා සරා
සඳ මඳ මරුවසත්
වනඇ;-
හුගෙ, සැසිහුගෙ
කහවෙස් දැර්මෙ
හි තිවට හන්සළු
පිළිගත්—

පද.

සමුදයින් ... ...
එක්දෙසක්හු ...
වෙන්කිරීම ...
නිදරුණු නම්—
බමුණු, බරනැසැ
සිටැ, එයි; ...
මෙඇ, හිම්වුවද ...
පදනුරු, සසඟින් ...
අන්විබත් ...
ගණි— අවදිවිබත්
ඉති— ...
32 උනුන්, පිළිබඳ
වත්නෙත් ...
වෙසෙසන ...
වත, සබඳ ...
සපදන් ... ...
ගෙහුනු (ද) වියුතුද
සව්කම්විබත් ...
සමවේ— ...
හට, කඩෙකිම් ...
තමහට, කිස, තබා
අඹරෝරට, නැගේ;
අට ... ...
තිලොවට ...
ගුරු;— ...
උට, මුනිහිරුට ...
විනෙතඹරහු ...
හුපක්හු;— ...
ආට, කුළුණැතියාට
පරහු, තෙ—
මෙඇ, යොදනු—
අගෙ, ගිරිඳුවගෙ ...
හිමි, නිල්ගෙලේ;
උගෙ, සඳුගෙ ...
පිත්, සොම්;—
ආගෙ, තුනුවගාගෙ
පසසරා ... ..
සරාසඳ, මඳමරු ...
වසත්වන, ඇ;— ...
හුගෙ, සැසිහුගෙ ...
කහවෙස්, දැරීමෙහි
තිවට, හන්සළු ...
පිළිගත්— ...

සන්නය.

සමූහයෙන්
එකදේශයකගේ
වෙන්කිරීම
නිර්ධාරණනම්—
බ්‍රාහ්මණතෙම, බාරාණසීයෙහි
ස්ථානයකොට, ආගමනයකෙරෙයි;
මේආදිය, සීමාවූයේ නමුත්
පදාන්තරයකගෙ, සංසර්ගයෙන්
අන්‍යවිභක්ති
ග්‍රහණයකෙරෙයි— අවධිවිභක්ති
මෙසේයි—
අන්‍යෝන්‍යයන්, ප්‍රතිබද්ධවූ
වස්තූන්ගෙන්
විශේෂණයකරණ
වස්තුව, සම්බන්ධ(නම්වෙ)යි, (මෙහි)
සම්ප්‍රදානවිභක්ති (හා) [ගත්තවුන්
ගෙ. යන්නකින් යුක්තවූ (ත්) වියු
සියලු කර්මවිභක්ති
සමානවෙයි— [මිතෙම
හට. විභක්ති (වේ), බන්ධනය කා
නමාගෙ, කෘත්‍යය, ස්ථාපනයකොට
ආකාශකුක්ෂියට, ආරූඪවෙයි;-
අට. විභක්ති (වේ)
ත්‍රෛලෝක්‍යයට
ආචාර්‍ය්‍යයි;- [සූර්‍ය්‍යයාට
උට. විභක්ති (වේ), සර්වඥනමැති
විනෙයජන නමැති තාමරසයෝ
සුපක්ෂයෝයි;- [තයාට
ආට. විභක්ති (වේ), කරුණාන්වි
ශත්‍රැහු, කවුරුද—
මේආදිය, යොදව්— [අගෙ
අගෙ. විභක්ති (වේ), පාර්වතිය
ස්වාමීතෙම, නීලකණ්ඨයි;-
උගෙ. විභක්ති (වේ), චන්ද්‍රයාගෙ
පුත්‍රතෙම, සෝමයයි [බුදහුයි];-
ආගෙ. විභක්ති(වේ), අනඬගයාගෙ
පවසෙනාව
ශරච්චන්ද්‍රය, මන්දමාරුතය
වසන්තවනය, යනාදියයි;- [ගාගෙ
හුගෙ. විභක්ති (වේ), ශාක්‍යසිංහ
කාසාව(වැත්‍ර)වෙශය, ධාරණයෙහි
බ්‍රහ්මතෙම, හඳිනලදවස්ත්‍ර
ප්‍රතිග්‍රහණයකළේ (වී)—

පෙළ.	පද.	සන්නය. [(වේ)
ගෙව්සුත් අ. සිරිව්	ගෙව්යුත්, අ ...	ගෙ. යනු විශ්‍රුතවූ, අ. විභක්ති
ම්ය පියතම් උවඳු;	සිරිවම්ය, පියතම	ශ්‍රීකාන්තාවගෙ, වල්ලභතෙම
ගෙව්සුත් උ. මුනි	උවඳු;—	උපෙන්ද්‍රයි;- [වේ
විරු,ගුණ අපිරි	ගෙව්යුත්, උ ...	ගෙ. යනු විශ්‍රුතවූ, උ. විභක්ති
යත්;ගෙ ව්සුත් ආ,	මුනිවිරු, ගුණ ..	මුනිවීරයාගෙ, ගුණය
ගුණමින් ගුම්දුම	අපිරියත;— ...	අපර්‍යන්තයි;- [වේ
ගෝතාවිමියුරු	ගෙව්යුත්, ආ ...	ගෙ. යනු විශ්‍රුතවූ, ආ. විභක්ති
රගහත්;—	දුම්ගෝතා, ගුම් ...	ධූම්‍රයොනිහුගෙ, ඝොෂාව
ගෙව්සුත් හු; රජගු	ගුණමින්, මියුරු ...	ශ්‍රවණය කරමින්, මයුරතෙම
අණ නොලගු—	රගහත්;— ...	නෘත්‍යග්‍රහණය කළේ (වී);- [වේ
මේ ඇයොදනු—	ගෙව්සුත්. හු ...	ගෙ. යනු විශ්‍රුතවූ, හු. විභක්ති
'සිය පානට' වඩා	රජගු. අණ ..	රාජයාගෙ, ආඥාව
ජේ ගමන පාසපු	නොලගු— ...	උල්ලඞ්ඝනය නොකරණු—
මෙන්;—	මේඇ, යොදනු—	මේආදිය, යොදවී—
පැළලුප් 'නුවරට'	සියපානටවඩා ...	ශතපදින්ට අධිකවූ
රජගහ නුවර සත්	ජේගමන් ...	ජේකගමන් ඇත්තාවූ
යොත් නෙක්;-	අපාසපුමෙන්;—	අපාදක සජීයන්මෙන්ය;-
මහ බෝ'මැඩට' ඉ	පැළලුප්නුවරට ...	පාටලිපුත්‍ර නගරයට
සාන කොන්හි රු	රජගහනුවර ...	රාජගෘහනගරය
වන් සක්මණ—	සත්යොත්නෙක්;-	සප්තයෝජනයෙක්ය;-
මේ ඈහි; අවදි අ	මහබෝමැඩට ...	මහාබොධිමණ්ඩයට
රුත්හි සබඳව්බත්	ඉසානකොන්හි ...	ඓශානීකොණයෙහි
රුසී— ඉති සබඳ	රුවන්සක්මණ—	රත්නචඞ්ක්‍රමනය—(යන)
ව්බත්—	මේඈහි; ...	මේආදියෙහි;
33 කතුකම් බැරි	අවදිඅරුත්හි ...	අවධිඅර්ථයෙහි
කිරිය-දරණු යෙ	සබඳව්බත් ...	සම්බන්ධවිභක්ති
අදරනම්වේ-	රුසී— සබඳව්බත්	රුවිසි— සම්බන්ධවිභක්ති
එකබසැ එහි ඒ හි	ඉති— ...	මෙසේයි—
ඇවේ--බුහුඅත් බ	33 කතුකම් ..	කර්තෘවට (හෝ) කර්මයට (හෝ)
සැඅන්හි වේ—	බැරි, කිරිය ...	භාරවූ, ක්‍රියාව
එහි, කුලෙහි නො	දරණුයේ ...	දරණහැනැත්තේ
ලැගි මුනිපිත්;-	අදරනම්වේ— ...	ආධාරනම් වෙයි (මෙහි)
ඒ, එපුරේ නිරි	එකබසැ	එකවචනයෙහි [වෙයි
ඳෙක්වී;-	එහි ඒ හි ඇ, වේ ...	එහි. ඒ. හි. ඇ. (යනමොහු),
හි, සිත්හි තබා	බුහු අත් බසැ ...	බහුවචන වචනයෙහි
ඇදුරු උගහා;-	අන්හි, වේ—	අන්හි. යනු, වෙයි— [නතම
ඇ, මුනිබසැ කරා	එහි, මුනිපිත් ...	එහි. විභක්ති (වේ), සර්වඥපුත්‍ර
හැදහිලි—	කුලෙහි, නොලැගි;	කුලයෙහි, ලගනනොවී;——
	ඒ, එපුරේ... ...	ඒ. විභක්ති (වේ), ඒ නගරයෙහි
	නිරිඳෙක්, වී;— ...	නරෙන්ද්‍රයෙක්, වූයේය;- [ගණය
	හි, ඇදුරු උගහා	හි. විභක්ති (වේ), ආචාර්‍යයාදග්‍ර
	සිත්හි, තබා;— ...	චිත්තයෙහි, තබවී;—— [යෙහි
	ඇ, මුනිබසැ ...	ඇ. විභක්ති (වේ), සර්වඥවචන
	හැදහිලි, කරා—	ශ්‍රවාව, කරවී—

පෙළ.	පද.	සන්නය.
අන්හි, පගනැත	අන්හි	අන්හි. විභක්ති (වේ)
බරන්හි බමුණ බ	පගනැ	ප්‍රාතඃකාලයෙහි [වූ
මර මුලුතඹ පිරි	තඹරන්හි, බමණ	තාමරසයන්හි, භ්‍රමණය කරන්නා
යෙස් සරණ තිමිර	බමරමුලු ...	භෘඞ්ගසමූහයා
බලල් වලා—	තමඹ	තමස් නමැති මාතෘව [වූ
යෝනන්කෙරෙහි	පිරියෙස්, සරණ ...	පරයස්ත්‍රීයන්, හැසිරෙන්නා
කාහිගුණ එක	තිමිර බලල් ...	අන්ධකාර පොතක (සමූහයා)
පුරු;-මේ ඈ වෙත්	වලා— ...	වැන්න—
අරුත්සදින්වේ—	යෝනන් කෙරෙහි	ස්ත්‍රීන් කෙරෙහි
'මදුරදුන්' රන්යාදි	කාහිගුණ ...	කවර ගුණයෙක්
වෙසතුරු තනන්	එකපුරු;— ...	ඒකාකාරද:—
දිනී;-ඈහි පෙරකි	මේ ඈ	මේආදිය
රිය කරන්නාහුට	වෙත් අරුත් සදින්	සමීපාර්ථ ශබ්දයා කෙරෙන්
අදර අරුතැ කම්	වේ— ...	වෙයි—
විබත්හා-එම කිරි	මදුරදුන් ...	මද්‍රරාජ දුහිතෘන්
යට දිපසහා, රුසි	රන්, යාදී	ආරණ්‍යයට, ගියකල්හි
—	වෙසතුරු, තනන්	වෙස්සන්තරයනම, පුත්‍රයන්
"බලාවැල දලසුතු	දිනී;-ඈහි ...	දුන්නයකෙලේය;-යනාදියෙහි
විදුදිවිද ගරල ඹ	පෙරකිරිය ...	පූර්වක්‍රියාව
කෙස්-මහමේ 'රකු	කරන්නාහුට ...	කරණ තැනැත්තහුට
සු'හමුවන- පියනම්	අදර අරුතැ ...	ආධාරාර්ථයෙහි
මතුරුදපවන"—	කම්විබත් හා- ...	කර්මවිභක්ති හා-
මේ ඈ කල්අරුත්	එමකිරියට, දිපසහා	එම ක්‍රියාවට, දිප්‍රත්‍යයද,
කිරිය විසාහි අදර	රුසී— ...	රුචියි—
අරුතැ කම්විබත්	වන, බලා වැල ...	වීරහිණිය, බලාකාවලී නමැති
රුසී—	දල, සුතු, විදු ...	දන්තයෙන්, යුක්තවූ. විද්‍යුත් නමැති
ඉති අදරවිබත්—	දිවි, දගර ...	ජිහ්වාවෙන් යුක්තවූ, ධාරානමැති
	ලඹකෙස්	ලම්බකේශයෙන් යුක්තවූ
	මහමේ, රකුසු ...	මහාමේඝ නමැති, රාක්ෂසයා
	හමුවන, පිය ...	සම්මුඛවූකල්හි, වල්ලභයාගෙ
	නම්, මතුරු ...	නාමනමැති, මන්ත්‍රය
	දප— ...	ජල්පනයකරව—
	මේ ඈ [සාහි	මේආදිවූ
	කල්අරුත් කිරිය වි	කාලාර්ථක්‍රියා විෂයෙහි
	අදර අරුතැ ...	ආධාරාර්ථයෙහි
	කම්විබත්, රුසී—	කර්මවිභක්ති, රුචියි—
	අදරවිබත්, ඉති—	ආධාරවිභක්ති, මෙසේයි—
34 එවියුඅලප්	34 තමා අමුකැරැ	තමහට අභිමුඛකොට
නම්—ඈ මතුම්	ඈමතුම්, එ ...	ආමන්ත්‍රනය (යමක්ද), එය
තමා අමුකැරැ-	අලප්නම්, වියු ...	ආලපනනම්යි, කිවු [(ශ්‍රුතවයි
ඈ අ ආ එකතැ	එකතැ, ඈ අ ආ ...	ඒකාර්ථයෙහි, ඈ. අ. ආ. යන මො
බුහුබසැ-	බුහුබසැ	බහුවචනයෙහි
ඉත් එත් නෙත්	ඉයුතුද	ඉයතු. යුක්තවූත් (යුක්තනුවූත්)
ඉයුතුදනි—	ඉත් එත් නෙත් ...	ඉත්. එත්. නෙත්. යනමොහු (ද)
	නි—	(නැවත) නියන්නෙක් (ද. වෙයි).
ඈ, පුතැ තෙමිය	ඈ, පුතැ	ඈ. විභක්ති (වේ), පුත්‍රය
සිරෙ නි	තෙමිය සිරෙනි ...	තෙමිය (නම්වූ) ශ්‍රීවත්‍යාගෙනි

පෙල	පද.	සන්නය.
ඉති පුවල තෙප්	ඉති, පුවල, තෙප් ...	මෙසේ, ප්‍රෞඪවූ, තෙපි
තාලදහවි කිම්පල	තලදහව්	වචනනාවය
කළිහු;-	කිම්පලකළහු;—	කුමට ප්‍රකාශකළහුද;-
	අ, මහරජ	අ. විභක්ති (වේ). මහාරාජය
අ. සැරදේ මහරජ;	සැර දේ;—	චිරාත්කාලයක් ජීවත්වන්;—
ආ, ඉහ සඳ වනත්	ආ, හෙසඳ ...	ආ. විභක්ති (වේ), එම්බා චන්ද්‍රය
තුපුලුස—	වනත්. තුපුලුස—	විරතින්, පලුඩටනොකරව—
ඉන්, සවණින් සැ	ඉන්, සවණින් ..	ඉන්. විභක්ති (වේ). ශ්‍රවණයෙනි
	සදහම්න්	සබ්බඥ කාරණකොටගෙණ
තහේ සදහම්න්;-	සැතහේ;-	සන්තීදෙව්;-
එන්, සජනෙන්	එන්, සජනෙන් ...	එන්. විභක්ති (වේ), සජ්ජනයෙනි
මගාපරලෙව්;-	පරලෙව්, මගා;-	පරලොකය, බලව්;—
නෙන්, සත්නෙත්	නෙත්, සත්නෙත්	නෙන්. විභක්ති (වේ), සත්‍යයෙනි
දුලද නොබජව්	දුලද, නොබජව් ...	මිථ්‍යාලබ්ධිය, සෙවනය නොකරව්
—ඉයුතු—	—ඉයුතු—	{—ඉයනු. යුක්ත (ඉන්. යනාදිය (වෙ) යි—
තෙතිනි නරඹා	තෙතිනි, මුනිරූ ...	හේතුයෙනි, සර්වඥරූපය
මුනිරූ;-	නරඹා;-	බලව්:—
මහණෙනි බවුන්	මහණෙනි, බවුන්...	ශ්‍රමණයෙනි, භාවනාවත්
	නොපිරිරව්;-	පසනොකරව්;—
නොපිරිරව්;-	වත්නෙනි ...	ප්‍රභූති
වත්නෙනිනොවව්	ඉසුරුමත් නොවව්;	ඓශ්වර්‍යයී මතත නොවව්:—
ඉසුරුමත්;-	නි, බිහුනි	නි. විභක්ති (වේ), භාණ්ඩයෙනී
නි, බිහුනි මිලො	මිලොලින් ...	මධුලොලයෙන්
ලින් කල්ඉක් තඹ	කල්ඉක්	කාලාතික්‍රමණය කිරීමෙන්
	තඹරෝරේ ...	තාම්‍රසොදරයෙහි
රෝරේදගනොවා;	දගනොවා;-	බඩනොවව්;- [යෙනී
නි, නිසවත්නි	නි, නියවත්නි ...	නි. විභක්ති (වේ), ඥාණවත්ත
තණවනසා—	තණ, වනසා—	තෘෂ්ණාව, විනාසකරව්—
	අලප් විබත් ...	ආලපන විභක්ති
ඉතිඅලප්විබත්—	ඉති—	මෙසේයි—
නොවිවූ මෙහි	මෙහි ... [රත්	මේ සිඬාන්තසංග්‍රහයෙහි
විබත්--අනරත්	නොවියු, විබත්අත	නොකිවාවූ, විභක්ත්‍යක්ෂරයක්
ඇත ඔහුයෙදුම්-	ඇත, ඔහු, යෙදුම්...	ඇතහොත්, ඔහුගෙ, යෙදීම (ද)
	අන් නැ පස • ...	අන්‍යවූයොග්‍ය ප්‍රත්‍යයෙන්
අන් නැ පසද	යුතුබස්ද	යුක්තවචනද
යුතු බස්-ලැකියනු	ලැකියනුසරින් ...	ලක්ෂ්‍යානුසාරයෙන්
සරින් දත්නේ—	දත්නේ—	ජානනය කරන්නේය—
ඉතිරිපුම ලිහුදෙ	ඉතිරි, පුමලිඟු ...	ස්ත්‍රීලිඞග, පුංලිඞග (යන)
	දෙකැ, එමෙ ඇ	දෙක්හි, එය. මෙය. යනාදි
කැ-එමෙ ඇ සද	සද, විබත් බස් ...	ශබ්දයන්ගෙ, විභක්ති වචන (ද)
විබත් බස්-තම සද	තම සද දෙකද	{ත. ශබ්ද ම. ශබ්ද දෙක්හි ((විභක්ති වචන) ද [න්
දෙකද නිතැතින්	ලොව, වහරෙනි	ලොකයාගෙ, ව්‍යවහාර හෙතුවෙ
වහරෙනි ලොව	නිතැතින්	හිරුත්සංඝයෙන්

Published by P. Pandita Gunewardene, Ceylon Government Railway, and Printed at the Lakrivikirana Press—Colombo 15th September 1896.

සි ය බ ස් ල ක ර

පිරිසිඳු බසගහ ණ—වියතැසුරුකල හැමදී ණ
සඳසතර දිනමි ණ—ලොතම ගරිවා දුලවැ වෙසෙසිණ

Pundit Tudāwé

සි ද ත් ස ඟ රා.

5 ක ලා ප ය.

මපල.	පද.	සන්නය.
පලට වේ~	පලටවේ~ ...	ප්‍රකටවෙයි~
දෙනෙදූනැ මෙසි	සජනෙනි ...	සජ්ජනයෙනි
දත පතිරජ පිරු	පතිරජ පිරුවන ...	ප්‍රතිරාජපරිවෙනයන් විසින්
වන-සැකෙව්නි ප	සැකෙවිනි ...	සඞ්ක්ෂෙපයෙන්
ලකළ දැනුමට ස	පලකළ ...	ප්‍රකාශකළාවූ
රුවන-දද බැව්නි	දැනුමට	ජානනයට
වරවැ මහගතු ක	සරුවන ...	සාරවූ
රුවන-සෙබෙවනි	මෙසිදන ...	මේ සිද්ධාන්තය
වැජඹෙන සජනෙ	දෙනෙ, දූනැ ...	ජනනෙම, ජානනයකොට
නි වැරුවන~	දදබැවින්,ඉවරවැ ...	මුග්ධභාවයෙන්, පහව
විබත් අදියර සතර	මහගතු කරුවන ...	මහාග්‍රන්ථකාරයන්ගෙ
වනු~	සෙබෙ, රුවනුවැ ...	සභාවෙහි, රත්නයන්ව
	වැජඹෙන, වනි~	විජෘම්භනයකරනහොත්, ප්‍රභුවෙයි
	විබත් අදියර ...	විභක්ත්‍යධිකාර (නම්වූ)
	සතරවනු~	චතුර්ථ (කාණ්ඩ) යයි~
35 නියොලත එක	35 නානරුත්,සදන්	නානාර්ථ ඇතිවූ, ශබ්දයන්
අරුත-සබඳ වැ	සබඳවැ, එකඅරුත	සම්බන්ධව, එකාර්ථයක්
සදන් නානරුත්-	කියොලත, එ ...	ප්‍රකාශ කරණ කල්හි, එය
එවිශු සමස් විදි	සමස් විදිනම් ...	සමාසවිධිනම් (යි)
නම්-එහිබේ දූන්	වියු, එහි	කිවූ, ඒ (සමාසවිධියෙ) හි
-පවස්මෝ~	බේ, දූන් ...	භෙදය, මෙකල්හි
	පවස්මෝ~	ප්‍රකාශකරම්හ~
අව්‍ය සමස්; විබත්	අවියසමස් ...	අව්‍යය සමාසය
සමස්; වෙ සෙසුන්	විබත් සමස් ...	විභක්ති සමාසය
සමස්; අන් අරුත්	වෙසෙසුන් සමස් ...	විශෙෂණ සමාසය
සමස්; ද අරුත්	අන් අරුත් සමස් ...	අන්‍යාර්ථ සමාසය
සමස්; සී සමස	ද අරුත් සමස් ...	ද්වන්ද්වාර්ථ සමාසය
	සී, සමස් ...	ක්‍රියා, සමාසය
පස්වැදෑරුම්~	පස්වැදෑරුම්~	පමප්‍රභෙද ඇත්තේ (වෙයි)~
	පෙරකඩ ...	පූර්වකාණ්ඩයෙහි
පෙර කඩ උසුරු	උසුරුවන ...	කියනුලබන්නාවූ
වන-යවිකුපන ඇ	යවි කුපන ඇ ...	යවි. කු. ප. න. යනාදිවූ
අව්‍යන්-පරපද	අවියන්	අව්‍යයශබ්දයන්
සබඳ ලදහොත්-	පරපද, සබඳ ...	පරපදයන්හා, සම්බන්ධය
	ලදහොත්— ...	ලද්දේනම්—

පෙළ.	පද.	සන්නය.
අ වි ය ස ම ස් ඒ	ඒ, අවියසමස් ...	එය, අව්‍යයසමාසයයි
විසූ~	විසූ~	කිවූ~
සක්නැබිලි සියො	යවිදිවි, අගිනි ...	ජීවිතය ඇතිතාක්, ශරීරයෙන්
	එක් පසක් ...	එකපාර්ශ්වයක්
අගිනි එක්පසක්	සක්කැබිලි ...	ශඞ්ඛ (නම්වූකුෂ්ට) කැබලියෙන්
යව්දිවි; ඇති.	සියො; ඇති ..	සංගතයයි; යනාදියෙහි
දිවිහිමි යව්දිවි;—	දිවි	ජීවිතයාගේ
යවිඅමත් බමුණන්	හිමි	කෙළවරදක්වා. (යනාර්ථයෙහි)
අමත;—	යවිදිවි;- ...	යවිදිවි (යනුවෙ) යි;-
තු නු හො ල ව ට	යවිඅමත් ...	යම්තාක් ද අමත්‍ර ජීතාක්
	බමණන්, අමත;-	බ්‍රාහ්මණයන්, ආමන්ත්‍රණයකරව;
හ ලි, ය ත ල බ ස		{(අමත්හිමි, යන වාක්‍යයෙහි "යවි}
තොස් සිත් හලි;		{අමත" යනු වෙයි)- }
ඇති යම් යම් ලබ	තුනු, හොලවට ..	ශරීරසම්බන්ධවූ, දුඃඛවෘත්තිය
යතලබ;—	හළ	ගැරියේ (වි) ය
විදිය නොඉක්මූ;	යතලබ සතොස්සිත්	යථාලාභසන්තොෂ චිත්තය
යතවිදි;—	හළ; ඇති ...	ගැරියේ (වි) ය; යනාදියෙහි
	යම් යම් ලබ ...	යම්යම් ලාභයක. (යනාර්ථයෙහි)
පැසුලුබල; අනු	යතලබ;- ...	යතලබ යනු (වෙ) යි;—
බල~	විදිය ...	විධිය [යෙහි)
මේඅෑ යව් ඇෑ සමස්	නොඉක්ම ...	අතික්‍රමණයනොකොට. (යනාර්ථ
නම්~	යතවිදි;- ...	යතවිදියනු (වෙ) යි;-
ගැරහුම් ලද පුරිස්;	පැසුලුබල ...	පශ්චාත්බලය
	අනුබල~	අනුබල (නම්වෙ) යි~
කුපුරිස්;—	මේඅෑ	මේආදිය
නිදි ලද ලද;	යවිඅෑ සමස්නම්~	යවාදිසමාසනම්~
දුලද;—	ගැරහුම්, ලද ...	ගර්හාව, ලද්දාවූ ——
මනාගඳ; සුවඳ;—	පුරිස්, කුපුරිස්;-	පුරුෂතෙම, කුපුරිස් (නම්වෙ)යි;-
මේඅෑ කුඅෑ සමස්	නිදි, ලද, ලද ...	නිද්‍රාව, ලද්දාවූ, ලබ්ධිය
	දුලද;-	දූලද (නම්වෙ) යි;— [යි;—
නම්~	මනා, ගඳ, සුවඳ;—	මනොඥවූ, ගන්ධය, සුවඳ (නම්වෙ)
උකටින් හොබ	මේඅෑ	මේආදිය
නේ; පබ;—	කුඅෑ සමස්නම්~	කුආදි සමාසනම්~
වෙතැ වන; උප	උකටින් ...	උත්කෘෂ්ටයෙන් [යි;-
වන~	හොබනේ, පබ;—	ශොභමානවනුයේ, පබ (නම්වෙ)
මේඅෑ ප අෑ සමස්	වෙතැ, වන ...	සමීපයෙහි, වනය
	උපවන~	උපවන (නම්වෙ)යි~
නම්~	මේඅෑ	මේආදිය
සුරඃ නොවන්නේ;	පඅෑ සමස්නම්~	පආදි සමාසනම්~
අසුර;—	සුරනොවන්නේ ...	දිව්‍යනොවනුයේ
නොදෙන ලද්දේ;	අසුර;— ...	අසුර (නම්වෙ) යි;-
අසින්;—	නොදෙනලද්දේ ...	දානය නොකරණලද්දේ
	අසින්;— ...	අසින් (නම්වෙ) යි;-
කුසල් නො ව න්	කුසල්, නොවන්නේ	කුසලය, නොවනුයේ
නේ අකුසල්~	අකුසල්~ ...	අකුසල් (නම්වෙ) යි~
මේඅෑ න අරුත්හි	මේඅෑ, නඅරුත්හි	මේආදිය, නකාරාර්ථයෙහි

පෙළ.	පද.	සන්නය.
කෙලෙන්නඅරුත්	කෙළෙන් ...	කලහෙයින්
සමස් නම්—	නඅරුත්සමස්නම්.	නකාරාඛ්‍යසමාසනම්—
මෙහි පෙරකුරු	මෙහි, පෙරකුරු ...	මේ සමාසයෙහි, පූර්වාක්ෂරය
පණකුරු වුව ඔහු	පණකුරුවුව ...	ප්‍රාණාක්ෂරවීනම්
වෙතැ නඅගම්	ඔහුවෙතැ, න අගම්	ඔහු සමීපයෙහි, නකාරාගමය
කර—	කර— ... [යේ	කරන්නේය—
එකෙක් නොවනු	එකෙක්, නොවනු	එකසඛ්‍යාවෙක්, නොවන්නේ
යේ; අනේ;—	අනේ;-	අනේ (නම්වේ) යි;-
අදරනොවන්නේ;	අදර, නොවන්නේ	ආදරය. නොවනුයේ
අනදර;-මේඈ	අනදර;-මේඈ ...	අනදර (නම්වේ) යි;—මේආදිය
විමසනු—	විමසනු— ...	විමංසනය කරණු—
ඉති අවියසමස්—	අවියසමස් ...	අව්‍යයසමාසය
36 පෙරපසුව්බත්	ඉති—	මෙසේයි—
හැර-සෙසු සත්	36 පෙර පසු ...	පූර්වපශ්චිමවූ
විබත් අත්පද-	විබත් හැර, සෙසු...	විභක්තීන්හැර, අවශේෂවූ
පරපදගා සමස්	සත් විබත් අන් පද	සප්තවිභක්ත්‍යන්‍යපදයන්
වන-එව්බත් සමස්	පරපදගා ...	පරපදයන්හා
නම්වේ—	සමස්වන, එ ...	සමාසවූකල්හි. එය
ගතකරණුයේ;	විබත් සමස්නම් ...	විභක්තිසමාසනම්
ගත්කරු;—කිව්.	වේ— ...	වෙයි—
කිඩි කරණුයේ;	ගත, කරණුයේ ..	ග්‍රන්ථය, කරණතැනැත්තේ
කිඩියර;-	ගත්කරු;- ...	ගත්කරු (නම්වේ)යි;—
ඉඳුරුදලි. මිය	කිවි, කිඩි ...	කවියි, ක්‍රීඩාව
පල්නේ; මිපල්;—	කරණුයේ ...	කරණතැනැත්තේ
කැත්. මිබොනුයේ	කිඩියර;— ...	කිඩියර (නම්වේ) යි;—
මිපාඃ-සපු. පන	ඉඳුරුදලි, මිය ...	ඉන්ද්‍රජාලිකායි, පෘථිවිය
බොනුයේ; පිනිපා	පල්නේ	පාලනයකරණතැනැත්තේ
කිරි. නිස කරණු	මිපල්;-කැත් ...	මිපල් (නම්වේ) යි;-ක්ෂත්‍රියයි
යේ; නිසගුරු;—	මි, බොනුයේ ...	මධුව, පානය කරණතැනැත්තේ
සඳ. හිරඅවුරණුයේ	මීපා;-සපු, පන ...	මිපා (නම්වේ) යි;-ෂට්පදයි, නැවත
හිරවරණ;-සත්.	බොනුයේ ...	(පියයුකත) පානයකරණුයේ
මේ ඈ කම්විබත්	පිනිපා;-කිරි, නිස	පිනිපා (නම්වේ)යි;-හයානියි, රාත්‍රිය
සමස්—	කරණුයේ ...	කරණතැනැත්තේ
පරාවිසින් පුටුයේ;	නිසගුරු;-සඳ ...	නිසගුරු (නම්වේ) යි;-චන්ද්‍රයි
පරපුටු;-සමත්,	හිර, අවුරනුයේ ...	සූර්‍ය්‍යා, ආවරණය කරණුයේ
යදිහෝ. බඹහු	හිරවරණ;—සත්	හිරවරණ (නම්වේ) යි;-ජන්‍යයයි
විසින් දෙනලද්දේ	මේඈ	මේආදිය
බඹදත්;-සිවුරු.	කම්විබත් සමස්—	කර්මවිභක්තිසමාසයි—
දෙවිහු විසින්	පරාවිසින් ...	අන්‍යයාවිසින්
දෙනලද්දේ;	පුටුයේ	පොෂණයකරණලද්දේ
දෙවිදත්;-	පරපුටු;-සමත් ...	පරපුටු (නම්වේ) යි;-කොකිලයි
	යදිහෝ ...	යාවකහෝ (වේ) යි
	බඹහුවිසින් ...	බ්‍රහ්මයාවිසින්
	දෙනලද්දේ ...	දානයකරණලද්දේ
	බඹදත්;-සිවුරු ...	බඹදත් නම්වේ) යි;-විවරයි
	දෙවිහුවිසින් ...	දෙවයාවිසින්
	දෙනලද්දේ ...	දානයකරණලද්දේ
	දෙවිදත්;— ...	දෙවිදත් (නම්වේ) යි;-

පෙළ.	පද.	සන්නය.
බොජුන්. මේ අෑ	බොජුන්, මේඅෑ ...	භොජනයයි, මේආදිය
කතුවිබත් ස ම ස්.	කතුවිබත් සමස් ~	කත්තෘවිභක්ති සමාස (නම්) යි..
බමර කා ර ණෙන්	බමරකරණෙන් ...	භෘඞ්ගයන් කාරණකොටගෙණ
උ දු ලේ; බ ම රු	උදුලේ ...	උජ්වලිතවූයේ
දුල;—හැති.	බමරුදුල;-හැති	බමරුදුල (නම්වෙ) යි;-ඝනවකයි
අත්කරණෙන්	අත්කරණෙන් ...	හස්තය කාරණකොටගෙණ
වනකම්; අත්කම්; බා ක ර ණෙ න්	වනකම්, අත්කම්;-	වන්නාවූකම්ය, අත්කම් (නම්වෙ) යි;—
සුරුවූයේ බාසුරු;-	බාකරණෙන් ...	බාහුව කාරණකොටගෙණ
කෙ ස ර. කැ සි න්	සුරුවූයේ ...	සූරවූහැනැත්තේ
බොනුයේ; කැසුබු	බාසුරු;-කෙසර	බාසුරු (නම්වෙ) යි;-සිංහයි
දියෙන් හැනුබත්;	කැසින්	කශ්‍යප කාරණකොටගෙණ
දිබත්;-කිරින් පිසූ	බොනුයේ,කැසුබු;—	පානයකරන්නේ, කැසුබුනම්;-
බ ත්; කි රි බ ත්;	දියෙන්, හැනු, බත්	දධියෙන්, හනනලද, භක්තය
මේඅෑ කරණ	දිබත්;—කිරින් ...	දිබත් (නම්වෙ)යි;-ක්ෂීරයෙන්
විබත් සමස් ~	පිසූ, බත් ...	පිසනලද, භක්තය
බමුණන්ටදියයුතු	කිරිබත්;—මේඅෑ ...	කිරිබත් (නම්වෙ) යි;-මේආදිය
දන්; බමුණුදන්;-	කරණවිබත් සමස්.	කරණවිභක්තිසමාස (නම්) යි ~.
සිවුරු පිණිස පිරි	බමුණන්ට, දියයුතු	බ්‍රාහ්මණයන්ට, දනවියයුතු
නැමූ පිලි; සිවුරු	දන්, බමුණුදන්;—	දනය, බමුණුදන් (නම්වෙ) යි;-
පිලි;——	සිවුරුපිණිස ...	චිවරපිණිස
මේ අෑ ස ප ද න්	පිරිනැමූ, පිලි ...	පරිනාමිතවූ, වස්ත්‍ර
විබත් සමස් ~	සිවුරුපිලි;— ...	සිවුරුපිලි (නම්වෙ) යි;—
සොරුගෙන් බි ය;	මේඅෑ	මේආදිය
සොරබිය;——	සපදන්විබත් සමස්.	සම්ප්‍රදනවිභක්තිසමාස (නම්) යි.
මිනියෙන් මුතු;	සොරුගෙන්, බිය	චෞරයාගෙන් (වන), භීතිය
මිනිමුතු;—	සොරබිය;— ...	සොරබිය (නම්වෙ) යි;-
රහුකෙරෙන් මුත්;	මිනියෙන්, මුතු; ...	කොෂයෙන්, මුක්තවූයේ;
රහුමුත්;-මේ අෑ	මිනිමුතු;— ...	මිනිමුතු (නම්වෙ) යි;—
අවදිවිබත් ස ම ස්.	රහුකෙරෙන්, මුත්	රාහුකෙරෙන්, මුක්තවූයේ
ර ජු ගෙ පි රි ස්;	රහුමුත්;—මේඅෑ ...	රහුමුත් (නම්වෙ) යි;-මේආදිය
ර ජ පි රි ස්;—	අවදිවිබත් සමස්.	අවධිවිභක්තිසමාස (නම්) යි ~
	රජුගෙ, පිරිස් ...	රාජයාගෙ, පර්ෂද්තොමෝ ,
බුදුන්ගෙ ගුණ;	රජපිරිස්;— ...	රජපිරිස් (නම්වෙ) යි;-
බුදුගුණ;-රියගෙ	බුදුන්ගෙ, ගුණ ...	සර්වඥයන්ගෙ, ගුණය
හිමි; රියහිමි;—	බුදුගුණ;— ...	බුදුගුණ (නම්වෙ) යි;-
	රියගෙ, හිමි ...	රථියගෙ, ස්වාමිතෙම
සුරණට සතුරු;	රියහිමි;— ...	රියහිමි (නම්වෙ) යි;-
සුරසතුරු;—	සුරනට, සතුරු ...	දිව්‍යයන්ට, ශත්‍රුවූයේ
මේ අෑ සබඳවිබත්	සුරසතුරු;-මේඅෑ...	සුරසතුරු (නම්වෙ) යි;-මේආදිය
සමස් ~	සබඳවිබත්සමස ~	සම්බන්ධවිභක්තිසමාස (නම්) යි ~
	උරෙහි, දු ...	වක්ෂසෙහි, ජාතවූහැනැත්තේ
උරෙහිදු; උරදු;—	උරදු;—	උරදු (නම්වෙ) යි;-
දහම්හිසොඬ;	දහම්හි, සොඬ ...	ධර්මයකෙරෙහි, ලොල්වූයේ
දහම්සොඬ;-	දහම්සොඬ;— ...	දහම්සොඬ (නම්වෙ) යි;-
නෙරළුයේ තෙල්;	නෙරළුයේ,තෙල් ...	නාලිකෙරයෙහි, තෛලය
නැලිතෙල්;-	නැලිතෙල්;—	නැලිතෙල් (නම්වෙ) යි;—

පෙළ.	පද.	සන්නස.
තැඹි ලි යේ තෙල්	තැඹිලියේ. තෙල් ...	සන්නිරයෙහි, තෛලයතෙම
තැලි තෙ ල්;-	තැලිතෙල්;— ...	තැලිතෙල් (නම්වෙ) යි;—
සරාකල්හි සඳ;	සරාකල්හි. සඳ ...	ශරත්කාලයෙහි. චන්ද්‍රතෙම
ස රා ස ඳ—	සරාසඳ— ...	සරාසඳ (නම්වෙ) යි—
	මේඈ	මේආදිය
මේඈ අඳර විබත්	අඳරවිබත් සමස්—	ආධාරවිභක්ති සමාසයි—
සමස්—	අතැ. වසනුයේ ...	අන්තයෙහි, වාසයකරන්නේ
අතැ වසනුයේ;	අතැවැසි;— ...	අතැවැසි (නම්වෙ) යි;-
අතැවැසි;—	මේඈහි ...	මේආදියෙහි
මේ ඈ හි වි බ ත්	විබත් නොලොපා	විභක්තිලොපය නොකොට
නොලොපා නිපද	නිපදවනු—	නිෂ්පාදනය කැරණු—
වනු—	විබත් සමස් ...	විභක්තිසමාසය
ඉතිවිබත්සමස්—	ඉති— ...	මෙසේයි—
37 විදුවනින් තො	37 විදුවනින් ...	විජාතිය වස්තුවෙන්
ර-සියදූවතට සම	තොර, සියදූවිතට	වෙන්වූ, ස්වජාතිය වැස්තුවට
වත-වෙසෙසා සබ	සම, වත, වෙසෙසා	සමානවූ, වස්තුව. විශෙෂණකොට
ඳ සඳවත-වෙසෙ	සද, සබඳවිත ...	ශබ්දතා, සම්බන්ධවූකල්හි
සුන් සමස් එවියු	එ, වෙසෙසුන් සමස්	එය, විශෙෂණ සමාසයයි
—	වියු— ...	කිවු—
නිල්වූයේද එ ම	නිල්වූයේද, එම ...	නිලවර්ණවූයේත්, ඔහුමය
උපුල්වූයේද, නිලු	උපුල් වූයේද ...	උත්පලවූයේත් (ඔහුමනුයි)
පුල්;-	නිලුපුල්:- ...	නිලුපුල් (නම්වෙ) යි;—
හෙළිලිවිත් ඔම	හෙළිලි විත්, ඔම	ධවලිවූ තැනැත්තීත්, ඈමය
අඹුවිත්, හෙළිල්	අඹුවිත්	අම්බිකාවූතැනැත්තිත් (ඈමනුයි)
ලඹු;-	හෙළිල්ලඹු;- ...	හෙළිල්ලඹු (නම්වෙ) යි;- [සි
සිහ එවි සිහ, නර	සිහ එවි, සිහ ...	සිංහයෙක්වැනිනුයි, සිහ(නම්වෙ)
වූයේද එම සිහවූ	නරවූයේද, එම ...	මනුෂ්‍යවූ තැනැත්තෙත්, ඔහුමය
යේද, නරසී;-	සිහවූයේද ...	සිංහවූ තැනැත්තෙත් (ඔහුමනුයි)
	නරසී;- ...	නරසී (නම්වෙ) යි;—
ලිය එවි කොමල,	ලියඑවි, කොමල ...	ලතාවක්මෙන්, කොමලනුයි
ලියකොමල;-	ලියකොමල;— ...	ලියකොමල (නම්වෙ) යි;- [සි
සරා එවි සරා, සර	සරාඑවි, සරා ...	පද්මයක් වැනිනුයි, සරා (නම්වෙ)
ණම සරා; සරණ	සරණම, සරා ...	වරණයම, පද්මවූයේ
ස රා;-	සරණ සරා;- ...	සරණසරා (නම්වෙ) යි;-
	එකඳ, එම ...	එකසඞ්ඛ්‍යාවත්වූයේත්, ඔහුමය
එකඳ එම විරුඳ,	විරුඳ	වීරවූයේත් (ඔහුමනුයි)
එකවිරු;-	එකවිරු;- ...	එකවිරු (නම්වෙ) යි;—
ලෙ ව් හු දෙ දෙ	ලෙව්හු, දෙදෙනෙක්	ලොකයෝ, දෙදෙනෙක්
නෙක් එක්කොට	එක්කොට ...	සඞ්ගතකොට
සලකණ ලදහු,	සලකණලදහු ...	සංලක්ෂණය කරණලදහු
දෙලෝ නම්;—	දෙලෝනම්;- ...	දෙලෝ, නම් (වෙ) යි;—

පෙළ.	පද.	සන්නය.
තෙසරණ, සිව්සයු	1 තෙසරණ ..	තෙසරණය
රු, පස් මහ ගඟ,	2 සිව්සයුරු ...	සිව්සයුරුය
සරස, සත්කුලපව්	3 පස්මහගඟ ...	පස්මහගඟය
අටනාකුල, නව	4 සරස	සරසය
දෙර, දසරජදම්,	5 සත්කුලපව් ...	සත්කුලපර්වතය
ඈ මෙමැගි—	6 අටනාකුල ...	අටනාකුලය
ඉති වෙසෙසුන්	7 නවදෙර ...	නවදෙරය
	8 දසරජදම්, ඈ ...	දසරජදම්ය, යනාදිය [කාරයි—
සමස්—	මෙමැගි— ...	මෙම (දෙලෝයන්තටසමාන) ආ
	වෙසෙසුන් සමස් ...	විශෙෂණසමාසය
38 කියොලන අන්	ඉති— ..	මෙසේයි— [න්
අරුත්-පදනත්	38 අනන්. අනේපද	අන්‍යාර්ථ ඇත්තාවූ, අනේකපදය
අනෙන් වැසියෝ-	කියාවැ, අන්අරුත්	සමාගතව, අන්‍යාර්ථයක්
එසමස් අන්අරුත්	කියොලන. එසමස්	කියාලූකල්හි. ඒසමාසය
නම්-එහිබේ සත්	අන්අරුත්නම් ...	අන්‍යාර්ථ (සමාස) නම්
	එහි, බේ	ඒසමාසයෙහි, භෙදය
විබත්වේ—	සත්විබත්. වේ—	සප්තවිභක්තියෙහි, වෙයි—
හස් එරුණෝ යම්	හස්, එරුණෝ ...	හංසතෙම, අවතීර්ණවූයේ [ම
කටද එතෙම, එරු	යම්කටද, එතෙම...	යම්ස්ථානයකටද, ඒ(ස්ථානය)තෙ
ණුහස්නම්-නළා.	එරුණු හස්නම් ...	එරුණුහස් නම් (වෙ) යි
	නළා.	නාඩාගයයි.
දමනලද ඉඳුරෝ	දමනලද [විසින්ද	දමනයකරණලද්දවූ [න්ද
යමක්හු විසින්ද	ඉඳුරෝ, යමක්හු	ඉන්ද්‍රියයෝ, යම්තැනැත්තෙකු විසි
	එතෙම	ඔහුතෙම
එතෙම, දමිඳුරු	දමිඳුරුනම්, මුනි.	දමිඳුරුනම් (වෙ) යි, සර්වඥයි.
නම්-මුනි.	යම් කරුණෙන් ...	යමක් කාරණකොටගෙණ
යම් කරුණෙන්	බත්, සුන්, එතෙම	භාජනය, ශූන්‍යවූයේ (ද), ඒතෙම
බත්සුන් එතෙම,	සුන්බත් ...	සුන්බත් (නම්වෙ) යි
	අට.	කාලඝ හෝ බලාත්කාරයයි.
සුන්බත්-අට.	යම්කරුණෙන් ..	යමක් කාරණකොටගෙණ
යම් කරුණෙන්	තුරු, සුන් ...	වෘක්ෂයතෙම, ශූන්‍යවූයේ (ද)
තුරු සුන් එතෙම,	එතෙම්, සුන්තුරු	ඒතෙම, සුන්තුරු (නම්වෙ) යි
සුන් තුරු-පරසු.	පරසු.	පොරවයි.
දෙනලද වත් යම්	දෙනලද, වත් ...	දනයකරණලද, ව්‍රතතෙම
ක්හටද එතෙම,	යමක්හටද, එතෙම	යම්තැනැත්තෙකුටද, ඔහුතෙම

1 සරණහු තෙදෙනෙක් එක්කොට සලකණලදහු, තෙසරණ.
2 සයුරෝ සිව්දෙනෙක් එක්කොට සලකණලදහු, සිව්සයුරු.
3 මහගඟහු පස්දෙනෙක් එක්කොටසලකණලදහු, පස්මහගඟ.
4 රසයෝ සදෙනෙක් එක්කොට සලකණලදහු, සරස.
5 කුලපව්වෝ සත්දෙනෙක් එක්කොටසලකණලදහු, සත්කුලපව්.
6 නාකුලයෝ අටදෙනෙක් එක්කොටසලකණලදහු, අටනාකුල.
7 දෙරහු නවදෙනෙක් එක්කොටසලකණලදහු, නවදෙර.
8 රජදම්හු දසදෙනෙක් එක්කොටසලකණලදහු, දසරජදම්.

(F. T.)

පෙ ළ.	ප ද.	ස න් න ය.
දු න් ව ත් නා මි;-	දුන්වත්නම් ...	දුන්වත්නම් (වෙ) සි
බ මු ණු.	බමුණු. ...	බ්‍රාහ්මණයි.
ගිලිහුනු, ගොන	ගිලිහුනු, ගොනඟුල්	ගලිතවූ. ගොලාඞ්ගුලතෙම
ඟු ල් ය ම කි න්	යමකින්, එතෙම	යමකින්ද, ඒතෙම
එතෙම, [ගුලුගො	ගුලුගොනඟුල් නම්	ගුලුගොනඟුල්නම් (වෙ) සි
නඟුල් නම්-රුක්.	රුක්.	වෘක්ෂයයි. [සවු
සඳවන් වත් සිඟු	*a* සඳවන්, වත්, සිඟු	වන්ද්‍රයාවැනිවූ, වක්ත්‍ර (හා), කෘ
වලඟ ඇත්ති,	වලඟ, ඇත්ති ...	මධ්‍යප්‍රදෙශය, ඇතිතැනැත්ති
එනම්;-	එනම්;— ...	ඒ (සඳවන්, සිඟුවලඟ යන) නම් (වෙ) සි;—
දසබල පස් ඇස්	*b* දසබල, පස් ඇස්	දසබලය (හා), පඤ්චාක්ෂිය
ඇතියේ, එනම්;-	ඇතියේ	ඇති තැනැත්තේ [(වෙ) සි;-
	එනම්;— ...	ඒ (දසබල, පසැස්, යන) නම්
මත්නේ ගජන්	*c* මත්, නේගජන්	මත්තවූ, අනෙක හස්තීන්
ඇතියේ, එනම්-	ඇතියේ ...	ඇති තැනැත්තේ
	එනම්;- ...	ඒ (මත්නේගජ යන) නම් (වෙ)සි
ර න්. නා න් සු රු	රන්.	ආරණ්‍යයයි.
විරු බලන් ඇති	*d* නන්, සුරුවිරු ..	නානාවිධවූ, සූරවීරවූ
යේ, එනම්;-එබඳු	බලන්, ඇතියේ ...	භටයන්, ඇතිතැනැත්තේ
රණ ගන.	එනම්;-	ඒ (නන්සුරුවිරුබල යන) නම් (වෙ) සි;-
තරු වැ ල ස හ වූ	එබඳු, රණගන. ...	එසේවූයේ, යුධාඞ්ගනායයි.
යේ, ස හ තරු	තරුවැල, සහවූයේ	තාරකාවලිය, සහිතවූයේ
වැල නම්;-අඹර.	සහතරුවැල නම්	සහතරුවැලනම් (වෙ) සි
	අඹර.	ආකාශයයි.
සහඋදර ඇතියේ,	සහ, උදර, ඇතියේ	සමානවූ,උදරය,ඇ තිතැනැත්තේ
සොහොවුරු~~	සොහොවුරු~~	සොහොවුරු නම් (වෙ) සි~~
"ලඹසවන්" ඈ	*e* ලඹසවන් ඈ ...	ලඹසවන් යනාදිය
ත ගු ණ නා මි;	තගුණනම්; ...	තත්ගුණනම් (වෙ) සි;
"ඉකුත් සයුරු" ඈ	*f* ඉකුත් සයුරු ඈ	ඉකුත්සයුරු යනාදිය
අතගුණ නම්~~	අතගුණනම්~~	අතත්ගුණනම් (වෙ) සි~~
ඉති අන් අරුත්	අන්අරුත් සමස් ...	අන්‍යාර්ථසමාසය
සමස්~~	ඉති~~ [ත	මෙසේයි~~
39 අඟපාමොක්	39 අඟපාමොක් ව	අවයව ප්‍රමුඛවූකල්හි (හෝ)
වත-සමුදම හෝ	සමුදම හෝ ...	සමුහයක්ම (ප්‍රමුඛවූකල්හි) හෝ

a සඳවන්වත් සිඟුවලඟ ඇත්ති, සඳවත්, සිඟුවලඟ; (නොහොත්, සඳවන් වත් ඇත්ති, සඳවත්; සිඟුවූ වලඟ ඇත්ති, සිඟුවලඟ).

b දසබල පස් ඇස් ඇතියේ, දසබල, පසැස්; (නොහොත්, දසබල ඇතියේ දසබල, පස්ඇස්, ඇතියේ, පසැස්.)

c මත්නේ ගජන් ඇතියේ, මත්නේගජ.

d නන්සුරු විරු බලන් ඇතියේ, නන්සුරු විරුබළ.

e ලඹවූ සවන් ඇතියේ, ලඹසවන්.

f ඉකුත්කරණලද සයුරු යමක්හු විසින්ද, එතෙම ඉකුත්සයුරු. (*P. T.*)

පෙළ.	පද.	සන්නය.
දුන්වත් නම්;-	දුන්වත්නම් ...	දුන්වත්නම් (වෙ) යි
බමුණු.	බමුණු. ...	බ්‍රාහ්මණයි.
ගිලිහුනු, ගොන	ගිලිහුනු, ගොනඟුල්	ගලිතවූ. ගොලාඞ්ගුලනෙම
ඟුල් යමකින්	යමකින්, එනෙම	යමකින්ද, ඒනෙම
එනෙම, [ගුලුගො	ගුලුගොනඟුල් නම්	ගුලුගොනඟුල්නම් (වෙ) යි
නඟුල් නම්-රුක්.	රුක්.	වෘක්ෂයයි. [ගවු
සඳවත් වත් සිඟු	*a* සඳවත්, වත්, සිඟු	චන්ද්‍රයාවැනිවූ, චක්‍රය (හා), කෘ
වලග ඇත්ති,	වලග, ඇත්ති ...	මධ්‍යප්‍රදෙශය, ඇතිතැනැත්ති
එනම්;-	එනම්;— ...	ඒ (සඳවත්, සිඟුවලග යන) නම් (වෙ) යි;—
දසබල පස් ඇස්	*b* දසබල, පස් ඇස්	දසබලය (හා), පචාක්ෂිය
ඇතියේ, එනම්;-	ඇතියේ	ඇති තැනැත්තේ [(වෙ) යි;-
	එනම්;— ...	ඒ (දසබල, පසැස්, යන) නම්
මත්නේ ගජන්	*c* මත්, නේගජන්	මත්තවූ, අනෙක හස්තින්
ඇතියේ, එනම්-	ඇතියේ ...	ඇති තැනැත්තේ
	එනම්;- ...	ඒ (මත්නේගජ යන) නම් (වෙ)යි
රත්. නන් සුරු	රත්.	ආරණ්‍යයයි.
විරු බලන් ඇති	*d* නන්, සුරුවිරු ..	නානාවිධවූ, සූරවීරවූ
යේ, එනම්;-එබඳු	බලන්, ඇතියේ ...	භටයන්, ඇතිතැනැත්තේ
රණ ගන.	එනම්;-	ඒ (නන්සුරුවිරුබල යන) නම් (වෙ) යි;-
තරු වැල සහ වූ	එබඳු, රණගන. ...	එසේවූයේ, යුධාඞගනයයි.
යේ, සහ තරු	තරුවැල, සහවූයේ	තාරකාවලිය, සහිතවූයේ
වැල නම්;-අඹර.	සහතරුවැල නම්	සහතරුවැලනම් (වෙ) යි
	අඹර.	ආකාශයයි.
සඟඋදර ඇතියේ,	සහ, උදර, ඇතියේ	සමානවූ,උදරය,ඇතිතැනැත්තේ
සොහොවුරු~	සොහොවුරු~	සොහොවුරු නම් (වෙ) යි~
"ලඹසවන්" ඈ	*e* ලඹසවන් ඈ ...	ලඹසවන් යනාදිය
තගුණ නම්;	තගුණනම්; ...	තත්ගුණනම් (වෙ) යි;
"ඉකුත් සයුරු" ඈ	*f* ඉකුත් සයුරු ඈ	ඉකුත්සයුරු යනාදිය
අතගුණ නම්~	අතගුණනම්~	අතත්ගුණනම් (වෙ) යි~
ඉති අන් අරුත්	අත්අරුත් සමස් ...	අන්‍යාර්ථසමාසය
සමස්~	ඉති~ [ත	මෙසේයි~
39 අඟපාමොක්	39 අඟපාමොක් ව	අවයව ප්‍රමුඛවූකල්හි (හෝ)
වත-සමුදම. හෝ	සමුදම හෝ ...	සමූහයක්ම (ප්‍රමුඛවූකල්හි) හෝ

a සඳවත්වත් සිඟුවලග ඇත්ති, සඳවත්, සිඟුවලග; (නොහොත්, සඳවත් වත් ඇත්ති, සඳවත්; සිඟුවූ වලග ඇත්ති, සිඟුවලග).

b දසබල පස් ඇස් ඇතියේ, දසබල, පසැස්; (නොහොත්, දසබල ඇතියේ දසබල, පස්ඇස්, ඇතියේ, පසැස්.)

c මත්නේ ගජන් ඇතියේ, මත්නේගජ.

d නන්සුරු විරු බලන් ඇතියේ, නන්සුරු විරුබල.

e ලඹවූ සවන් ඇතියේ, ලඹසවන්.

f ඉකුත්කරණලද සයුරු යමක්හු විසින්ද, එනෙම ඉකුත්සයුරු. (P. T.)

පෙල.	පද.	සන්නය.
එපදන්-ද අරුතැ	එපදන්. ද අරුතැවූ	ඒ පදයන්ගෙ, දකාරාර්ථයෙහිවූ
වූ පදසමාම්-	පදසමාම් ...	පදසමාසමය
ද අරුත් සමස්නම්	ද අරුත් සමස්නම් }	දකාරාර්ථ සමාසනම්වෙයි—
වේ—	වේ— }	
හිරද සඳද.හිරසඳ;	හිරද, සඳද ...	සූර්‍ය්‍යද, චන්ද්‍රයාද
සැරියුත්ද මහමුග	හිරසඳ;— [ලන්ද	හිර සඳ නම් (වෙත්);-
ලන්ද, සැරියුත්	සැරියුත්ද, මහමුග	ශාරිපුත්‍රද, මහාමොග්ගල්ලානද
මහමුගලන්නම්;	සැරියුත් මහමුගල }	සැරියුත්, මහමුගලන්නම්(වෙත්);-
	න් නම්;- }	
ඇත්හුද අස්හුද	ඇත්හුද, අස්හුද ...	හස්තිහුද, අශ්වයෝද
රියද පදද, ඇත්	රියද, පදද ...	රථිකයෝද, පදිකයෝද
අස් රියපද—	ඇත් අස් රිය පද.	ඇත් අස් රියපද (නම්වෙයි)—
මෙහි අගපාමො	මෙහි	මේ සමාසයෙහි
ක් නැනැ බුහුබස්	අගපාමොක් නැනැ	අවයව ප්‍රමුඛවූහත්හි
ද, රුසි "බඹ සුර	බුහුබස්ද, රුසි— ...	බහුවචනද, රුචිසි—
නරෝ" නමදිත්	g බඹසුරනරෝ ...	බ්‍රහ්මාමරනරයෝ
—	නමදිත්— [නැ	නමස්කාර කෙරෙත්—
සමුද පාමොක්තැ	සමුදපාමොක්තැ	සමූහ ප්‍රමුඛවූහත්හි
නැ:එකබස රුසි-	එකබස, රුසි- ...	එකවචනය, රුචිසි-
"ගිනැවුම්"—	h ගිනැවුම්— ...	ගිනැවුම් (යනුවෙ)යි—
ද අරුත් සමස්—	ද අරුත් සමස්—	දකාරාර්ථ සමාසයි—
සමස් අදියර පස්	සමස් අදියර ...	සමාසාධිකාර (නම්) වූ
වනු—	පස්වනු— ...	පංචම (කාණ්ඩ) යයි—
40 පාමොක් අත	40 පාමොක් අත	ප්‍රමුඛාර්ථය
වෙසෙස්-වණන	වෙසෙස්	විශෙෂ්‍ය (නම්වෙ) යි
පද වෙසෙසුන්	වණනපද ...	වර්ණනාකරණ පදතෙම
නම්-	වෙසෙසුන්නම් ...	විශෙෂණනම් (වේ) යි
වෙසෙසැ යෙදූ	වෙසෙසැ, යෙදූ ...	විශෙෂ්‍යයෙහි, යොදනලද
ලිඟුවිබත්-වෙසෙ	ලිඟුවිබත් ...	ලිඞ්ගවිභක්ති
සුන් පෙදේ සම	වෙසෙසුන් පෙදේ ...	විශෙෂණපදයෙහි
වේ—	සමවේ— ...	සමානවෙයි—
යොදන වෙසෙස්	යොදන ..	යොජනය කරනහොත්
සම වේ-වෙසෙසු	වෙසෙසුණැ ...	විශෙෂණයෙහි
ණැ ලිඟුවිබත්	ලිඟුවිබත් බස් ...	ලිඞ්ගවිභක්ති වචන
බස්-නොයොදන	වෙසෙස්, සමවේ ...	විශෙෂ්‍යයගා, සමානවෙයි
තබ අනිය මෙන්-	නොයොදන ...	(එසේ) යොජනයනොකරනහොත්
කිවිකම්හි තෙර	කිවිකම්හි [මෙන්	කවිකම්යෙහි [යෙන්
පතුයේ—	තෙරපතුයේ, අනිය	තිරප්‍රාපත තැනැත්තේ, අනියම
	තබ— ...	තබන්නේය —

g බඹහුද, සුරහුද, නරහුද, බඹසුරනරෝ.
h ගිඳ, නැවුම්ද, ගිනැවුම (P. T.)

Published by P. Pandita Gunewardene, Ceylon Government Railway, and Printed at the Lakrivikirana Press—Colombo 15th November 1896.

සි ය බ ස් ල ක ර

පිරිසිඳු බසගහ ණ—වියතැඳුරුකල හැඹිදූ— ණ
සඳසතර දිනම් ණ—ලොතම හරිවා දුලවැ වෙසෙසිණ

Pundit Tudāwé

සි ද ත් ස ග රා.

6 ක ලා ප ය.

පෙළ.	පද.	සන්නය.
නාවි මුනිඳුතුමා-	තුමා,සිරින්, පබසරා	තමාගෙ, ශොභාවෙන්, ප්‍රභාසාරවූ
තුමාසිරින් ප බ ස	සරාසිසි	සරච්චන්ද්‍රයා (මෙන්)
රා-සරා සිසි කල්	කල්දසනා, දිසේ	කල්‍යාණදර්ශනීයවූ, ජගත්ති
ද ස නා-ස නා රෙ	සනාරෙසෙන් ...	සෙනහ නමැති ජලයෙන්
	අදහු, මුනිඳුතුමා ...	ආර්ද්‍රවූ, මුනීන්ද්‍රනාමයා
සෙනා'දුහුදියේ෴	නමවි෴	නමස්කාරකරව෴
ඉති වෙ සෙ සු න්	වෙසෙසුන් වෙසෙස්	විශෙෂණ විශෙෂ්‍යයන්ති [ගෙ
වෙසෙස් ස ම ලි හු	සම, ලිඟුවිබත් බස්	සමානවූ, ලිඞ්ගවිභක්ති වචනයන්
විබත් බස් පියෝ.	පියෝ, ඉති෴ ...	ප්‍රයෝග, මෙසේයි෴
නාවි පිරිසිඳැ සැ	අශු අනා වත්මන්	අතීතානාගත වර්තමානවූ
බ-විනාශු අනා වත්	පදඅතුන් ...	පදත්‍රයන්
මන්-ප ද අතු නෙ	එකකොණෙ ...	එකක්ෂණයෙහි
ක කො ණෙ ද ත්-	සැබවින්, පිරිසිඳැ ...	ස්වභාවයෙන්, පරිච්ඡෙදකොට
ප වර මු නි ර ජ හු	දත්, පවර ...	ජානනය කළාවූ, ප්‍රවරවූ
ස රණ෴	මුනිරජහු, සරණ ...	සර්වඥරාජයාගේ, චරණය
	නමවි෴ ...	නමස්කාර කරව෴
ඉ ති අ නි ය මි න්	අනියමින්, තුබූ ...	අනියමයෙන්, තබනලද
තු බූ වෙ සෙ සු න්	වෙසෙසුන් පියෝ...	විශෙෂණ ප්‍රයොග
පියෝ෴	ඉති෴ ...	මෙසේයි෴
වෙසෙ සූන් වෙසෙ	වෙසෙසුන්වෙ සෙස් විදි ...	විශෙෂණ විශෙෂ්‍ය විධිතෙම
ස් විදි-සිවිකමසරි	සිවි, කමසරින් ...	කවිහුගෙ, කාමචාරයෙන්
න් වනුයේ-අරුත්	වනුයේ, අරුත් ...	වර්න්නෙත් (වෙ) යි, අර්ථ
වියකනා ව රෙ හි-	වියකනාවරෙහි ...	ව්‍යාඛ්‍යානය කරණකල්හි
	ඉවෙසෙසුණු, වූද ...	විශෙෂණයෙහි, වූ (යන) ධාතුව
වෙසෙ සුණු යො	යොදවි෴ ...	යොජනාය කරව෴
දවි වූදු෴	නෙලෙයන ...	බය ගමනය කරන්නාවූ
නෙලෙයන ම හ	මහවැනැප් ...	මහාවෘෂභතෙම
වැනැප් රුවන්නම්	රුවන්නම් ...	රුවන්නම් (හෙවත් රතනානම්)
සඳනම් ගෙලිල්ල	සඳනම්, ගෙලිල්ලඹු	සඳනම්වූ, ධවලාඞ්ගනාතොමෝ
ඹු එන්නී෴	එන්නී෴ ...	ආගමනය කරන්නීය෴
ඉති කාම ස රි න් වූ	කමසරින්, වූ ...	කාමචාරයෙන්, වූ
වෙසෙසුන් වෙසෙ	වෙසෙසුන් වෙසෙස්	විශෙෂණ විශෙෂ්‍යයන්ගෙ,
ස් විනිස෴	විනිස, ඉති෴	විනිශ්චය,

පෙළ.	පද.	සන්නය.
වෙසෙසුන් වෙසෙ	වෙසෙසුන් වෙසෙස්	විශෙෂණ විශෙෂ්‍යාධිකාර(නම්)වූ
ස් අදියර සවනු—	අදියරසවනු—	ශබ්ද (කාණ්ඩ) යයි—
	41 ඇනි, සිටි ...	අඝ්‍රාය්‍යර්ථධාතුය, ස්ථානාර්ථධාතුය
41 ඇනි සිටි	ගිලි, රෙදුම් ...	ගලනාර්ථධාතුය, රුජාර්ථධාතුය
ගිලි රෙදුම්-නිදි	නිදි, රුදි ...	නිද්‍රාර්ථධාතුය, රජනාර්ථධාතුය
රුදි බිය වැසි	බිය, වැසි ...	භයාර්ථධාතුය, වර්ෂණාර්ථධාතුය
සිනා-තුටු හැඬි	සිනා, තුටු ...	හසනාර්ථධාතුය, තුෂ්ට්‍යර්ථධාතුය
	හැඬි, තිනුම් ...	රොදනාර්ථධාතුය, කම්පාර්ථධාතුය
තිනුම් පැකුලුම් දි-	පැකුලුම්, දිවි ...	ප්‍රස්ඛලනාර්ථධාතුය, ජීවාර්ථධාතුය
දිවි ඈ ද කම්	ඈ, ද	යනාදිවූ, ධාතුහුතුමූ
විමුත්—	කම්විමුත්— ...	කර්මවිමුක්තනාමවෙත්— (හෙවත් අකර්මකවෙත්)
	දිස්, ලබ ...	දර්ශනාර්ථධාතුය, ලාභාර්ථධාතුය
දිස් ලබ සිදි	සිදි ...	ජේදනාර්ථධාතුය
දනුම්-යා රක්	දනුම්	ජානනාර්ථධාතුය [ය
වද බඳ බොජුම්-	යා, රක්	ගමනාර්ථධාතුය, රක්ෂණාර්ථධාතු
	වද, බඳ ...	වචනාර්ථධාතුය, බන්ධනාර්ථධාතුය
කර පිසි ඉසි වැහි	බොජුම් ...	භොජනාර්ථධාතුය
හරද-නම් ඈ ද	කර ...	කරණාර්ථධාතුය
සකම් නම්—	පිසි, ඉසි ...	පචනාර්ථධාතුය, ඉච්ඡාර්ථධාතුය
	වැහි, හර ...	වහනාර්ථධාතුය, හරණාර්ථධාතුය
දපද අකම් වන-	ද, නම් ...	දනාර්ථධාතුය, නමනාර්ථධාතුය
කතු භව් පියෝ	ඈ, ද	යනාදිවූ, ධාතුහුතුමූ
වනුයේ-කතු කම්	සකම්නම්— ...	සකර්මකනාම (වෙත්)—
සී සව් පියෝ-සඟ	ද පද	ධාතුපදය [ක්‍රියාව]
	අකම්වන ...	අකර්මකවනකල්හි
කම් ගෙණෙහි	කතුභව්පියෝ ...	කර්තෘභාවප්‍රයොග [යන
වනුයේ—	වනුයේ, කතුකම්සී	වන්නේ (වෙ) යි, කර්තෘය කර්මය
	සව්පියෝ ...	සියලු ප්‍රයොග
	සඟකම්ගෙණෙහි ...	සකර්මක (ධාතු) සමූහයෙහි
	වනුයේ— ...	වන්නේ (වෙ) යි—
අන් තම සදන්	අන්තම සදන් ...	අන්‍යශබ්ද තශබ්ද මශබ්දයන්
බඳ-කිරිය දනු	බඳ, තෙකලේහි ...	සම්බන්ධවූ, ත්‍රිකාලයෙහි
තෙකලේ හි-	කිරිය, දනු ...	ක්‍රියාව, ජානනය කරණු
නිමියේ අයු	නිමියේ, අයු ...	නිෂ්ඨාවූයේ, අතීත (නම්වෙ) යි
නොනිමියේ-වත්	නොනිමියේ ...	නිෂ්ඨානුවූයේ
මන් නොපැටියෙ	වත්මන් ...	වර්තමාන (නම්වෙ) යි
අනා—	නොපැටියේ ...	ආරබ්ධනුවූයේ
	අනා— ...	අනාගත (නම්වෙ) යි—
	අන්කරු එකතැ ...	අන්‍යකාරක එකාර්ථ (විෂය) යෙහි
	අයු, ඒ ඉ ඊ උද ...	අතීතකාලයෙහි, ඒ ඉ ඊ උ (යනු) ද
ඒ ඉ ඊ උද අයු-	වත්මන්, ඉ ඕ ඒ ආ	වර්තමානකාලයෙහි, ඉ ඕ ඒ ආ (යනු) ද [න් යුක්තවූ
වත්මන් ඉ ඕ ඒ		
ආනේ යුක්	අනාගේ, නේයුක්	අනාගතකාලයෙහි, නේ යන්නකි

පෙළ.	පද.	සන්නය.
අත් ,එ'හො ත්	අත්එහොත් ...	අත්. එත්. ඔත්. (යනුහා)
හේ-අත්කරු එ	හේ—	(නැවත) හේ යන්නෙකද—
කතු'නායේ—	බුහුබසැ ...	(අන්‍යකාරක) බහුවචන (විෂය) යෙහි (අතීතකාලයෙහි)
ග හු යු තු වි යු ත	ගහුයුතු ...	ග. යනු හු. යනු යුක්තවූත්
ඌ-බු හු බ සැ ඕ	වියුතු; ඌ ...	වියුක්තවූත්, ඌ (යනුහා)
උඋන්ගා-යලා*'ති	ඕ උ උන්ගා ...	ඕ. උ. උන්. (යනු) ද
'තෙ'තො ත් අ න්	යල ...	නැවත (වර්තමානකාලයෙහි)
හෝ-අන්නාහු	අතිතෙතොත් ...	අත්. ඉත්. එත්. ඔත්. (යනුද)
නාහුද වෙත්—	අන්හෝ, අන්නා-	(අනාගතකාලයෙහි) අන්හෝ,
	හු නාහුද	අන්නාහු, නාහු (යනු) ද
ඒ, දිවකුරු මුනි	වෙත්—	වෙති— [ම
යමා ඉදුහු කෙළේ;	ඒ, දිවකුරුමුනි ...	ඒ. ප්‍රත්‍යය (වේ), දීපඞ්කරසර්වඥතෙ
ඉ, සව්ලෝද එන	යමාඉදුහු. කෙළේ;-	යමකප්‍රාතිහාර්‍ය, කෙළේය:- [තෙම
	ඉ, සව්ලෝද ...	ඉ. ප්‍රත්‍යය (වේ), සකලලොකධාතු
ර ඹා කි ව්;—	එ, නරඹා ...	වය, නිරීක්ෂණයකොට
ර්, ම හ දෙ නේ	නිවි;—	තුෂ්ටවී;-
කෙ ලෙ සු න්	ර්, මහදෙනේ ...	ර්. ප්‍රත්‍යය (වේ), මහාජනතෙම
වැනාහි;—	කෙලෙසුන් ...	ක්ලේශයන්
	වැනාහි;...	විනාශකෙළේයි;-
උ, එතැනැ බු දු	උ, එතැනැ ...	උ. ප්‍රත්‍යය (වේ), ජයපානයෙහි
ස් රි ස යු රෝ රේ	බුදුසිරියසුරෝරේ	බුද්ධශ්‍රීනමැති සාගරොදරයෙහි
කුමුටු—	කුමුටු—	නිමග්නවී—
ඉති අ න් ක රු හි	අන්කරුහි ...	අන්‍යකාරකයෙහි
එකරුතැ අයුපස.	එකරුතැ, අයුපස	එකාර්ථයෙහි, අතීතප්‍රත්‍යය
	ඉති—	මෙසේයි— [යාමග
42 ඉ, අපසැසිහු	42 ඉ, අපසැසිහු	ඉ. ප්‍රත්‍යය (වේ), අප ශාක්‍යසිංහ
න ව ග ස සු න්	නවග සසුන් ...	නවාඞ්ගශාසනය
පවති;—	පවති;— ...	ප්‍රවර්තිතවෙයි;— [සිතෙම
ඕ, මුලුලෙව් ඔබ	ඕ, මුලුලෙව් ...	ඕ. ප්‍රත්‍යය (වේ), සමස්තලොකවා
දහ මො ද බෝ;—	ඔබ, දහමොද ...	උන්වහන්සේගෙ, ධර්මාමෘතය
	බෝ;—	පානයකෙරෙයි;-
ඒ, ඔබ අ රි ස ග	ඒ, ඔබ	ඒ. ප්‍රත්‍යය (වේ), උන්වහන්සේගෙ
ග ණ තො ටු ව න්	අරි සගණ ..	ආර්‍ය සඞ්ඝ සමූහතෙම
දෙ නේ;—ආ, එ	තොටුවන්, දෙනේ;	තීර්ථකයන්, පයගණී;-
තුනුරුවන් නිය	ආ, එතුනුරුවන් ...	ආ. ප්‍රත්‍යය (වේ), ත්‍රිවිධරත්නය
වත් පුදු—	නියවත්, පුදු—	ඥානවන්තතෙම, පූජාකෙරෙයි—
ඉති අ න් ක රු හි	අන්කරුහි ...	අන්‍යකාරකයෙහි
එකරුතැ වත්මන්	එකරුතැ ...	එකාර්ථයෙහි
ප ස—	වත්මන් පස ...	වර්තමාන ප්‍රත්‍යය
	ඉති— ...	මෙසේයි—
43 අ න් හේ,	43 අන්හේ ...	අන්හේ. ප්‍රත්‍යය (වේ)
මෙ:තෙ දි නි දු	මෙතේ දිනිදු ...	මෙමෛත්‍රෙයජිනෙන්ද්‍රතෙම

* මෙහි "යලති" යයි කිවමනාතන්හි ඡන්දස් හෙතුයෙන් "යලාති" යයි කියනලදි. (*P. T.*)

පෙළ.

පස් ම රුන් දනාන්
නේ;—එ න් නේ,
අපවග අමා දෙන්
නේ;—ඔ න් නේ,
ඒ අම මහාදනේ
බොන් නේ;-නේ,
එ ළ ලෙ ලැ පො
සොන් වැ සි ව ස්
නේ—
ඉති අ න් කා රු හි
එ ක රු තෑ අ නා
පස—
44 ඌ, රු සි හු
මහගත් ගෙනු—
ගෙනුහ-ගෙනුහු.
,"හක රෙ න්" ප ස
නෑතිවද හ හුවේ.
ඕ, ප ඬි හු අ රු ත්
ප ල ක ළෝ—
ක ළි හ-ක ළි හු.
උ, ඒ නි ය ව ත් හු
උගත්හ-උගත්හ
උගත්හු.
උ න්, ම ර සෙ න්
හූ බු න්-බු න් හ-
බුන්හු—
ඉති අ න් ක රු හි
බුහුබසැ අයුපස.
45 අ ත්, ව ත්,
වත්හු මුනි ගු ණ
වණත්;—ඉත්, ල
ඇතියෝ එවිදිත්;-
එත්, දනැති යෝ
දන් දෙත්;—
ඔත්, උ ඩ නු වෝ
මෙ ර බොත්—
"යල" යනු යෙ න්
ඉළු තුද රු සි—

පද.	සන්නය.
පස්මරුන් ...	පවමාරයන්
දනන්නේ;— ...	ජයගන්නේය;—
එන්නේ	එන්නේ. ප්‍රත්‍යය (වේ)
අපවග අමා ...	නිර්වාණාමෘතය
දෙන්නේ;— ...	දනයකරන්නේය;-
ඔන්නේ, ඒඅම ...	ඔන්නේ. ප්‍රත්‍යය (වේ), ඒඅමෘතය
මහාදනේ ...	මහාජනතෙම
බොන්නේ;— ...	පානයකරන්නේය;—
නේ, එළලෙලැ ...	නේ. ප්‍රත්‍යය (වේ), ඒළනසවයෙහි
පොසොන්වැසි ...	ප්‍රසූතවර්ෂාව
වස්නේ—	වසින්නේය—
අන්කරුහි ...	අන්‍යකාරකයෙහි
එකරුතෑ, අනාපස	එකාර්ථයෙහි, අනාගතප්‍රත්‍යය
ඉති—	මෙසේයි—
44 ඌ, රුසිහු ..	ඌ. ප්‍රත්‍යය (වේ), ඍෂීහුතුමූ
මහගත්, ගෙනු- ...	මහාග්‍රන්ථයන්, ග්‍රන්ථනයකළෝ—
ගෙනුහ, ගෙනුහු. ...	ගෙනුහ, ගෙනුහු,(යනුදුමෙහිවෙත්)
හකරෙන් ...	{(සූත්‍රයෙහි)හකාරය කාරණකොට ගෙණ
පසනැතිවද ...	ප්‍රත්‍යය නැතිවත්
හහු, වේ—	හ. යනු හු. යනු, වෙයි—
ඕ, පඬිහු	ඕ. ප්‍රත්‍යය (වේ), පණ්ඩිතයෝතුමූ
අරුත්, පලකළෝ;-	අර්ථ, ප්‍රකාශකළෝය;—
කළහ, කළහු. ...	කළහය,කළහුය(යනුදුමෙහිවෙත්)
උ, එ	උ. ප්‍රත්‍යය (වේ), ඒ (අර්ථ)
නියවත්හු ...	ඥානවන්තයෝතුමූ
උගත්හු- ...	උද්ග්‍රහණය කළහුය- [න්)
උගත්හ, උගත්හු.	උගත්හ, උගත්හු (යනුදුමෙහිම
උන් ..	උන්. ප්‍රත්‍යය (වේ)
මරසෙන්හු, බුන්...	මාරසේනාවෝතුමූ, භග්නාවූහ
බුන්හ, බුන්හු—	{බුන්හය, බුන්හුය (යනුදු මෙහි වෙත්)—
අන්කරුහි, බුහුබසැ	අන්‍යකාරකයෙහි, බහුවචනයෙහි
අයුපසඉති—	අතීත ප්‍රත්‍යය මෙසේයි—
45 අත් ...	අත්. ප්‍රත්‍යය (වේ)
වත් වත්හු,මුනිගුණ	මුඛවන්තයෝතුමූ, සර්වඥගුණය
වණත්;— ..	වර්ණනාකෙරෙත්;- [හුතුමූ
ඉත්, ල ඇතියෝ ...	ඉත්. ප්‍රත්‍යය (වේ), චිත්තයඇත්ත
එ, විදිත්;— ...	එය, විඳිනයකෙරෙත්;- [යෝතුමූ
එත්, දනැතියෝ ...	එත්. ප්‍රත්‍යය (වේ), ධනාන්විත
දත්, දෙත්;— ..	දනය, දනයකෙරෙත්;-
ඔත්, උඩනුවෝ ...	ඔත්. ප්‍රත්‍යය (වේ), උඩනයෝතුමූ
මෙර, බොත්—	මෙරය, පානයකෙරෙත්—
යල යනුයෙන් ...	{(සූත්‍රයෙහි) යල යන්න කරණ කොටගෙණ
ඉළුතුද, රුසි —	ඉ. යන්නකින් ශුන්‍යතාවද, රුචිරි.

පෙළ.

ඉති අත්කරු හි බුහුබසැ වත්මන් පස—

46 අන්නෝ, සුසිරි කළහු මෙමෙත් දිනිඳු පුදන්නෝ;—අන්නාහු, එසස්නෙහි පැවිදිවන්නාහු;—නාහු, අනතිරියපා කළහු, ඔබ නොදක්නාහු—

"දකරෙන්" උවිසුතුදවේ—

ඉති අත්කරු හි බුහුබසැ අනාපස.

47 තසද කරු අරුතැ-මෙම පස හි හු සි යෝ වේ-මසබඳ ඉයුතු උයුතු-වියු තෝ යුතු මකරගා—

තෝ, තෙප්; පෙර සුසිරි කෙළෙහි, කළහු; දැන් රජ කෙරෙහි, කරහු; මතු සෙත්පුර අත්පත් කරන්නෙහි, කරන්නාහු—

ඉති තසබඳ තෙකල්කිරිය—

48 මම, ඇප; පෙර සපුරිසන් බිජිමි, බිජිම්; බිජුමු බිජුමෝ, බිජුමහ, බිජුම්හු;

දැන් දුලබ මුනිපුත් තනතුරු බෙජෙමි, බෙජෙම් බජමු,

පද.	සන්නය.
අත්කරුහි, බුහුබසැ	අන්‍යකාරකයෙහි, බහුවචනයෙහි
වත්මන් පස ...	වර්තමාන ප්‍රත්‍යය
ඉති— ...	මෙසේයි—
46 අන්නෝ ...	අන්නෝ. ප්‍රත්‍යය (වේ)
සුසිරි, කළහු ...	සුචරිතය, කළතැනැත්තහු
මෙමෙත් දිනිඳු ...	මෛත්‍රෙයජිනෙන්ද්‍රයා
පුදන්නෝ;— [හි	පූජාකරන්නාහුය;- [යෙහි
අන්නාහු, එසස්නෙ	අන්නාහු. ප්‍රත්‍යය (වේ), ඒ ශාසන
පැවිදිවන්නාහු;—	ප්‍රව්‍රජිතවන්නාහුය;- [පාපය
නාහු, අනතිරියපා	නාහු. ප්‍රත්‍යය (වේ), ආනන්තර්‍ය
කළහු, ඔබ ...	කළතැනැත්තහු, උන්වහන්සේ
නොදක්නාහු—	දර්ශනය නොකරන්නාහුය—
දකරෙන් ...	(සූත්‍රයෙහි) දකාරය කරණකොට ගෙණ
උවිසුතුද, වේ—	උ. යනු විශ්‍රුතනවද, වෙයි—
අත්කරුහි ...	අන්‍යකාරකයෙහි
බුහුබසැ, අනාපස	බහුවචනයෙහි, අනාගත ප්‍රත්‍යය
ඉති—	මෙසේයි—
47 මෙමපස ...	මෙම ප්‍රත්‍යය
තසදකරු, අරුතැ	තශබ්දකාරකසම්බන්ධිවූ, අර්ථයෙහි
හිහු, සියෝ ...	හි. යනු හු. යනු, සංඥාවූයේ
වේ, මසබද ...	වෙයි, ම ශබ්දසම්බන්ධයෙන් [වූත්
ඉයුතු, උයුතු ...	ඉ. යනු යුක්තවූත්, උ. යනු යුක්ත
ඕයුතු, වියුතු ...	ඕ. යනු යුක්තවූත්, (ඉ. උ. ඕ.) වි
මකරගා—	යුක්තවූත්, මකාරයක්සමගද(වේ)
පෙර, සුසිරි, තෝ	පූර්වයෙහි, සුචරිතය, තෝතෙම
කෙළෙහි, තෙප ...	කෙළෙහිය, තෙපිතුමු
කළහු	කළහුය
දැන්, රජ ...	මේකාලයෙහි, රාජ්‍යය
කෙරෙහි	(තෝතෙම) කෙරෙහිය
කරහු;	(තොපිතුමු) කරහුය;
මතු, සෙත්පුර [හි	අනාගතයෙහි, ශාන්තිපුරය
අත්පත්, කරන්නෙ	හස්තප්‍රාප්තය, (තෝතෙම) කරන්නෙහිය
කරන්නහු— [ය	(තොපිතුමු) කරන්නහුය— [ම
තසබඳ, තෙකල්කිරි	තශබ්දසම්බන්ධිවූ, ත්‍රෛකාලිකක්‍රියා
ඉති— [යන්	මෙසේයි—
48 පෙර, සපුරි	පූර්වයෙහි, සත්පුරුෂයන්
මම, බිජිමි ...	මමතෙම, භජනයකෙළෙමි
බිජිම්;	බිජිම් (යනුදු මෙහිවේ);
ඇප, බිජුමු ...	අපිතුමූ, භජනයකෙළෙමු
බිජුමෝ, බිජුමහ ... බිජුම්හු; ...	බිජුමෝය, බිජුමහය, බිජුම්හුය (යනුදු මෙහිවේත්);
දැන්, දුලබ ...	මේකාලයෙහි, දුර්ලභවූ
මුනිපුත්තනතුරු	සර්වඥපුත්‍රස්ථානාන්තරය
බෙජෙමි ...	(මමතෙම) භජනයකෙරෙමි
බෙජෙම්; ...	බෙජෙම් (යනුදු මෙහි වෙයි);
බජමු	(අපිතුමූ) භජනකරමින

පෙළ.

බජමෝ; බජම්හ, බජම්හු; මතු ලොවුතුරා දහම් බජන්නෙමි, බජන්නෙමි; බජන්නමු, බජන්නමෝ—

වහර සෙදෙනසේ පස යොදනු—

ඉති මසබඳ තෙකල්කිරිය—

49 දැස් සදහම් රජ 'කරත් තේ' ගොයුමා; පණත් වෙළපන්නී' අවිදු මායා තුසී පුරෙහි 'වුසූ' මහමුහුනු සොම්නස් නම් පසේබුදු 'වනුයේ'; විසාඋවැසි රහත් පල 'බජන්නි;' ඈ සදදහමින් අරුත් කිරිය සද වතකල් නො ඇරඹෑ පස ලදින් ලිඟු විබත් බෙජේ—

50 පියදු කිරිය බේ-අන්තසද විදි ආසි-කමරුතැ තෙකල්කිරිය ද-දු, නුපද අසබහවිහා—

පරාවිසින් මෙහෙය නලදහු කිරිය පියදු කිරිය නම්;—

මෙහි දසිත්පරවැ 'ව' පසරැසී—

කාම් කෙලෙස් සසර පණත් බැම්වී;-

පද.	සන්නය.
{බජමෝ, බජම්හ... {බජම්හු; ...	{බජතෙමෝය, බජම්හය, බජම්හුය, {(යනුදු මෙහිවේ);
මතු.ලොවුතුරාදහම්	අනාගතයෙහි,ලොකොත්තරධර්මය
බජන්නෙමි ...	(මමතෙම) භජනයකරන්නෙමි
බජන්නෙමි; ...	බජන්නෙමි (යනුදු මෙහිවේ);
බජන්නමු ...	(අපිතුමූ) භජනය කරන්නමු
බජන්නමෝ—	බජන්නාමෝ (යනුදු මෙහිවේ)—
වහර සෙදෙනසේ	ව්‍යවහාරය යොජිතවනපරිද්දෙන්
පස, යොදනු—	ප්‍රත්‍යය, යොජනයකරණු—
මසබඳ, තෙකල් ...	මගබද සම්බන්ධවූ, ත්‍රෛකාලිකවූ
කිරිය, ඉති— ...	ක්‍රියාව, මෙසේයි—
49 දැස් [තේ	මේකාලයෙහි
සදහම්රජ, කරත්	සධර්මරාජ්‍යය, කරණතැනැත්තේ
ගොයුමා; ...	ගොතමයි;
පණත්, වෙළපන්නී	ප්‍රාණීන්, විඩම්බනයකරන්නී
අවිදු;	අවිද්‍යාහි;
මායා, තුසීපුරෙහි	මායාතොමෝ, තුෂිතපුරයෙහි
වුසූ;	විසුතැනැත්තීය;
මහමුහුනු ...	බකමුහුනුතෙම
සොම්නස්නම් ...	සෞමනස්‍යනාම්වූ
පසේබුදුවනුයේ; ...	ප්‍රත්‍යෙකබුද්ධවන තැනැත්තේය;
විසාඋවැසි ...	විසාඛා උපාසිකාතොමෝ
රහත්පල ...	අර්හත්ඵලය
බජන්නී; ඈ ...	සෙවනය කරන්නීය; යනාදිය
සදදහමින් ...	ශබ්දධර්මයෙන්
අරුත්කිරිය සද [බැ	අර්ථක්‍රියාශබ්ද
වත, කල්නොඇර	වනකල්හි, කාලාරම්භනොකොට
පසලදින්, ලිඟුවිබත්	ප්‍රත්‍යය ලැබ, ලිඞගවිභක්ති
බෙජේ— ...	සේවනය කෙරෙයි—
50 පියදු කිරිය	ප්‍රයොජ්‍යක්‍රියාවගෙ [සම්බන්ධිවූ
බේ, අන්තසද ...	භෙදය (හා), අන්‍යශබ්ද, තශබ්ද
විදි, ආසි	විධික්‍රියා (ද), ආශිර්වාදක්‍රියා (ද)
කමරුතැ	කර්මාර්ථයෙහි
තෙකල්කිරියද ...	ත්‍රෛකාලික ක්‍රියාද
අසබහවි පදහා ...	අසම්භාවන ක්‍රියාපදද
දනු—	ජනනය කරණු—
පරාවිසින් ...	අන්‍යයාවිසින්
මෙහෙයනලදහු ...	ප්‍රෙරණය කරණලදහුගෙ
කිරිය	ක්‍රියාව
පියදුකිරියනම්;- ...	ප්‍රයොජ්‍යක්‍රියානම් වෙයි;-
මෙහි, දසිත්පරවැ	මේ ක්‍රියාවෙහි, ධාතුවෙන් පරව
වපස, රුසී—	වප්‍රත්‍යය, රුචියි—
කම්කෙලෙස් ...	කාමක්ලෙශතෙම
සසර, පණත් ...	සංසාරයෙහි, ප්‍රාණීන්
බැමවී;- ...	භ්‍රමණයකරවී;—

පෙළ.	පද.	සන්නය.
මනශෝනා යෝ	මනශෝනා ...	අනඞගහෙම්
නන්' කෙළුවා;—	යෝනන්, කෙළවා;	යෞවනයන්, ක්‍රීඩාකරවයි;
මෙ තේ සු ග ති ඳු	මෙතේසුගතිඳු ...	මෛත්‍රෙය සුගතෙන්ද්‍රතෙම
	ලෙවන්	ලෝකවාසීන්
ලෙවන් ගලවන්	ගලවන්නේ~	මොචනය කරවන්නේය~
නේ~	නමසඳදෙක්හිද ...	නශබ්ද මශබ්ද (යන) දෙක්හිද
නමසඳ දෙක් හි ද	යෙදියයුතු~	යොජනය කළයුතුයි~
යෙදියයුතු~	පියදුම්, ලද ...	ප්‍රේරණය, ලද්දවූ
	විසාහී	විෂයයෙහි
අකම් සක ම් වේ-	අකම්	අකර්මක (ධාතු) තෙම [තෙම
පියදුම් ලද සමා	සකම්වේ, සකම් ...	සකර්මකවෙයි, සකර්මක (ධාතු)
හී-බුහුකම් සකම්	බුහුකම්, පියදුම් ...	බහුකර්මදේයි, ප්‍රේරණය
පියදුම්-ලදහට	ලදහට	ලැබූතැනැත්තහුට
'ලවා' හාවේ~	ලවාහා, වේ~	ලවා ප්‍රත්‍යයෙක්ද, වෙයි~
	සුදෙට	සුදජ්‍යෂ්ඨතෙම
	අතැවැසි ලවා ...	අන්තෙවාසිකයාලවා
සුදෙට 'අතැවැසි	මේ, පිසවා ...	භක්තය, පචනයකරවයි
ල වා' මේ පි ස වා	ඇගී~	යනාදි ආකාරයි~
ඇගී~	හකරෙන් ..	{(සූත්‍රයෙහි) හකාරය කරණ {කොටගෙණ
'හකරෙ න්'' කිසි	කිසිතන්හි ...	සමහර තැනෙක්හි
තන්හි නොවේ.	නොවේ~	(ලවාප්‍රත්‍යය) නොවෙයි~
මුවවස්නි[සුතු බුල	මුවවස්නි, සුතු ...	මුඛවාසයෙන්, සුක්තවූ
	බුලත්	තාම්බූලයන්
ත් දිදී දෙවා ['දරු	දිදී, දරුවන් ...	දානය කොටකොට, දරුකයන්ලවා
වන්' මේඇගී~	දෙවා, මේඇගී~	දෙවයි (යන), මේආදිආකාරයි.
	පියදුකිරිය ...	ප්‍රයොජ්‍යක්‍රියාතොමෝ
ඉති පියදුකිරිය~	ඉති~ [රූ	මෙසේයි~
	51 වත්මන්අනා	වර්තමාන අනාගත රූප
51 ව ත් ම න් අ	නොවෙන් වැ ..	වෙන්නොවැ
නාරූ-නො වෙ න්	අනදරින් හොත ..	අනාදරයෙන් හෝ
වැ හොත අනද	අදරින්හෝ ...	ආදරයෙන් හෝ
රින්-අදරින් හො	න අන් සබඳහට ..	{නශබ්ද (හෝ) අන්‍යශබ්ද (හෝ) {සම්බන්ධවූ තැනැත්තහුට
න අන් සබඳ-හට	විදගත්	(කරණලද) විධානය
විදගත් විදිනම්.	විදිනම්~	විධි (ක්‍රියා) නම්~
මෙහි අ, ඒ, අන්	මෙහි	මේ ක්‍රියාවෙහි
නේ, අන්නැ, අව්	{අ, ඒ, අන්නේ, අ {න්නැ, අව්, උ ...	{අය, ඒය, අන්නේය, අන්නැය, {අව්ය, උය (යන)
උ, පස රුසී~	පස, රුසී~	ප්‍රත්‍යය,රූපියි~
	අ, බමුණ ...	අ. ප්‍රත්‍යය (වේ), බ්‍රාහ්මණය
අ, බමුණ පනද	පනද බොජ; ...	දෙවෙනි දවස්හි, භොජනයකරවි;
බොජ්;—	ඒ	ඒ. ප්‍රත්‍යය (වේ)
ඒ, සැරදේමහබා;-	මහබා	මහාබාහු ඇතිතැනැත්ත
අන්නේ, මේ කරු	සැරදේ;- ..	චිරාත්කාලයක් ජීවත්වන්;—
මේ පිසන්නේ;—	අන්නේ	අන්නේ. ප්‍රත්‍යය (වේ)
	මේකරු, මේ ...	භක්තකාරකතෙම, භක්තය
	පිසන්නේ;- ...	පචනයකරන්නේය;—

පෙළ.	පද.	සන්නය.
අන්නෑ, හිමි නුඹ	අන්නෑ. හිමි ...	අන්නෑ. ප්‍රත්‍යය (වේ), ස්වාමිය
දහම් දෙසන්නෑ:-	නුඹ, දහම් ...	නුඹවහන්සේ, ධර්ම
අවි. ගුණෙකැත්	දෙසන්නෑ;- ...	දේශනාකරන්නෑ;—
නම් මෙහි බජව්;-	අවි. මෙහි ...	අවි. ප්‍රත්‍යය (වේ), මෙහි
	ගුණෙක්, ඇත්නම්	ගුණයෙක්, ඇතහොත්
උ. සජනෙහි යහ	බජව්;— ...	සේවනයකරව්;—
ක් දක්කු—	උ, සජනෙහි ...	උ. ප්‍රත්‍යය (වේ), සජ්ජනයෙහි
	යහක්, දක්කු—	යහපතක්. දර්ශනයකරව්—
මෙහි කිසි විදි ආ	මෙහි	මේ ක්‍රියා(විෂය)යෙහි
සි ගැබ—	කිසිවිදි, ආසි ...	සම්භර විධානයෙන්, ආශීර්වාදය
ඉති විදිකි රි ය—	ගැබ— ...	ගර්භකොට ඇත්තේය—
52 ඉටු නොපත්	විදිකිරිය ...	විධික්‍රියා නොමෙයි
නෙ සද බද අනා	ඉති— ...	මෙසේයි—
අරුත් පැතුම් ආසි	52 ඉටු, නොපත්	ඉෂ්ටවූ, අප්‍රාප්තවූ
නම්—	නෙසදබද ...	ත්‍රිශබ්ද සම්බන්ධිවූ
	අනාඅරුත්, පැතුම්	අනාගතාර්ථයක්, ප්‍රාර්ථනාකිරිම
	ආසිනම්— ...	ආශීර්වාද (ක්‍රියා) නම්—
මෙහි පසින් පරවැ	මෙහි	මේ ක්‍රියා (විෂය) යෙහි
'වා' පසරුසී—	පසින් පරවැ ...	ප්‍රත්‍යයෙන්, පරව
සරසවිය මා මුව ත	වා පස, රුසී—	වා. ප්‍රත්‍යය, රුචිසි—
ඹර ඉසබෙවා;-	සරසවිය, මා ...	සරස්වතීනොමෙයි; මාගෙ
නරපවර වැජඹෙ	මුවහඹර ...	මුඛනමැති තාමරසයෙහි
තිවා;-දිය හිය කි	ඉසබෙවා;— ...	විශ්‍රමය කෙරේවා;—
රිමෙහි වත්වෙම්	නරපවර ...	නරශ්‍රේෂ්ඨය
වා—	වැජඹෙතිවා;- ...	විජෘම්භණය කෙරෙතිවා;—
	දිය, හියකිරිමෙහි	ලොකයට. හිතකිරිමෙහි
	වත්වෙම්වා—	ප්‍රවෘත්තවෙම්වා—
ඉති ආසිකිරිය—	ආසිකිරිය ...	ආශීර්වාද ක්‍රියානොමෙයි
53 මෙවියු සවි	ඉති—	මෙසේයි—
කි රි ය-පෙ දෙ හි	53 මෙවියු ...	මේ කියනලද්දවූ
කි රිය කා ම රු ත්-	සවිකිරියපෙදෙහි ...	සකලක්‍රියාපදයෙහි
බැරිවැ වි වැ කු ව	කිරිය, කාමරුත් ...	ක්‍රියා, කාම්‍යාර්ථයට
කම්-පස යෙදෙනා	බැරිවැ, විවැකුව ...	භාරව, විවක්ෂාතර ලැබීනම්
සේ සරණු—	කම්පස,යෙදෙනසේ	කම්ප්‍රත්‍යය, යෙදෙනාපරිද්දෙන්
	සරණු—	කරව්—
	අයුති, ද පස ...	අතීතකාලයෙහි,ධාතුප්‍රත්‍යයන්ගෙ
අයුති ද පස මැද	මැද,නපස ...	මධ්‍යයෙහි, න ප්‍රත්‍යයද
න පස පිලිපෙරැ	පිලිපෙරලිද ...	පිලිවිපර්‍යාසද
ලිද, අනා වත්මන්	අනාවත්මන්හි ...	අනාගත වර්තමානදෙක්හි
හි පිලිපෙ රැ ලි ද	පිලිපෙරලිද ..	පිලිවිපර්‍යාසද
මත්වැඩිද රුසී—	මත්වැඩිද ..	වෘත්තවෘද්ධිද
	රුසී—	රුචිසි—

Published by P. Pandita Gunewardene, Ceylon Government Railway, and Printed at the Lakrivikirana Press—Colombo 15th January 1897.

සියබස්ලකර

පිරිසිඳු බසගහ ණ—වියතැසුරුකල හැමදී ණ
සඳසතර දිනමි ණ—ලොතම හරිවා දුලවැ වෙසෙසිණ

Pundit Tudāwé

සිදත් සඟරා.

7 කලාපය.

පෙල.

අගමග 'ගිනි
කෙලෙස් කැස දූ
විනි;-
සුසිරි වතුරෙන් ඇ
ණි'යග වැසේ;-
සඳුන් පිරියතැ
දුනන් විසින් සත
රරූ මැවෙන්නේ
මේඈ විමසනු—
මෙහි අරුත්වියක
නවර ලබඳ යො
දනු රුසි—
නිතැතින් සැප
යෙන කතු අරුත්
හටද ඉමි පස
රුසී—
බැබලිනි ඇගී—
කුසුල්තෙම බිඳේ;
මේඈ තෙම කතු
තෙම කම්නම්—
විදි විසාහි කරණු,
බොජනු, ඈවේ.
මෙහි නු පසරුසි.
ඉති කම්කිරිය—
හව් තැන්හි යෙ
දෙනසේ බුහුබස්
සලසනු—

පද.	සන්නය.
අගමග අගිනි ...	අග්‍රමාගී නමැති වග්නියෙන්
කෙලෙස්කැස ...	කෙලශ නමැති කක්ෂය
දූවිනි;—	දග්ධකරණු ලැබී;-
සුසිරිවතුරෙන් ...	සුචරිත නමැති ජලයෙන්
ඇණියග ...	අණුතර පාපය,
වැසේ;—	ඡාදනය කරණුලැබේ;—
සඳුන්, පිරියතැ [රූ	ශාසනයාගේ, පයතිනානයෙහි
දුනන්විසින්, සතර	ධාතූන් විසින්, සවිඥරූපය
මැවෙන්නේ—	මවනුලබන්නේය—
මේඈ, විමසනු —	මේආදිය, විමංසනයකරණු—
මෙහි	මේ ක්‍රියාවෙහි
අරුත්වියකනවර...	අර්ථව්‍යාඛ්‍යානය කරණකල්හි
ලබඳ, යොදනු ...	ලබ යන ධාතුව, යෙදීම
රුසි—	රුචිසි—
නිතැතින් ..	නිරුතසාහයෙන්
සැපයෙන ...	සම්පාදනය වන්නාවූ
කතු අරුත්හටද	කර්තෘ අර්ථයටද
මේපස, රුසි—	මේ ප්‍රත්‍යය, රුචිසි—
බැබලිනි	බැබලීනිය [භ්‍රාජනවිනිය]
ඇගී— ...	යනාදී ආකාරයි—
කුසුල්තෙම, බිඳේ;	කුශලයතෙම, භග්නවේ;
මේඈ	මේආදිය
{තෙමකතු ...	{තෙමේමකර්තෘ
{තෙමකම්නම් —	{තෙමේම කර්මනම් (වේ) යි—
විදි විසාහි ...	විධි (ක්‍රියා) විෂයෙහි
කරණු	කරණුය [කිරීම්ලබ]
බොජනු ...	බොජනුය [බොජනුලබ]
ඈ, වේ.	යනාදිය, වෙයි.
මෙහි	මේ කර්මක්‍රියාවෙහි
නුපස, රුසි—	නු ප්‍රත්‍යය, රුචිසි—
කම්කිරිය ..	කර්මක්‍රියාව
ඉති— ...	මෙසේයි—
හව්තැන්හි ...	සකලස්ථානයෙහි
යෙදෙනසේ ...	යෙදෙනා පරිද්දෙන්
බුහුබස්, සලසනු—	බහුවචන, සලස්වනු—

පෙළ.	පද.	සන්නය.
54 තෙකල තෙ	54 තෙකල ...	ත්‍රිකාලයෙහිද
සද රූ නොවෙන්	තෙසද	ත්‍රිශබ්දයෙහිද
වැ හොත අනියම්	රූ නොවෙන්වැ ..	රූප වෙන්නොව
අරුතැ කල් අරු	{අනියම් අරුතැ හොත}	අනියමාර්ථයෙහි හෝ
තැ හොත කිරිය	කල්අරුතැහොත	කාලාර්ථයෙහි හෝ
අසබහවිනම් —	කිරිය	ක්‍රියාව
මෙහි තපස රුසි.	අසබහවි නම් —	අසම්භාවනනම් වෙයි —
නොබැරි තැ'තැ	මෙහි, තපස ...	මේ (ක්‍රියාවිෂය) යෙහි, තප්‍රත්‍යය
'ති යත 'පවගයත:	රුසි — ..	රුචියි —
වණත බැරි මනි	තැත තියත් ...	උත්සාහ ඇත්තවුන් විසින්
ගුණ සියල්; උරද	අපවග. යත ...	අපවර්ගයට, ගමනයකරතහොත්
කල් කරත ඔසුනි	නොබැරි; ...	භාරනොවෙයි;
තනපා රඳවත්;	සියල් මුනිගුණ ...	සකලබුද්ධගුණය
මේඇයි —	වණන බැරි; ...	වර්ණනාකරතහොත් භාරයි:
ලෝවිසා 'නොසිති	උරද	උරෙහි ජනයා
ය'හැකි;බව්නෙත්	කල්කරත, ඔසුනි	කාලක්‍රියාකළ කල්හි, ඖෂධයෙන්
මොක් 'දක්ක'	තනපා, රඳවන්; ...	පයොධරක්ෂීරය, රඳවනු;
හැකි;	මේඇයි — ...	මේආදි ආකාරයි —
සස් 'කිව' යෙහෙ	ලෝවිසා ..	ලොකවිෂය [යි;
කි;	නොසිතිය, හැකි;	චින්තනයනොකරතහොත්, ශක්‍ය
සුසිරි 'කල' මැන	බව්නෙන් ...	භාවනාකරණකොටගෙණ
වි; මේ ඈද අසබ	මොක්, දක්ක	මොක්ෂය, දර්ශනයකරතහොත්
හවිහි රුසි —	හැකි;	ශක්‍යයි;
පස යෙදෙනසේ	සස්, කිව ...	සත්‍යය, කථනයකළහොත්
සලසනු —	යෙහෙකි, ...	යහපතකි;
ඉති අසබහවි	සුසිරි, කල, මැනවි;	සුචරිතය, කළහොත්, මනොඥවේ;
කිරිය —	මේඇද	මේආදියද
	අසබහවිහි ...	අසම්භාවන (ක්‍රියා) යෙහි
	රුසි — ...	රුචියි —
	පස, යෙදෙන්සේ	ප්‍රත්‍යය, යෙදෙනපරිද්දෙන්
	සලසනු —	සලස්වනු —
	අසබහවි කිරිය ...	අසම්භාවනක්‍රියානොමෝ
	ඉති — ...	මෙසේයි —
55 එකතතු කිරි	55 එකතනු ...	එකකර්තෘකවූ
යනෙත්— පෙරකි	කිරියනෙන් ...	ක්‍රියාවන්ගෙන්
රියට ඇ ආ ඊ-ඉත්	පෙරකිරියට ...	පූර්වක්‍රියාවට
ලා යුතද වියුතද-	ලායුතුද ...	ලා යන්නකින් යුක්තවූත්
මුසුබැව් මිත් මින	{වියුතුද, ඇ, ආ, ඊ, ඉත්} ...	{වියුක්තවූත්, ඇ. යනුද, ආ. යනුද, ඊ. යනුද, ඉත්. යනුද}
මිනිද —	මුසුබැවි, මිත් ...	(ක්‍රියා) මිශ්‍රවෙහි, මිත්. යනුද
	මින, මිනිද —	මින. යනුද,මිනි. යනුද(වෙත්) —
ඇ, බවණවි තැරැ	ඇ, බවණවි ...	ඇ. ප්‍රත්‍යය (වේ), භාවාර්ණවය
යහ විදිත්;	තැරැ, යහ ...	තරණයකොට, යහපතක්
	විදිත්;	වින්දනය කෙරෙත්;
ආ, පෙරුම්පුරා බුදු	ආ, පෙරුම් ...	ආ. ප්‍රත්‍යය (වේ), පාරමිතාවන්
වූ;	පුරා, බුදුවූ; ...	පූරණයකොට, බුදුවූහ;

පෙල.	පද.	සන්නය.
ඊ, ගිරිනිල් මල්	ඊ ... [කසී	ඊ. ප්‍රත්‍යය (වේ)
කැනෙක සී සැන්;	ගිරිනිල් මල්කැනෙ	ගින්නේරියමල් සැනක්යයි
ඉන්, පවිටු කොබ	සැකි;	ශඞ්කිතව;
ගොසින් රකෝ;	ඉන්, පවිටු ...	ඉන්. ප්‍රත්‍යය (වේ), පාපිෂ්ඨතෙම
ඇලා, දිටු මඟුල්	කොබ, ගොසින් ...	කොතනට, ගමනයකොට
	රකෝ; ...	රක්‍ෂාවේද; [තොමෙව්.
මතඟු දෑ කැලා	ඇලා, දිටුමඟුල් ...	ඇලා. ප්‍රත්‍යය (වේ), දිසාමඞ්ගලිකා
නැවැත්;	මතඟු, දෑකැලා ...	මාතංගයා, දශිණයකොට
	නැවැත්; ...	නැවතියාය;
ආලා, කරණී පිරි	ආලා, කරණී ...	ආලා. ප්‍රත්‍යය (වේ),කතිවයය
ක් සාලා කරණු;	පිරික්සාලා, කරණු;	පරීක්‍ෂාකොට, කරව්;
ඊලා, බමර	ඊලා, බමර ...	ඊලා. ප්‍රත්‍යය (වේ), භෘංගතෙම
පොසොන් පතර	පොසොන්පතර, මී	ප්‍රසූනපත්‍රයෙහි, මධුව
මිබිලායේ; ඉන්ලා,	බිලා, යේ; ...	පානයකොට, ගමනයකෙරෙයි;
සගයන ගොසින්	ඉන්ලා, සග ...	ඉන්ලා. ප්‍රත්‍යය (වේ), සවගිහයෙහි
	යග, ගොසින්ලා ...	යගපත, ගමනයකොට
ලා නගමව්—	නගමව්— ...	බලව්— [ගෙණ
	දකරින්	(සූත්‍රයෙහි) දකාරය කරණකොට
"දකරින්" අවුත්,	අවුත්, අවුදු, ගොස්	අවුත්ය, අවුදුය, ගොස්ය
අවුදු, ගොස,	යනුදු, රුසි— ...	යනුන්, රුචිසි—
යනු දු රුසි—	මුදගණී ...	මුදගණීය [මොවනයකොටගණි]
	කියාලන්නේ [නින්	{කියාලන්නේය [කථනයකොට [ලන්නේය] [කෙරෙන්
"මුදගණී, කියා	ඈ, පෙරකිරිය පස	යනාදිය, පූර්වක්‍රියා ප්‍රත්‍යයාන්තයා
ලන්නේ" ඈ පෙර	වූ, ගණ ල පස, ඈ	{වූවාවූ, ගණ. ප්‍රත්‍යය ල. ප්‍රත්‍යය, යනාදිය
කිරිය පසතින්වූ,	දවුසේ— ...	ධාතුවූ පරිදියි—
ගණ ල පස ඈ	පෙරකිරිය ...	පූර්වක්‍රියාතොමෝ.
දවුසේ—	ඉති— ...	මෙසේයි— [මෝ
ඉති පෙරකිරිය—	56 මින්, මරසක්	මින්. ප්‍රත්‍යය(වේ),මාරසේනාතො.
	තනමින්, පලා; ...	කැම්පාවෙමින්, පිටත්වූවාය;
56 මින්, මරසක්	මිනා, සිකිනට ...	මිනා. ප්‍රත්‍යය (වේ), සබ්න්ට
	පියමිනා; ...	පිටත්කරමින්;
තනමින් පලා;	මිනි, මුනිරිවි ...	මිනි. ප්‍රත්‍යය (වේ), සර්වඥසූර්‍ය්‍යා
මිනා, සිකිනට පිය	උදදෙත ...	උද දුන්කල්හි
මිනා; මිනි මුනිරිවි	නිත්, උළුකැත් ...	නිත්‍යක නමැති, තාරකාසමූහය
උදදෙත නි 'තුළු	මිලියෙමිනි ...	මලානිකවෙමින්
කැත් මිලියෙමිනි	අතුරුදහන් ...	අන්තර්ධානය
අතුරු දහන්	බිජී— ...	භජනයකෙළේයි—
බිජී—	මුසුකිරිය,ඉති—	මිශ්‍රක්‍රියාව, මෙසේයි—
	කල්	(අතීතාදි) කාලද
ඉති කිරිය මුසු—	කිරිය	(අන්‍යකාරකක්‍රියාදි) ක්‍රියාද
කල් කිරිය අරුත්	අරුත්	(ඔවුන් සම්බන්ධවූ) අර්ථද
පවසනු වස් මෙහි	පවසනුවස් ...	ප්‍රකාශකරණු පිණිස
සත් පමණෙක්	මෙහි	මේ (සිධාන්ත) යෙහි
වියනලදි;	සත්පමණෙක් ...	සංඥාමාත්‍රයෙක්
	වියනලදි ...	කියනලද්දේය
විතර වහරෙන්	විතර, වහරෙන් ...	විස්තරය, ව්‍යවහාරයෙ[illegible]

පෙළ.

විමසනු—
කිරිය අදියර සත්
වනු—

———

57 දසින් නෙ
මෙන් හොත-
කැරැ අරුතට නිසි
පසන්-සපයාසදන්
පසරුත්-හිමිනො
ලැහැ ලොව · වහ
රෙන්—

දසින් වන පස
සකරු අරුත්හිද
භවිහිදවේ—

කටයුතු කරණී;
පියයුතු පැන්;
බුදියයුතුබොජුන්;
කෑයුතු කදු;
ගොතනලද ගත්;
දෙනලද දන්;
මේ ඇ කම්කරු
පසින් නිපන්—
කරණුයේ කතු;
ගණන්නේ ගැණි
විදිනේ වැදි;
සදනේ යදි;
දුවන්නේ දුවා;
පසින් නොයන්
නේ පන්වා;
උරෙන් යනුයේ
උරා; පැන් ඉස්නේ
පැනී; සොබන,
කොබන,
ලොබන, ලලන,
ගලන, බබලන,
වස්නා, තුස්නා,
මූස්නා, උදුල,
හමල.

පද.	සන්නය.
විමසනු— ...	වීමංසනය කරණු—
කිරිය අදියර ...	ක්‍රියාධිකාර (නම්) වූ
සත්වනු— ...	සප්තම (කාණ්ඩ) යයි—
———	———
57 දසින්(හොත)	ධාතුවෙන් (හෝ)
නෙමෙන් හොත...	නාමයෙන් හෝ
අරුතට, නිසි, පසන්	අර්ථයට, යොග්‍යවූ, ප්‍රත්‍යයන් [ට
කැර-හිමිනොලැහැ	කොට-සීමාවඋල්ලංඝනයනොකො
ලොව්වහරෙන් ...	ලෝකව්‍යවහාරයෙන්
පසරුත් සදන් ...	ප්‍රත්‍යයාර්ථ ශබ්දයන්
සපයා— ...	සම්පාදනයකරණු—
දසින්, වන, පස ...	ධාතුහුකෙරෙන්, වන්නාවූ, ප්‍රත්‍යය
සකරු අරුත්හිද ...	ෂට්කාරකාර්ථයෙහිද
භවිහිද, වේ— ...	භාවයෙහිද, වෙයි—
කටයුතු, කරණී; ...	කර්තව්‍යවූදෙය, කරණී. නම්;
පියයුතු, පැන්; ...	පානයකළයුතුදෙය, පැන්. නම්.
බුදියයුතු, බොජුන්;	{භොජනයකළයුතුදෙය, බොජුන්; නම්;
කෑයුතු, කදු; ...	ඛාදනයකළයුතුදෙය, කදු. නම්;
ගොතනලද, ගත්;	ග්‍රන්ථනයකරණලද්දේ, ගත්. නම්;
දෙනලද, දන්; ...	දානයකරණලද්දේ, දන්. නම්;
මේඇ	මේආදිය
කම්කරු පසින් ...	කර්මකාරකප්‍රත්‍යයෙන්
නිපන්— ...	නිෂ්පන්නයි—
කරණුයේ, කතු; ...	කරණතැනැත්තේ, කතු. නම්;
ගණන්නේ, ගැණි;	ගණිනතැනැත්තේ, ගැණි. නම්;
විදිනේ, වැදි; ...	විදිනතැනැත්තේ, වැදි. නම්;
යදනේ, යදි; ...	{යාචනයකරණතැනැත්තේ, යදි නම්; [නම්;
දුවන්නේ, දුවා; ...	ධාවනයකරණතැනැත්තේ; දුවා.
පසින් ... [වා;	පාදය කරණකොටගෙණ
නොයන්නේ, පන්	නොයනතැනැත්තේ,පන්වා. නම්;
උරෙන් ...	වක්‍ෂසකරණකොටගෙණ
යනුයේ, උරා; ...	යනතැනැත්තේ, උරා. නම්;
පැන්, ඉස්නේ ...	පානීය, ඊප්සිතවූ තැනැත්තේ
පැනී;	පැනී-නම්; [නාවූ
සොබන ...	සොබනය [ශොභනවූ, දිලිසෙන්
කොබන ...	කොබනය [කැලඹෙන්නාවූ]
ලොබන ...	ලොබනය [ලොභවත්නාවූ]
ලලන	ලලනය [ලෙලදෙන්නාවූ]
ගලන	ගලනය [ගිලිහෙන්නාවූ]
බබලන	බබලනය [බබලන්නාවූ]
වස්නා	වස්නාය [වසින්නාවූ]
තුස්නා	තුස්නාය [තොස්වන්නාවූ]
මුස්නා	මූස්නාය [මූදන්නාවූ]
උදුල	උදුලය [උජ්වලිතවූ-පැහැදිලිවූ]
හමල	හමලය [හැමූවාවූ]

පෙල.	පද.	සන්නය.
	වහළ	වහළය [මැහැරුණාවූ]
	තිටි	තිටිය [තුසටිවූ-සතුටුවූ]
	සිටි	සිටිය [සටියාවූ]
	කුමුටු	කුමුටුය [ගිලුනාවූ]
වහළු,	කැපි	කැපිය [කම්පාවූවාවූ]
තිටි, සිටි, කුමුටු,	දූපි	දූපිය [ආඩම්බර ඇත්තාවූ]
කැපි, දූපි, කිපි,	කිපි	කිපිය [කිපුනාවූ]
මෙඈ කතු කරු	මේඈ	මේආදිය
	කතුකරුපසින් ...	කතෘකාරක ප්‍රත්‍යයෙන්
පසින් නිපන්—	නිපන්— ...	නිෂ්පන්නයි—
	කෙටු	කෙටුය [කොටනලද හෝ කෙටුවාවූ]
	වැටු	වැටුය [වටනාලද හෝ වැටුවාවූ]
	ගැහැටු	ගැහැටුය [ගටනාලදහෝගැටුවාවූ]
කෙටු, වැටු, ගැ	වුහුටු	වුහුටුය [හරණලදහෝ හැරියාවූ]
හැටු, වුහුටු, දුටු,	දුටු	දුටුය [දක්නාලදහෝ දුටුවාවූ]
පිවිටු, කැපු, සැපු,	පිවිටු	පිවිටුය [පැමිණෙනලදහෝ පැමුණුනාවූ]
දූපු,	කැපු	කැපුය [කපනලදහෝ කැපුවාවූ]
	සැපු	සැපුය [සපනලදහෝ සැපුවාවූ]
	දූපු	දූපුය [දපනලදහෝ දූපුවාවූ]
	ලූ	ලූය [ලනලදහෝ ලෑවාවූ]
	බැලු	බැලුය [බලනලදහෝ බැලුවාවූ]
	ගැලු	ගැලුය [ගලනලදහෝ ගැලුවාවූ]
	දුරු	දුරුය [දරණලදහෝ දරුවාවූ]
	පිරු	පිරුය [පුරණලදහෝ පිරුවාවූ]
ලූ, බැලු, ගැලු,	වැරු	වැරුය [වලකනලදහෝ වැලකූවාවූ]
දුරු, පිරු, වැරු,	සැරු	සැරුය [සරහනලදහෝ සැරහුවාවූ]
සැරු, මැරු, වැලු,	මැරු	මැරුය [මරණලදහෝ මැරුවාවූ]
ගෙලු, නෙලු, වෙ	වැලු	වැලුය [වලහනලදහෝවැලහුවාවූ]
ළු, පැලු, කියු, ලියු	ගෙලු	ගෙලුය [ගෙලනලදහෝ ගෙලුවාවූ]
පියු, කළු, හළු,	නෙලු	නෙලුය [නෙලනලදහෝ නෙලුවාවූ]
වළු, සුන්, බුන්,	වෙළු	වෙළුය [වෙළනලදහෝ වෙළුවාවූ]
හුන්, වුන්, දුන්,	පැලු	පැලුය [පලනලදහෝ පැලුවාවූ]
	කියු	කියුය [කියනලදහෝ කීවාවූ]
	ලියු	ලියුය [ලියනලදහෝ ලිව්වාවූ]
	පියු	පියුය [පියනලදහෝ පිව්වාවූ]
	කළ	කළය [කරණලදහෝ කළාවූ]
	හළ	හළය [හරණලදහෝ හැරියාවූ]
	වළ	වළය [වලකනලදහෝ වැලකූවාවූ]
	සුන්	සුන්ය [සිඳිනලදහෝ සින්දවූ]
	බුන්	බුන්ය [බිඳිනලදහෝ බින්දවූ]
	හුන්	හුන්ය [ඉඳිනලදහෝ උන්නාවූ]
	වුන්	වුන්ය [විඳිනලදහෝ වින්දවූ]
	දුන්	දුන්ය [දෙනලදහෝ දුන්නාවූ]

පෙළ.	පද.	සන්නය.
එන, කන, දෙන.	එන	එනය [එනලදහෝ එන්නාවූ]
මේඈ	කන	කනය [කනලදහෝ කන්නාවූ]
කම් කතු කරු	දෙන	දෙනය [දෙනලදහෝ දෙන්නාවූ]
	මේඈ	මේආදිය [කම
දෙකට සම්පසින්	කම්කතුකරුදෙකට	කම්කාරක කර්තෘකාරක (යන) දෙ
නිපන්~	සම්පසින් ...	සමාන ප්‍රත්‍යයෙන්
එ සින් යේ නු සි	නිපන්~ ...	නිෂ්පන්නයි~
යත්;	එයින් ...	ඒ කාරණකොටගෙණ [සි;
එයින් ව සා නු සි	යේනුසි, යත්; ..	ගමනයකෙරේනුසි, යත්. (නම්වෙ)
	එයින්	ඒ කාරණකොටගෙණ
වසත්;	වසානුසි ...	ඡාදනය කෙරේනුසි
එයින් සනහානුසි	වසත්; ...	වසත්. (නම්වෙ)සි;
නහනු;	එයින්	ඒ කාරණකොටගෙණ [ම්වෙසි
එයින් කෙරේනුසි	සනහානුසි, නහනු;	ස්නානයකෙරේනුසි, නහනු. (න
කර;	එයින් කෙරේනුසි	ඒකාරණකොටගෙණ කෙරේනුසි
	කර, මේඈ ...	කර. (නම්වෙ)සි, මේආදිය
මේඈ කරණකරු	කරණකරු පසින්	කරණකාරක ප්‍රත්‍යයෙන්
පසින් නිපන්~	නිපන්~ [සි	නිෂ්පන්නයි~
ඕහට දෙනුලැබේ	ඕහට, දෙනුලැබේනු	ඔහුට, දානයකරණු ලැබේනුසි
නුසි දනි;බමුණු;	දනි, බමුණු; මේඈ	{දනි. (නම්වෙ) සි, බ්‍රාහ්මණයි; {මේආදිය
මේඈ සපදන්කරු	සපදන් කරුපසින්	සම්ප්‍රදනකාරක ප්‍රත්‍යයෙන්
පසින් නිපන්~	නිපන්~ [නුසි	නිෂ්පන්නයි~
ඕහුකෙරෙන් බත්	ඕහුකෙරෙන්, බත්	ඔහු සමීපයෙන්, භයවන්නේනුසි
නුසි බෙම්;රකුසු;	බෙම්; රකුසු ...	බෙම්. (නම්වෙ) සි; රාක්ෂසයි
මේඈ අවදිකරු	මේඈ	මේආදිය
පසින් නිපන්~	අවදි කරුපසින් ...	අවධිකාරක ප්‍රත්‍යයෙන්
	නිපන්~ ...	නිෂ්පන්නයි~
එහි වෙන්නුසි	එහි, වෙත්නුසි ..	එතාන්හි, (ජාත) වෙත්නුසි
බිම්;	බිම්;	බිම්. (නම්වෙ) සි;
එහි සැපත් පිරේ	එහි, සැපත් ...	එතාන්හි, සම්පත්තිය
නුසි පුර;	පිරේනුසි, පුර; ...	පූරණය වේනුසි, පුර. (නම්වෙ)සි;
මේඈ	මේඈ	මේආදිය
අදර කරු පසින්	අදරකරු පසින් ...	ආධාර කාරක ප්‍රත්‍යයෙන්
නිපන්~	නිපන්~ ...	නිෂ්පන්නයි~
	කරණු ...	කරණුය [කිරිම]
කරණු, දෙනු, වල	දෙනු, වලදනු ...	දෙනුය [දීම], වලදනුය [වැලදීම]
දනු, මැගුම්, නැ	මැගුම්, නැගුම් ...	{මැගුම්ය [බැලිම], නැගුම්ය [නැ {ගිම]
ගුම්, සිඳුම්, නැම	සිඳුම්, නැමදුම් ...	සිඳුම්ය [සිඳීම], නැමදුම්ය [වැඳීම]
දුම්, මේඈ හව්පසි	මේඈ, හව්පසින් ...	මේආදිය, භාවප්‍රත්‍යයෙන්
න් නිපන්~	නිපන්~ ...	නිෂ්පන්නයි~
	දයින්පස ..	ධාතූන්කෙරෙන් (වන) ප්‍රත්‍යය
ඉති දයින් පස~	ඉති~ ...	මෙසේයි~ [තෙම
58 මනුගු පිත්	58 මනුහු, පිත් ...	මනු (නම්හැනැත්ත)හුගෙ, පුත්‍ර
මන්වා;නර; දනුව	මන්වා; නර ...	මන්වා. (නම්වෙ)සි; මනුෂ්‍යයි
පිත්	දනුම, පිත් ...	{දනු. (නම්හැනැත්තිය)ගෙ, පුත්‍ර {තෙම

පාලි.	පද.	සන්නය.
එන, කන, දෙන,	එන	එනය [එනලදහෝ එන්නාවූ]
මේඇ	කන	කනය [කනලදහෝ කන්නාවූ]
කම් කතු කරු	දෙන	දෙනය [දෙනලදහෝ දෙන්නාවූ]
දෙනට සම්පසින්	මේඇ	මේආදිය [කම
	කම්කතුකරුදෙකට	කර්මකාරක කර්තෘකාරක (යන) දෙ
නිපන්	සමපසින් ...	සමාන ප්‍රත්‍යයෙන්
එසින් යේනුසි	නිපන් ...	නිෂ්පන්නහයි
යන්;	එසින් ...	ඒ කාරණකොටගෙණ [සි;
	යේනුසි, යන්; ..	ගමනයකෙරේනුසි, යන්. (නම්වෙ)
එසින් වසානුසි	එසින්	ඒ කාරණකොටගෙණ
වසන්;	වසානුසි ...	ඡාදනය කෙරේනුසි
එසින් සනහානුසි	වසන්; ...	වසන්. (නම්වෙ)සි;
නහනු;	එසින්	ඒ කාරණකොටගෙණ [ම්වෙසි
එසින් කෙරේනුසි	සනහානුසි, නහනු;	ස්නානයකෙරේනුසි, නහනු. (න
	එසින් කෙරේනුසි	ඒකාරණකොටගෙණ කෙරේනුසි
කර;	කර, මේඇ ...	කර. (නම්වෙ)සි, මේආදිය
මේඇ කරණකරු	කරණකරු පසින්	කරණකාරක ප්‍රත්‍යයෙන්
පසින් නිපන්	නිපන් [සි	නිෂ්පන්නහයි
ඕහට දෙනුලැබේ	ඕහට, දෙනුලැබේනු	ඔහුට, දනායකරණු ලැබේනුසි
නුසි දනි;බමුණු;	දනි, බමුණු; මේඇ	{දනි. (නම්වෙ) සි, බ්‍රාහ්මණයි; {මේආදිය
මේඇ සපදන්කරු	සපදන් කරුපසින්	සම්ප්‍රදානකාරක ප්‍රත්‍යයෙන්
පසින් නිපන්	නිපන් [නුසි	නිෂ්පන්නහයි
ඕහුකෙරෙන් බන්	ඕහුකෙරෙන්, බන්	ඔහු සමිපයෙන්, භයවන්නේනුසි
නුසි බෙම්;රකුසු;	බෙම්; රකුසු ...	බෙම්. (නම්වෙ) සි; රාක්ෂසයි
මේඇ අවදිකරු	මේඇ	මේආදිය
	අව්දි කරුපසින් ...	අවධිකාරක ප්‍රත්‍යයෙන්
පසින් නිපන්	නිපන් ...	නිෂ්පන්නහයි
එහි වෙන්නුසි	එහි, වෙන්නුසි ..	එහන්හි, (ජන) වෙත්නුසි
බිම්;	බිම්;	බිම්. (නම්වෙ) සි;
එහි සැපත් පිරේ	එහි, සැපත් ...	එහන්හි, සමපත්තිය
නුසි පුර;	පිරේනුසි, පුර; ...	පුරණය වේනුසි, පුර. (නම්වෙ)සි;
මේඇ	මේඇ	මේආදිය
අදර කරු පසින්	අදරකරු පසින් ...	ආධාර කාරක ප්‍රත්‍යයෙන්
නිපන්	නිපන් ...	නිෂ්පන්නහයි
	කරණු ...	කරණුය [කිරිම]
කරණු, දෙනු, වළ	දෙනු, වලදනු ...	දෙනුය [දිම], වලදනුය [වැලදිම]
දනු, මැගුම්, නැ	මැගුම්, නැගුම් ...	{මැගුම්ය [බැලිම], නැගුම්ය [නැ {ගිම]
ගුම්, සිදුම්, නැම	සිදුම්, නැමදුම් ...	සිදුම්ය [සිඳිම], නැමදුම්ය [වැඳිම]
දුම්, මේඇ හව්පසි	මේඇ, හව්පසින් ...	මේආදිය, භාවප්‍රත්‍යයෙන්
න් නිපන්	නිපන් ...	නිෂ්පන්නහයි
	දසින්පස ...	ධාතූන්කෙරෙන් (වන) ප්‍රත්‍යය
ඉති දසින් පහ	ඉති ...	මෙසේසි [තෙම
58 මනුශු පිත්	58 මනුහු, පිත් ...	මනු (නම්තැනැත්ත)හුගෙ, පුත්‍ර
මන්වා;නර; දනුව	මන්වා; නර ...	මන්වා. (නම්වෙ)සි; මනුෂ්‍යයි
පිත්	දනුව, පින් ...	{දනු. (නම්තැනැත්තිය)ගෙ, පුත්‍ර {තෙම

පෙළ.	පද.	සන්නය.
දන්වා; අසුර;	දන්වා; අසුර; …	දන්වා (නම්වෙ)යි; අසුරයි;
සමණගු පිත්	සමණගු, පිත් …	ශ්‍රමණයාගෙ, පුත්‍රතෙම
	හෙරණ; …	හෙරණ (නම්වෙ)යි;
හෙරණ;	සුගත්, දෙව් …	සුගතතෙම, දෙවතාවූයේ
සුගත් දෙව් මෝ	මෝහට, සොගත්;…	මොහුට(නුයි), සොගය(නම්වෙ)යි;
හට සොගත්;	උවසු; … …	උපාසකයි;
	වා, දෙව් …	වාතයතෙම, දෙවතාවූයේ
උවසු; වාදෙව් මෙ	මෙදෙසට, වයබ; …	මේදිශාවට(නුයි), වයබ (නම්වෙ)යි;
දෙසට වයබ; නැ	නැකත්, දතුයේ …	නක්ෂත්‍ර, දත්තැනැත්තේ
කත් දතුයේ නැ	නැකති: …	නැකති(නම්වෙ)යි;
කති; පදනටහිය	පදනට, හිය …	පද්‍යයනට, හිතවූයේ
පදී; දනන් සුමු	පදී; … …	පදී (නම්වෙ) යි;
	දනන්, සුමු …	ජනයන්ගෙ, සමූහය
දෙනෙතා; සියල්	දෙනෙතා; …	දෙනෙතා (නම්වෙ) යි;
ලෙව් ලෝතා:	සියල්ලෙව් …	සකලලොකවාසිතෙම
ගම්හිවූයේ ගැම්;	ලෝතා; … …	ලෝතා (නම්වෙ) යි .
සගෙහිවූයේ සැගි;	ගම්හි, වූයේ …	ග්‍රාමයෙහි, වූතැනැත්තේ
	ගැම්; … …	ගැම් (නම්වෙ) යි;
රුවනින් දඬුයෙන්	සගෙහි, වූයේ …	ස්වර්ගයෙහි, වූතැනැත්තේ
මවනලද රුවන්	සැගි; … …	සැගි (නම්වෙ)යි;
මුවා; දඬුමුවා;	රුවනින්, දඬුයෙන්	රත්නයෙන් (ද), දණ්ඩයෙන්(ද)
තුරුමෙන් තුරු	මවනලද …	මවනලදහු
වත්; නැව් දවවනු	රුවන්මුවා, දඬුමුවා	රුවන්මුවා (ද), දඬුමුවා (ද වෙත්)
	තුරුමෙන් …	තුරුමෙන්. යනාර්ථයෙහි
යේ නැව්;	තුරුවත් …	තුරුවත්. (යනුවෙ) යි [ත්තේ
තොට නියුතුවූයේ	නැව්, දවවනුයේ …	නෞකාව, ධාවනයකරවනතැනැ
තොටි; කුම් කො	නැව් … …	නැව් (නම්වෙ) යි
රෙම්දැයි පිළිවිසැ	තොට, නියුතුවූයේ	තීර්ථයෙහි, නියුක්තවූ තැනැත්තේ
	තොටි … …	තොටි (නම්වෙ) යි
කරණුයේ කිකරු;	කුම්කෙරෙම්දැයි …	කුමක්කෙරෙම්දැයි
දිපැතියේ දිමුත්;	පිළිවිසැ … …	ප්‍රතිපුච්ඡනයකොට [වෙයි
නිය ඇතියේ නිය	කරණුයේ, කිකරු	කරණතැනැත්තේ, කිකරු (නම
	දිපැතියේ, දිමුත් …	දීප්තිඇත්තේ, දිමුත් (නම්වෙ) යි
වත්; බල කර	නිය.ඇතියේ …	ඥානය, ඇතිතැනැත්තේ
අත් ඇතියේ බිලි;	නියවත් … …	නියවත් (නම්වෙ) යි
කිරි; ඇත්; සබට	{බලකර …	{බලඇත්තේ (ද) කර ඇත්තේ
	{අත් ඇතියේ …	{(ද) අත්ඇත්තේ (ද) [වෙත්
'රහ' සැබි; මේඈ	බිලි, කිරි, ඇත්, …	බිලිය, කිරිය, ඇත්ය. (ගජනාම
නමින් පරවැ ඒ ඒ	සබට, අරහ, සැබි …	සභාවට, අර්හවූයේ, සැබි (නම්වෙ)යි
අරුත් පසින්	මේඈ, නමින්පරවැ	මේආදිය, නාමයාකෙරෙන් පරව
	ඒ ඒ අරුත් …	ඒ ඒ අර්ථසම්බන්ධවූ
නිපත්~	පසින්, නිපත්~	ප්‍රත්‍යයෙන්, නිෂ්පන්නයි~
"ඉඳුරු, ගිනි, යම්"	ඉඳුරු, ගිනි …	ඉන්ද්‍රදිශාය, අග්නිදිශාය
ඈ දසගු තම හිමි	යම්, ඈ, දසගු …	යාම්‍යදිශාය, යනාදිවූ, දිශාවෝ
යන් නමින් ද,	තමහිමියන් …	ස්වකීය ස්වාමීන්ගෙ
"මල් පිලි" ඈ	නමින්ද, මල්පිලිඈ	නාමයෙන්ද, පුෂ්පඵලාදිය

පෙල.	පද.	සන්නය.
ඒ්ඒ්ලිය රුක් නාමි	ඒ ඒ ලියරුක් නා	ඒ ඒ ලතා වෘක්ෂනාමයෙන්ද
න්ද; අබේ උවස රි	මින්ද	
න් පසවත් කිරී	අබේ උවසරින්	අභෙදෙප චාරයෙන් හෝ
මෙන් හොත වහර	හොත	
යෙදෙත්—	පසවත් කිරිමෙන්	ප්‍රත්‍යය ඇතිකිරීමෙන් හෝ
	හොත	
පස රු ත් අ දි ය ර	වහර, යෙදෙත්—	ව්‍යවහාරයෙහි, යොජිතවෙත්—
	පසරුත් අදියර ...	ප්‍රත්‍යයාර්ථාධිකාර (නම්) වූ
අටවනු—	අටවනු— ...	අෂ්ටම (කාණ්ඩ) යයි—
59 බ ජ න ත ම	59 කම්කතුඅරුතු	කර්මකර්තෘ අර්ථයෝ තුමූ
වි බ ත් ක ම්-ක තු	නම. විබත් ...	තමන්ගෙ, විභක්ති
අරුත අවුතුනම්-	බජන ...	සෙවනය කරණකල්හි
	අවුතුනම් ...	අනුක්තනම් (වෙත්)
ඔහු දෙදෙන උත	ඔහුදෙදෙන ...	ඒ (කර්මකර්තෘඅර්ථයෝ) දෙදෙන
නම්වෙත්-ප ළ මු	පළමු විබත් ...	ප්‍රථමාවිභක්තිය
විබත් බජනුවෝ.	බජනුවෝ	සෙවනයකරන්නාහු
"ලබ" ද යුතුකම	උතුනම්වෙත්—	උක්තනම් වෙති—
ත-උතුනම් නැත	ලබද, යුතු ...	ලබ(යන) ධාතුවෙන්, යුක්තවූ
අවුතුනම්-උතුවත	කමත, උතුනම් ...	කර්මාර්ථයතෙම, උක්තනම් (වෙ)යි
	නැත	(එයින් යුක්ත) නැතහොත්
කම්කතු අවුත්-ක	අවුතුනම් ...	අනුක්තනම් (වෙ)යි
තු උතුවත අවුත්	කම්, උතුවත ...	කර්මය, උක්තවූකල්හි
කම්—	කතු, අවුත් ...	කර්තෘතෙම, අනුක්ත (නම්වෙ)යි
	කතු, උතුවත ...	කර්තෘහු, උක්තවූකල්හි
'දහම්' නරදම් සැ	කම්, අවුත්—	කර්මයතෙම, අනුක්ත (නම්වෙ) යි.
රිහු විසින් දෙසිනි;	දහම්	ධර්මයතෙම
මේ ඈඟි කම්උත්	නරදම් සැරිහු විසින්	නරදමම සාරපිහු විසින්
	දෙසිනි, මේඈඟි ...	දෙශනාකරණලැබී, මේආදියෙහි
කතු අවුත්නම්—	කම්, උත් ...	කර්මයතෙම, උක්ත (නම්වෙ) යි
එදම් 'අරිසඟ' පිළි	කතු, අවුත්නම්—	කර්තෘතෙම, අනුක්තනම් (වෙ) යි.
පදනෙයි; මේඈඟි	අරිසඟ, එදම් ...	ආර්යසංඝතෙම, ඒ ධර්මය
	පිළිපදනෙයි; ..	ප්‍රතිපාදනය කෙරන්නේයි;
කතුඋත් කම් අවුත්	මේඈඟි,කතු ...	මේආදියෙහි, කර්තෘතෙම
නම්—	උත්, කම් ...	උක්ත (නම්වෙ)යි, කර්මයතෙම
ඉති හුදුකිරිය පෙ	අවුත්නම්— ...	අනුක්තනම් (වෙ) යි—
දෙ න් උ ත්	හුදුකිරියපෙදෙන් ...	ශුද්ධක්‍රියා පදයෙන් (වූ)
අවුත්—	උත් අවුත් ...	උක්තානුක්ත
	ඉති— ...	මෙසේයි—
ගිම්රිවි තෙදින 'ද	ගිම්රිවි, තෙදින් ...	ග්‍රීෂ්මසූර්‍ය්‍යාගෙ, තෙජසින්
න්-ගජරජ 'කුඹුටු'	අදන්, ගජරජ ...	ඛින්නවූ, හස්තිරාජතෙම
වනවිල්-එහි පිළි	ඔහු, පිළිබිඹු ...	ඒ සූර්‍ය්‍යාගෙ, ප්‍රතිබිම්බය [ට
බිඹු ඔහුබලා-	එහි, බලා ...	ඒ (වනවිල්) හි, නිරීක්ෂණයකො

Published by P. Pandita Gunewardene, Ceylon Government Railway, and Printed at the Lakrivikirana Press—Colombo 15th May 1897.

සි ය බ ස් ල ක ර

පිරිසිදු බසගහ ණ—වියතැසුරුකල හැමද් ණ
සඳසතර දිනම් ණ—ලොනම හරිවා දුලවැ වෙසෙසිණ

Fundit Tudāwé

සි ද ත් ස ග රා.

8 ක ලා ප ය.

පෙල.	ප ද.	ස න් න ය.
නො සැ හැ වන	{නොසැහැ වන	{ඉවසියනොහි විනාශකරණ
ඝනමෙනෙනෙ'ව්.	{ඝන මෙනෙන් එව්	{සිනින්මෙන්
	වනවිල් කුමුදු~	වනතඩාගයෙහි තිමඟොම්~
මේඅෑ අකම් කිරිය	මේඅෑ, අකම් ...	මේආදිය, අකම්කාවූ
නෙන් උත්කතු.	කිරියනෙන්, උත්...	ක්‍රියාවෙන්, උක්තවූ
රු දු රු බි යෙ නි	සතු ~	කර්තෘ (නම්වේ)සි~
'තු ත්-හ ද දූ දු රට	කම්, රුදුරු ...	අනඛගතෙම, රුද්‍රයාකෙරෙනි
පිව් වූ 'තම්'—එ හි	බියෙන්, ඉතුත් ...	භිතියෙන්, සක්‍රින්ගෙ
	හදදූදුරට ...	හෘදයනමැති කොටරයට [යෙහිද
දෝ'ගට කටොල්	පිවිටු, එහිද ...	ප්‍රවිෂ්ටවී, ඒ හෘදයනමැතිකොටර
දෙත්-වත්නාට් වැ	ඕගට, කටොල් ..	ඒ අනඛභාගයට, දුඃඛය
රැද කො ර කො	දෙත්, වත්නට ...	දනයකෙරෙහි, ප්‍රභූත්ව
ත්~	වැරද	විරුඛවැ
	කොරකොත්~ ...	කොනැන්නි රුක්‍රාවෙත්ද~
මේඅෑ සකම් කිරිය	මේඅෑ, සකම් ...	මේආදිය, සකම්කවූ
නෙහ් උත් ක තු.	කිරියනෙන්, උත්	ක්‍රියාවෙන්, උක්තවූ
සලෙලු තිලිදූ තැ-	සතු~ ..	කර්තෘ (නම්වෙ) හි~
පිය සු රු බෙ ය ද	සලෙලු, පියබඳ ...	සලලාලතෙම, ප්‍රියදෙහිනියගෙ
	පියසුරු බෙයද ..	පයොධර නමැති පර්වතය
පියබද-'වුහුටෝ'හි	දූකැ, තිලි ...	දක්ෂිණයකොට, තුෂ්ටව [රෙහි
සක් න ර'ද හි ඝ-	එහි	ඒ (පයොධරනමැති පර්වතය) කො
තැනවි උ පු ර ණ	මුහුටු	හරිණලද
සිතෙ'නෙව්~	සක්නරද ...	චක්‍ෂුස්නමැති තාරාවය
මේඅෑ අරුත්කිරිය	උපුරණ සිතෙන්එව්	උත්පාටනය කරණ සිනින්මෙන්
	ඹිස්, තැනවි~	ශීඝ්‍රය, කම්පාකරවි~
නෙන්උත්කම්~	මේඅෑ	මේආදිය
ඒ ඒ වි බ ත් හි	අරුත්කිරියනෙන්	අර්ථක්‍රියාවෙන් (මු)
අරුත්හි සමස් පස්	උත්සාම්~	උක්තකම්සි~
ත ම ත ම වි බ ත්	ඒ ඒ විබත්හි ...	ඒ ඒ විභක්තියෙහි (ද)
	අරුත්හි ...	(ඒ ඒ) අර්ථයෙහි (ද)
අරුත් උ තු න ම්	සමස්පස්, තම තම	සමාසභා ප්‍රත්‍යය, තමතමන්ගෙ
කෙරෙත්~	විබත් අරුත් ..	විභක්ති හා අර්ථ
අත් කිරියක්නැත	උතුනම් කෙරෙත්...	උක්තනම් කෙරෙනි~
පෙරවි බ ත් අ ත්	අන්කිරියක්, නැත	අන්‍යක්‍රියාවක්, නැතහොත්
හරු	පෙරවිබත් අත්හර	ප්‍රථමාවිභක්තෲත්‍යයට

පෙළ.	පද.	සන්නය.
"චූ" ද යොදනු	චුද, යොදනු—	චු (යන) ධාතුව, යොදව්—
දන් අටුත් අදියර	දන්අටුත් අදියර ...	උක්තානුක්තාධිකාර (නම්) වූ
පාවවනු—	පාවමනු— ...	නාවම (කාණ්ඩ) යයි—
——	——	——
60 කම් කතු	60 කම්කතු [වද	කර්ම කර්තෘය
කරණ හා-සප	කරණහා සපදන් අ	කරණය හා සම්ප්‍රදානය අවධිය
දන් අවදි අදරද-	අදරද, මෙවිශු [නම	ආධාරයද (යන), මේකියනලද
මෙවිශූ විබත් සය	විබත්සයටම, කරු	විභක්ති ෂට්කයටම. කාරකනාමය
වම-කරුනම් විශූ	පඬුවෝ, විශු—	පණ්ඩිතයෝතුමූ, කිවු—
පඬුවෝ—	කිරිය, නිපැත්මට	ක්‍රියාවගෙ, නිෂ්පත්තියට
කිරිය නිපැත්මට-	හේතෙත්, මේ ...	හේතුවූහෙයින්, මේ (කර්මාදිහු)තුමූ
හේතෙත් මේ සක	සකරුනම් ...	ෂට්කාරකනම් (වෙති)
රුනම්-සබඳ අල	මෙවෙනි, අයුරක්	මෙබඳුවූ, ආකාරයක්
පෝ බිනිවූ-මෙවෙ	නොලදින් ...	නොලත් හෙයින්
නිඅයුරක් නොල	සබඳ අලපෝ ...	සම්බන්ධ ආලපන (විභක්ති)හු
දින්—	බිනිවූ— [හා	(කාරකත්වයෙන්) බාහ්‍යවූහ—
යොදනුසබඳනම්-	මෙවිබත්, කිරියපද	මේ විභක්තීන්, ක්‍රියාපදයන්හා
මෙවිබත් කිරිය	යොදනු ...	යොජනය කිරීම
පද හා-මෙ විනා	සබදනම් ...	(ක්‍රියාකාරක) සම්බන්ධනම් (වෙ) යි
නොමැති වැකි	විවැකූ, අරුත් ...	විවක්ෂිතවූ, අර්ථයන්
යෙක්-විවැකූ අරු	පවසන, වැකියෙක්	ප්‍රකාශකරන්නාවූ, වාක්‍යයෙක්
ත් පවසන—	මෙවිනා	මේ (ක්‍රියාකාරකසම්බන්ධය) හැර
	නොමැති—	නැත්තේමැයි—
මුලු දෙට පාපිඬු	මුලුදෙට, පාපිඬු ...	සූදජ්‍යෙෂ්ඨතෙම, පාංශුපිණ්ඩය
කනා ඉකිලියේ	කනාඉකිලියේ ..	කනකභාජනයෙහි
සඳුන් කටින් පිසැ	සඳුන් කටින්, පිසැ	චන්දනකාෂ්ඨයෙන්, පචනයකොට
සගනට දී බෙවෙ	සගනට, දී ...	සඞ්ඝයාත්ට, දානයකොට
ත් මිදිනි—	බෙවෙන් මිදිනි—	භවයෙන් මුක්තවී—
ඉති කිරියකරු පද	කිරිය කරුපදන් ...	ක්‍රියාකාරකපදයන්
න් යොදන	යොදන අයුරු ...	යොජනය කරණ පරිදි
අයුරු—	ඉති— ... [න්	මෙසේයි—
සියල්තැනැ යතල	සියල්තැනැ,යතලබි	සකලස්ථානයෙහි, යථාලාභයෙන්
බින් යොදනු—	යොදනු—	යොජනය කිරණු—
කිරියකරු පදසබ	{කිරියකරුපද සබ}	{ක්‍රියාකාරක පදසම්බන්ධාධිකාර
ඳ අදියර දසවනු.	{ඳ අදියර දසවනු.}	{(නම්) වූ දශම (කාණ්ඩ) යයි—
——	——	——
61 ඉති වියරණ	61 ඉති, වියරණ	මෙසේ, ව්‍යාකරණය [න්නාවූ
දැනැ-කිවියර පදි	දනැ, පදිබඳනා ...	ජානනයකොට, පද්‍යබන්ධනයකර
බඳනා-ඉටු නිටු	කිවියර, ඉටු ...	කාව්‍යකාරතෙම, ඉෂ්ටවූත්
ගණ අකුරු ඈ-	අනිටු, ගණඅකුරුඈ	අනිෂ්ටවූත්, ගණාක්ෂරාදිවූ
ලකුණු විමසා බඳ	ලකුණු, විමසා ...	ලක්ෂණයන්, විමංසනයකොට
නේ—	බඳනේ—	බන්ධනය කරන්නේය—

පෙළ.	පද.	සන්නස.
සියලු පටන් මැද	සියලු, පටන් ...	සකල (ප්‍රථාන)යෙහිද, ආරම්භයෙහිද
අවසැනැ වත ගල	මැද, අවසානැ ...	මධ්‍යයෙහිද, අවසානයෙහිද
නා-එමන බයජර	ගලනා, වත, එ ...	ගුරුලඝුන්, ප්‍රකාශිති, එය
සතය නනාම් නා'ට	ම, න, බ ...	මගණය, නගණය, බගණය
ගනා-දිහෙ'ද සෙ	ය, ජ, ර ...	යගණය, ජගණය, රගණය
තා ලෙඩ දලසෝ	ස, ත	සගණය, තගණය
මරවැස නා-පටන	යනා, නමින් ...	කියනලද, නාමයෙන් [(ද)
'බිදන් පස සිවුවා	අටගණා, පටන් ...	අෂ්ටගණයෙකි, (පද්‍ය) ප්‍රථමයෙහි
කල්නොමෙනා	අබිදන් පයැ ...	අභිධාන පාර්ශ්වයෙහි (ද)
	සිවුවා, කල ...	ස්ථාපනයකරම, කාලයෙන්
	නොමෙනා, දිය, ඔද	ක්‍රමයෙන්, ජය (ද), තේජස්(ද)
	සෙත්	ශාන්තිය (ද)
ති යකුරු ගෙණෙ	ආ, ලෙඩ, දලසෝ	ආයු (ද), රෝග (ද), දුඃඛශෝක (ද)
ත්නම්. නිමෙස් ක	මර, වැසනා	මරණ (ද), ව්‍යසන (ද) වෙත්
ල්මත්. උසුරුවීමෙ	තියකුරු ...	අක්ෂරත්‍රයෙක්
හිඑක් මත්ඇතියේ	ගෙණෙත් නම් ...	ගණයෙක් නම් (වෙයි)
ලුහුනම්. දෙමත්	නිමෙසකල්, මත් ...	නිමෙෂකාලයක්, මාත්‍රා නම්
ඇතියේ ද ගලින්	උසුරුවීමෙහි ...	උච්චාරණය කිරීමෙහි
පෙරවුද ගුරුනම්.	එක්මත්ඇතියේ ...	ඒකමාත්‍රාවක් ඇත්තේ
ගත් අඩමත් ඇති	ලුහුනම්	ලඝුනම් (වේ) යි
යේ. 'ඇප' ඈ මත	දෙමත් ඇතියේද ...	ද්විමාත්‍රාවක් ඇත්තේද
'සින් වැඩියෙන්	ගලින්, පෙරවුද ...	හල් අක්ෂරයකොරෙන්, පූර්වවූයේද
මත්වැඩිනම්	ගුරුනම්, 'ගත් ...	ගුරුනම්වෙයි, ගෘහීතාක්ෂරතෙම
	අඩමත්, ඇතියේ ...	අර්ධමාත්‍රාවක්, ඇත්තේ (වේ) යි
	ඇප්ඈ, මත'සින් ...	ඇප් යනාදිය, මාත්‍රාංශයකින්
	වැඩියෙන් ...	වර්ධනයවූ හෙයින්
	මත්වැඩිනම්	මාත්‍රාධිකනම් (වේ) යි
'ම' සෙත් වේ වා.	ම, සෙත්වේවා ...	මගණය, සෙත්වේවා (යනු) යි
'න'නොපට.'බ'වේ	න, නොපට ...?	නගණය, නොපට (යනු) යි
සුබ. 'ය'නිලෝනා.	බ, වේසුබ ...	බගණය, වේසුබ (යනු) යි
'ජ', මඩෝර. 'ර' බා	ය, නිලෝනා ..	යගණය, නිලෝනා (යනු) යි
රුසි. 'ස' නරසි.	ජ, මඩෝර ...	ජගණය, මඩෝර (යනු) යි
'ත' සද්දැති	ර, බාරුසි ...	රගණය, බාරුසි (යනු) යි
	ස, නරසි ...	සගණය, නරසි (යනු) යි
	ත, සද්දැති	තගණය, සද්දැති (යනු) යි
ඉති ඉටු 'නිටු අට	ඉටු අනිටු, අටගණ	ඉෂ්ටානිෂ්ටවූ, අෂ්ටගණයන්ගෙ
ගණ පියෝ	පියෝ, ඉති	ප්‍රයෝග, මෙසේයි.

පෙළ.	පද.	සන්නස.
62 එකයමරජ	{62 එකයමරජඅණ	{එ. ක. ය. ම. ර. ජ. අ. ණ.
අන නල අං අවා	{නල අං	{න. ල. අං. (යන මොහු)
කර-උ ප බ ග ඝා	අවාකර	අපායාක්ෂරයි
නරනම් 'ති රි වේ	උපබගඝා ...	උ. ප. බ. ග. ඝ. (යන මොහු)
අමර-සුරනරපෙරැ	නරනම් ...	මනුෂ්‍යාක්ෂරනම් [(නම්) වෙයි.
පසැ වැඩිද් අවා	ඉතිරි, අමර, වේ ...	අතිරික්තාක්ෂරතෙම, දිව්‍යාක්ෂර
කර—නසා සුබ	පෙර	(පද්‍ය) පූර්වයෙහි (ද)
සියල්	පසැ	(අභිධාන) පාර්ශ්වයෙහි (ද)
	සුරනර, වැඩි, දේ...	දිව්‍යාක්ෂරතෙම, වෘද්ධිය, දෙයි
	අවාකර, සියල් සුබ	අපායාක්ෂරතෙම, සකල සුභය

පෙළ.	පද.	සන්නස.
හ ර කු රු මැ දුම්	කසා	කහවිසොරෙණි
සර~	හරකුරු, මැදුම්සර	මණ්ඩූකාක්ෂරහෙම, මධ්‍යම ස්වරයි
ඉති ඉටු නිටුවණ.	ඉටුඅනිටු වණ, ඉති.	ඉෂ්ට.නිෂ්ට වර්ණ, මෙසේ~
63 "අඹතල" ඈ	63 වණ, සිටි ...	වර්ණයන්, ස්ථාපනයකළාවූ
වගවණ සිටි පිළි	පිළිවෙළින් ...	පරිපාටියෙන්
වෙ ළි නා-යො ද	අඹතල ඈ, වග ...	අම්බාලයනාදිවූ, වර්ගයන්
නකුල්මියුමහවින්	යොද	යොජනකොට
ව ග ස පු නා—	නකුල්, මියු, මහවත්	නකුලය, මියුර, මහවත්ය
තුරග බිළි පුටු සර	වග, සපුන්	වගය, සපුය (යන නාමයන් ගා)
ග න් දැ නැ නො	තුරග, බිළි පුටු ...	තුරගය, බිළිපුටුය
මෙනා-පෙරැ පසැ	සරගන් ...	සරගය (යන නාමයන්)
සො න් බි දු න ම	නොමෙනා, දැනැ ...	ක්‍රමයෙන්, ජානනයකොට
යෝනවසොබනා.	නාමයෝනට	නාමයෝනියට
ඉති ඉ ටු 'නි ටු යො	සොබනා ...	ශොභනවූ
න්~	යොන්, පෙරැ ...	යෝනි, (පදය) පූර්වයෙහි (ද)
	පසැ, බිඳු~	(අභිධාන) පාර්ශ්වයෙහි (ද), බන්ධනය කරණු~
	ඉටු අනිටු යො න්, ඉති~	ඉෂ්ටානිෂ්ටයෝනි, මෙසේයි~
64 පදි දුබා මැද-	64 පදි, දුබා මැදැ	පද්‍යනාගෙ, විභාගමධ්‍යයෙහි
සස ඳ ස ඳ ස ම ස්	සසඳ, සඳ ...	සංසන්ධනවන්නාවූ, සන්ධි(ද)
පස්-විබත් කරණු	සමස්, පස්, විබත්...	සමාස(ද), ප්‍රත්‍යය(ද), විභක්ති(ද)
විදග්දෝ-නොරිසින්	කරණු, රුසි ...	කිරීම, සෘෂීන්ගේ
රුසි විසිදත්~	විසිදත් ...	වචනදත්තාවූ
65 අ නි න් පෙ	විදග්ද, නොරිසින්.	විදග්ධයෝතුමූ, රුචිනොවෙත්~
දෙන් නොත-පව	65 අනින්, නොත	අන්‍යයෙන්, හෝ
ස න පු න විහුවා-	පෙදෙන්, හොත ...	පදයෙන්, හෝ [සාල්හි
පුනරුත් අරුත් ඒ	විහුවා, පුන, ජිවසත	කියනලදදෙය, නැවත, ප්‍රකාශකළ
ද නු-ය ල ස ද ද	ඒ, පුනරුත් අරුත්	එය, පෞනරුක්ත්‍යයයි,
පුනරුත්සේ~	දනු, යල, සදද ...	ජනනය කරණු, නැවත, ශබ්දද
වනනට මෙදලදු	පුනරුත්සේ~	පුනරුක්තපරිදි (ජනනයකරණු)
දලදෙනුයෙ දලදු	මේදලදු, වනනට	මේ ජලදයනතෙම, විරහින්ට
නා ම්-සො වි 'නො	දලදෙනුයේ, දල දා නම්	දහදනයකරණුයේ, දලදනම්වේ
බලතුනුතුනුවිග-		
සිනු කෙළෙ නග	සොවින්, ඔබල ...	ශොකයෙන්, දුර්වලවූ
නැරැනිගා~	තුනුවිග, තුනු, අනඟ	භාමිනියගෙ, ශරීරය, අනඟතෙම
66 පද ස ස ගින්	නිගා, නැරැ ...	නිග්‍රහ, කොට
හො ත-බෙ දු මෙ	සිනු කෙළේ~	කෘශකෙළේය~
න් හො තඅ නි න්	66 පදසසගින්හොත	පදයන්ගෙ සංසර්ගයෙන් හෝ
හෝ-හු නා 'නි ටු	බෙදුමෙන් හොත	බෙදීමෙන් හෝ
ගැ මි අරුත්-එ වි	අනින්, හෝ, හුනා	අන්‍යයෙන්, හෝ, ශ්‍රූයමානවූ
රුදු අරු ත් දො ස්	අනිටු, ගැමි ...	අනිෂ්ටවූ(ත්), ග්‍රාම්‍යවූ(ත්)
නම්~	අරුත්, එ ...	(යම්) අර්ථයක් ඇද්ද, එය
	විරුදු අරුත් දොස් නම්~	විරුද්ධාර්ථදෙෂනම් (වේ) යි~

මූල.	පද.	සන්නස.
දිව්රග විස කු ණැ	නිමි, විසකුණන් ...	ස්වාමිය! විවෘතණයන්ගෙ
න්-දොප තිත්	දිව්රග, දොප ...	ජ්‍යොත්ස්නානමැති රශ්මියෙන්, තොපගෙ
තිලිය නස් නට-	තින්තිලිය ...	කීර්තිනමැති තාරකාවලිය විසින්
සොම්ගුණ බමව	නස්නට ...	නාශකරණු පිණිස
හිම් නැති-දස දෙ	සොම්ගුණ ...	සෞම්‍යගුණය
සතැනො ඇ ගැ ති	නොාදනැතිසේ ...	ක්‍ෂුද්‍රමුඛයක් මෙන්
සෙ—	දසදෙසතැ, තිනි ...	දශදිශාන්තයෙහි, නිත්‍යයෙන්
	බමව—	භ්‍රමණය කරව—
67 පෙර පිළිවෙ	67 පෙර, දෙදී ...	පූර්වයෙහි, යොජිතවූ
ළ යෙදී-පසුපෙදෙ	පිළිවෙල, පසුපෙදෙ	පරිපාටිය, පශ්චිමපදයෙහි
ඉකුත්වීනම්-ඒ 'උ	ඉකුත්විනම්, ඒ ..	අතික්‍රාන්තවූවහොත්, එය
පිළිවෙළ'නම් දෙ	උපිළිවෙළනම්, දෙස	උත්ක්‍රමපරිපාටියනම්වූ, දෙපයයි
ස්-පැවිසු පදී ප ඩු	පදි පඩුවෝ ...	පදයපණ්ඩිතයෝ තුමූ
වෝ—	පැවසු— ..	ප්‍රකාශකළෝ—
සියග පි ය ත ම්වූ-	සියග	සහශයෙන් [මෙ,වුන්ට
ගිරිදූසිරි විසිතල-	ගිරිදූ සිරිමිසිතට ...	පාර්වති ශ්‍රීකාන්තා සරස්වති යන
කසුන් කල දෝ	පියතම්වූ ...	වල්ලභාවූ
මෙවන්-දෙ වි යෝ	කසුන් කලදෝ ...	කාංචන කලශයන් [මු
සෙ 'තෙ ජුපන්වා.	මෙවන්, දෙවියෝ...	මෙවැනි ගණාකැත්තාවූ, දෙවියෝතු
	{සෙත්, එලවත් වා—	ශාන්තිය, පමුණුවත්වා—
68 ලේවන් සමු	68 වරහ, ලේවන්	වරාහයාතෙම, රුධිරවර්ණවූ
දුරෙන්-උලැහියෙ	සමුදු රෙන් ..	සමුද්‍රයෙන්
වරහ දෙ ර ණ ත-	දෙරණත, උල,හියේ	ධරණිය, උල්ලඩ්ඝනයකළේ (වී)
වියසුතුබැවින් ඉළු	මුලුසුන් ...	මූලොච්ඡින්න කරණලද
සූ න්-සප ලේ මෙ	සප්ලේ ...	සප්රැධිරය
	වියයුතුබැවින්, මේ	කියයුතුහෙයින්, මේතව
වේ'නේ දෙස'—	නේදෙස් වේ—	ජ්‍යෙෂ්ඨදෙශ (නම්) වේයි—
69 එතට දියදේ	69 රා උරා ..	රාහුනමැති උරගයාගෙ [තෙම
වා-රිව්රා උරා කට	කටමැණ, එරිවි ...	කාන්තමාණික්‍යයක් බඳුවූ, එ සූර්‍ය
මැණ-නො පැලැ	තට, දියදේවා	නාගට, ජලදන්තය කොරේවා
හිකොලෙ නැසුරු	ඒ ඇසුරු [න්	(කියනලද) ඒ ආශ්‍රය
ඒ-මේදෙස 'අසබ	නොපලැහි කොළෙ	නුපදුසුකාළහෙයින්
හාවී'නම—	මේදස්	මේ දෙශය
	අසබගවිනම්—	අසම්භාවන නම් (වෙ) යි
70 දෙවි බ ර 'ඬ	70 බර, අඩ ...	වාදගසම්බන්ධවූ, අර්ධයකින්
අඩනෙත්-පස්විසි	අඩනෙත්, දෙවි ..	අර්ධයක්නෙත්‍රඇත්තාවූ, දෙවිතෙම
වාර කන හා-නැසු	පස්විසිවා ...	පංචත්‍රිංශතිවිෂයක්
නත අරුත් ඇති	හා, රකන ...	නාව, රක්‍ෂාකෙරේවා
යෙන්-මේ දනු 'ගු	අන, නැසුනු, අරුත්	අනන්ත, නුපන්නවූ, අර්ථය
ළුඅරුත් දෙස'—	ඇතියෙන්, මේ ...	ඇතිහෙයින්, මෙය
	ගුළුඅරුත් දෙස	ගූඪාර්ථදෙශයයි
	දනු— ..	ජානනය කරණු—
71 සිසි සේ හ ස	71 සිසි, සේ ...	චන්ද්‍රතෙම, ශ්වේතවූ
කමෙන්-වි ම ල ඹ	හසකමෙන්, විමල	හංසධෙනුවක් වැන්න, නිර්මලවූ
රයත ළ න් මෙ න්-	අඹරය, තළන්මෙන්	ආකාශය, තඩාගයක් වැන්න
රි වි ඵ ව් කදෝ	රිවිඑවි, කදෝ ...	සුගන්ධමෙන්, බද්‍ධයොපාතෙම

මුල.

සෝ බ නේ-නා න
ළුවි බෙ ළෙ හි මි
ගෙරෙන්—
බුන් ලි ඟු බ ස මෙ
සේ-උකට්නිඳු'වම්
මහදෙස්-විමසා කා
ව් කරණු යේ-සබ
මැදැයස බජනුයේ
මේ ඇ'යු ණු වරා-
පොර ණැ දු ර ස්
දැනැපදී-මත් සඳ
එ ළි ඳ ය ව ග න්-
සමසේ යොදා බඳ
නේ—
ඉටු 'නි ටු අ දි ය ර
එ කො ලො ස්
වනු—
72 සම හ වි ය ට
තැ කූ-කි සි ව ත්
උවම්නම වේ-ලබ
නුයෙ උවම් ඒ නා-
උ ව මේ න මි න්
පළවේ—
ඉති උවම් උවමේ.
73 නුවන් ඉඳුවර
වන්-ඉඳුවන් උව
න් ස වැ නි ය-සම
දම් ඉති යොදා යෙ
න්-මෙ වි යු 'ව ත්
උවම්' නම්—
74 ඉඳු සැවි පිරි
වැ ටු-මහ මෙ ර
ලොවැ දහම්වත-
සුගතිඳු බඳ එබඳු
වි-ගහනේ 'අබුතු
වම්' නම්—
75 පෙ දෙ න්
අ ති න් හො ත-
දෙවනට සම්ගුණ
යො දා-පවස න
සබඳ අරුතෙන්-
එව්යු 'සෙලෙසුවම්'
නම්—

පද.	සන්නය.
සොබනේ, බෙළෙ	ශොභමානවෙයි, භවතෙම
හිමි, ගෙරෙන් ...	ස්වාමියාකෙරෙහි, ගෞරවයෙන්
නානළුවී—	ස්නානයක් මෙනි—
මෙසේ, බුන්ලිඟු ...	මෙබඳුවූ, භින්නවූ ලිඟහා
බස, උකට, නිඳු ...	වචනද, උත්කෘෂ්ටවූත්, නීචවූත්
උවම්, මහදෙස් ...	උපමාද, (යන) මහාදොෂයන්
විමසා, කව් ...	විමංසනයකොට, කාව්‍යය
කරණුයේ, සබමැද	කරණතැනැත්තේ,සභාමධ්‍යයෙහි
යස, බජනුයේ—	යසස්, සේවනයකරන්නේ (වෙ)යි.
මේඇ, අයුණු, වරා	මේආදිවූ, අගුණ, පහකොට
පොරණැදුරන්, පදී	පුරාණාචාර්‍ය්‍යයන්ගෙ, පදයන්
දනැ, මත්, සඳ ...	ජානනයකොට, මාත්‍රාද, ඡන්දද
එළිඳ, යවගන් ...	එළිද, යවගන්ද
සමසේ, යොදා ...	සමානපරිද්දෙන්, යොජිත කොට
බඳනේ—	බන්ධනයකරන්නේයි—
ඉටු අනිටු අදියර } එකොලොස්වනු. }	{ ඉෂ්ටානිෂ්ටාධිකාර (නම්) වූ { එකාදශම (කාණ්ඩ)යයි—
72 සමහවියට ...	සමානභාවයට [ත්
හැකූ, කිසිවක් ...	තර්ක්ණයකළාවූ, කශ්චිත්වස්තුවෙ
උවම්නම්, වේ, ඒහා	උපානම්, වෙයි, ඒසමග
උවම් ලබනුයෙ ...	උපමා ලබන්නේ
උවමේ නමින් ...	උපමේය (යන) නාමයෙන්
පළවේ—	ප්‍රකාශවෙයි—
උවම් උවමේ, ඉති.	උපමා උපමේය, මෙසේයි—
73 සවැනිය ..	සදෘශයාගෙ
නුවන්, ඉඳුවරවන්	නෙත්‍ර, ඉන්දීවර වැන්න
උවන්, ඉඳුවන්, ඉති	වක්ත්‍රය, චන්ද්‍රයාවැන්න, මෙසේ
සමදම්, යෙදුයෙන්	සම්වූධර්ම්ය, යොජනාකළහෙයින්
මෙ, වත්උවම්නම්...	මෙය, වස්තූපමානම්යි
වියු—	කිවු—
74 ඉඳුසැවි ...	ඉන්ද්‍රචාපයන් විසින්
පිරිවැටු	පරික්ෂෙපකරණලද්දවූ
මහමෙර, ලොවැ ...	මහාමේරුව, ලොකයෙහි
දහම්වත, සුගතිඳු...	ධර්ම්මවේනම්, සුගතෙන්ද්‍රයාගෙ
බඳ, එබඳුවී ...	ශරීරය, එබඳුය කියා
ගහනේ	කල්පනාකරණු ලබන්නේ
අබුතුවම් නම්—	අභූතොපමානම් (වෙ)යි—
75 පෙදෙන්හොත	පදයෙන් හෝ
අතින් හොත ...	අර්ථයෙන් හෝ
දෙවනට, සම්ගුණ	උභයවස්තුවට, සමානගුණය
යොදා, අරුතෙන්	යොජිතකොට, අර්ථයෙන්
සබඳ, පවසන ...	සම්බන්ධයක්, ප්‍රකාශකරනහොත්
එ, සෙලෙසුවම්නම්	එය, ශ්ලෙෂොපමානම්යි
වියු—	කිවු—

පෙළ.

පිය වී රා ව ඩා—
කොස් අඹුපත්ගු
ණසි යෝ-දලපල්
දුග ද සිටියේ-පැර
ද්පියු'මැය ස ර ණි
න්~
සුවට කෙමි නු'ලැ
ගි-අ ඹ ර නැ රැ දි
කොකුම්වන්-තරු
පුන් ඇල් ය ප නු
යේ-ව මි තෙ තෙ
නො ම ල ති ක්
රැස්~
76 සො ම් නි ස
වන සුලු-රිවි සැඩ
සයුරු තනනුයේ-
කා හි ත ට ලොවැ
උවම් වේ-මෙ වි යු
'නිදි උවම්'නම්.
77 ඇ ති නැ ති
කැරැ හොත-නැ
තිගුණ කැරැද ඇ
තිසේ-පවසන වෙ
සෙස් අරුතක්-එ
වියු'විරුදුවම්'නම්.
කනුදු නැ ති ව ත
ක්-නො දෙ නු
දනුමෝ පුවතින්-
ම් ග බා තො බි ය
නැත් තෙ හි-ප ර
ණට කෙසේ බිය
දෙහි~
78 උතුරු පසු'නු
රු දෙ නා-දෙ දෙ
නෙකු වද න් පි රි
ය නැ-වැ ණි ය 'වි
සිරිත්වෙසෙසෙක්.
පලවනු 'බ බ ස'
නම්වේ~
සඳ වන සිඳු

පද.	සන්නය.
පියැවී, රා වඩා ...	{ප්‍රකෘති වර්ණයෙන් බිනයකොට (එනො / හොත්) ප්‍රියව, රාගවිඩිනයකොට
කොස්	{කොෂයෙන් හෝ නොහොත් කො / සටයෙන් [වෙන්
දඹු	තාලයෙන් (නොහොත්) සෙනා[න්
පත් ...	පත්‍රයෙන් (නොහොත්) වාහනයෙ
ගුණ	සූත්‍රයෙන් (නොහොත්) ගුණයෙන්
සියෝ, පියුම් ...	සඹගනවූ, පද්මයනොව
දලපල් දුග ...	ජලපක්ෂී දුගියෙහි
සිටියේද, ඇය ...	සිටිනැනැත්තේද, ඇගෙ
සරණින්, පැරදි~	චරණයෙන්, පරාජිතවී~
සුවට, කෙමින් ...	සුවඃනනාවූ, ක්‍රමයෙන්
උලැගි	උල්ලඞ්ඝනය කරන්නාවූ
අඹරත	{වස්ත්‍රාන්තරයෙහි (නොහොත්) / ආකාශයෙහි
රැදි, කොකුම්වන්	රදන්නාවූ, කුඞ්කුමවර්ණවූ
තරුපුන්, ඇල් ...	තාරගෙ ශත්‍රූන්, ශීතකාලයෙහි
යපනුයේ ...	යාපනය කරණහැනැත්තේ
වමි, තෙතෙ නොම	කාන්තාවගෙ,පයෝධරය නොවෙයි
ලනික් රැස්~ [සුලු	තරුණ සූර්‍ය්‍යයි~
76 සොමි, කිසවන	චන්ද්‍රතෙම, කෘශවනසිලීය
රිවි, සැඩ ...	සූර්‍ය්‍යතෙම, චණ්ඩය
සයුරු, තනනුයේ	සාගරයතෙම, වඩවලවන්තේය
තට, ලොවැ ...	තානට, ලොකයෙහි
කහි උවම් වේ ...	කාවරෙක් වනාහි උපමා වේද?
මේ, නිදි උවම්නම්	මෙය, නිදර්ශනොපමානමියි
වියු~	කිවු~
77 ඇති (ගුණ)	ඇත්තාවූ (ගුණය)
නැතිකා රැ හොත	නැතිකොට හෝ
නැතිගුණ, ඇතිසේ	නැත්ත වූ ගුණය. ඇතිපරිද්දෙන්
කැරැද, වෙසෙස ...	කොටහෝ, විශිෂ්ටවූ
අරුතක්, පවසන,එ	අර්ථයක්, ප්‍රකාශ කළකල්හි, එය
{විරුදුවම් නම් / වියු~	විරුද්ධොපමානමියි කියූ~
කනුදු, නැති වතක්	කණිසද, නැත්තාවූ වස්තුවෙක්ය
පුවතින්, නොදෙනු	පැවැත්මෙන්, දනයනොකිරිම
දනුමෝ, මගබා [ගි	ජානනය කරම්හ,මහාබාහුඇත්ත!
තො, බිය නැත්තෙ	තෝ, භය නැත්තෙහිය
පරණට, කොසේ ...	අනාගතන්ට, කවරාකාරයකින්
බිය, දෙහි~ [රු	භීතිය, දනයකොරෙහිද~
78 උතුරු පසුනු	උත්තර ප්‍රත්‍යුත්තරයන්
දෙන, දෙදෙනෙකු	දනයකරන්නාවූ, දෙදෙනෙකුගෙ
වදන් පිරියනැ ...	වචන පර්යන්තයෙහි
වැණියඅටි ...	වර්ණනාකරණු කැමතිවූ
සිරිත් වෙසෙසෙක්	චාරිත්‍ර විශෙෂයෙක්
පළවන	ප්‍රකාශවේනම් (ඒ)
උබබස් නම් වේ~	උභයභාෂානම් වෙයි~
වනසිඳු සඳ ...	වාලුකාසින්ධුචන්ද්‍රිකාව!

පෙළ.	පද.	සන්නය.
කිංසනාබියො නාන	කුඹුසුනාන කිං ...	කුම්භයොනිය! කළුනයනරව~
ම සතරා-නිවි සෙ	සතරා, නම, කිවී...	ශත්‍රුඝ්ණ, නාමය, කුමටකියෙයිද
වෙනා නොද වැ ල්	නොද. සෙවෙන ...	නොද, සපත්නියගෙ
	(නමකිවි) [රා	(නාමය කුමට කියෙයිද)?
නි සලනො ගො	වැලිනි, නො, ගො	වාලුකානදිය! නො, ගෞරීය
රා-අරුණු කි ගෙ	සල, කිහෙති ...	නැවත, කාර ගෙතුවකින්
නිවි කොලන් ලැ	අරුණු වි,කොරළත්	අරුණවර්ණවිද? කොරළයන්ගෙ
බැ නුරි රා-පැ ටි ව	නුරිරා,ලැබැ [සුරා	රුධිරය, ලැබ (අරුණවර්ණවිමි)
නො 'දෙස සුදපති	එදෙසැ, පතිරජ දිය	ඒ දිගාවෙහි, ප්‍රතිරාජ ජනදිගම්ය්‍යා
	සුදප.ටිවන්~	ස්ඛාරබ්ධවූයේ විය~
රජ දිය ඉසුරා~	79 කිසිලෙසින්...	කශ්මින් විලාසයකින්
79 ගරයා කිසි	ගරහා	ගණිකොට .
ලෙසින්-පව සත	උකට අරුතක්	උත් කෘෂ්ටාර්ථයන්
උනට අරු තත්-	පවසන, ඵ ...	ප්‍රකාශකළකල්හි, ඵය
චිව්සු'නිදි පසස්'	නිදි පසස්නම් ...	නිඥ ප්‍රශංසානම්හි
නම්-ලක'ර මහග	ලකර මහනත් ...	අලඞ්කාර මහා ග්‍රන්ථයන්
තු 'ගතුවෙ'~	උගතුවෙ', විශු ~	උද්ග්‍රහණයකළහු, කිවූ~
ගතුනු නොපනො	මහබා, හැම් ...	මහාපින්ඇත්ත! හැමවර්ණවූ
රෙන්-මනහ දූ රි	මනහඳුරි අසිලිය ...	මානහඳුරිකා (වැනිවූ)බන්ධනලතාව
ස'සිලියනැම්-පරගු	නොප, කෙරෙන්..	නොපගෙ, හස්තයෙන්
පිරි රූතඳුරෙන්-එ	ගතුනු, එබැවිනි ...	ග්‍රහණයකළකල්හි, තත්භාවයෙන්
බැවිනි හ හි මි ම	පරගු, හ, දුරෙන්...	අන්‍යයෝ, නාම, දූරයෙන්
හබා~	පිරිරූ, හගිමි~ ...	දූරුකළහුයයි, කල්පනාකරමි~
	80 ලෙහි, නැසි..	හෘදයෙහි, ඇත්තාව
80 නැසී ලෙ හි	තුබු, කිසිගව් ...	තුබුනාවූ, කශ්මීන්හාවයන්
තුබු-කිසිගව් පල	පළකරණු වශ් ...	ප්‍රකාශකරණු පිණිස
කරණු වශ්-පවස	අනත් කුරුණක්...	අනර්ථකාරණයක්
න අ න ත් කු රු	පවසන, ඵ ...	ප්‍රකාශකෙරේනම්, ඵය
ණක්-එව්සු 'අන්	අන් අලප්නම් ...	අන්‍යාලාපනමැයි
අලප්'නම්~	විශු~ ...	කිවු~
මහා මැගි සුවිසිස	මැගී, සුව, විසලි ...	මාගීකිනවූ, ගිරාතෙම, විශාලවූ
ලි මලිසා-නි ළි	මලියා, මගා, නිළි...	පුෂ්ප, නිරීක්ෂණයකොට, තුෂ්ටවැ
දෙලි වැසැ එස ලි	දෙලී, එහලී මලියා	දෙහලවැ, ඒසාල්මලීවෘක්ෂයෙහි
මලිසා-බොමී වි මි	මැසැ, මී, බොමී වි...	මාසයකොට, මධුව, පානයකරමියි
ලී තුඩු විලි පිලියා	විලිපිලියා, තුඩු ...	පරිනතඵලයෙක්හි, වඤ්චුව
පිලින් තො ලෙ න්	ලී, තොලෙන්, උලැනි	ලූයේය, මාරුතයෙන්, උලලඞ්ඝිනවූ
උලැහි බැලි මිලි	පිලින්, මිලියා ..	තූලයන්, මලානිකාවැ
යා~	බැලී~	නිරීක්ෂණය කෙළේයි~

Published by P. Pandita Gunewardene, Ceylon Government Railway, and Printed at the Lakrivikirana Press—Colombo 15th August 1897.

සියබස්ලකර

පිරිසිඳු බසගහ ණ—වියතැසුරුකල හැමදී ණ
සඳසතර දිනමි ණ—ලොතම ගර්වා දුලවැ වෙසෙසිණ

Pundit Tudāwē

සිදත් සඟරා.

9 කලාපය.

පෙළ.

81 පියවි අයුර
කින්-ඇ සි රෙ ණ
අරුත්වෙසෙසෙක්
සලකණු අන් අයු
ර කි න්-ඒ ද නු
"උපේ ලකරා" —
අපොලත 'රි යොර
බිමැ-තන බඳු පෙ
ද නො සැ හැ මෙ
න්-බියෙනවි හිනි
නුව න් ව න්-කත
කා න් ක ප ල්
පල්ලේ —
82 ගැඹුරෙන් ස
යු රු වී-සො මි ගු
ණෙ'නිඳු රි වි තෙ
දින්-ඇදුරු දිරි නි
ලිනෙන්-සුර තු රු
මෙ'හේරූ'නම් —
83 සමුදු එක'ත
හෝ-අන් අරුත්
රුහ වියකින්-විකා
පා යුරෙන්පවසත-
එවියු'රූලකර'නම්
යස පඬෙරො 'නු සු
පුල්- කෙ මි සි සි
කෙයුරු ගහරැස්-
සේවලා දලතල-
කෙලෙස්

පද.	සන්නය.
81 පියවි අයුරකින්	ප්‍රකෘතිආකාරයකින්
ඇසිරෙණ ...	ආශ්‍රයවන්නාවූ
අරුත් වෙසෙසෙක්	අර්ථවිශෙෂයෙක්
අන් අයුරකින් ...	අන්‍යාකාරයකින් [ඇද්ද)
සලකණු ..	සංලක්ෂණය කිරීම (යන යමක්
ඒ, උපේ ලකරා —	එය, උත්ප්‍රෙක්ෂාලංකාරයයි
දනු — ..	ජානනය කරණු —
කන, තනබඳු [න්	කාන්තාව, පයොධරාකාරවූ
පෙද, නොසැහැමෙ	කාඤ්චනය, සඝනය නොකිරීමෙන්
අරියොර, බිමැ ...	නැවත නැවත, භූමියෙහි
අපොලත [කපල්	ආස්ඵොටනය කරණකල්හි
නුව න් වන්, කන්	නෙත්‍රාකාරවූ, කර්ණොත්පලය
බියෙන් එවි ..	භීතියෙන් මෙන්
පල්ලේ, හිනි —	පාදතලයෙහි, පතිතවී —
82 ගැඹුරෙන් [න්	ගම්භීර (ගුණ) යෙන්
සයුරුවී,සොමිගුණෙ	සාගරයයි (ද), සෞම්‍යගුණයෙන්
ඉඳු, තෙදින් ...	චන්ද්‍රයයි,(ද), තෙජො(ගුණ) යෙන්
රිවි, දිරි	සූර්‍ය්‍යයයි (ද), ධෛර්‍ය්‍ය(ගුණ)යෙන්
ඇදුරු, නිලිනෙන්	පර්වතයයි(ද), ත්‍යාග(ගුණ)යෙන්
සුරතුරු ...	දිව්‍යවෘක්ෂයයි (ද), (කියනලද)
මේ	මෙය
හේරූම් — ...	හෙතුරූපකනම් (වෙ) යි —
83 සමුද.එකතහෝ	සමූහයක්(හෝ), එකාර්ථයක් හෝ
රූ භවියකින් [න්	රූපභාවයක් කරණකොටගෙණ
අන්අරුත්, අයුරෙ	අන්‍යාර්ථයකගෙ, ආකාරයෙන්
විකපා, පවසත ...	විකල්පකොට, ප්‍රකාශකෙරේනම්
ඒ, රූලකරනම් වියු.	එය, රූපාලංකාරනම්යි කිවු — [වූ
සිසි කෙමි ...	චන්ද්‍රනමැති කර්ණිකාවකින්යුක්ත
ගහරැස් කෙයුරු ...	{තාරකාසමූහ නමැති කෙශරයෙ {න් යුක්තවූ [යුක්තවූ
සේවලා දල ...	සෙවතවලාහක නමැති පත්‍රයෙන්
කෙලෙස් නල ...	{කෛලාස නමැති නාලයෙන්යු {ක්තවූ
බහු, සුපුල් ...	බහුගෙ, සොත්ඵුල්ලවූ
යසපඬෙර ...	කීර්තිනමැති පුණ්ඩරීකයතෙම

පෙල.	පද.	සන්නය.
දියවිලැ බිජී—	දියවිලැ, බිජ—	ජගත්නමැති නවාකයෙහි,භ්‍රාජිතවී
ය හ ඇ ව ණ න්	යහ ඇ, වණන්මුත්	යකාර හකාරාදිවූ, වර්ණාන්මිස
මුත්-තුබු පදනො	සඳවිස්, තුබුපද [මා	ජඤස් පිණිස, තුවප්පදයන්
ලා සඳවිස්-නොම	නොලා, පෙරකිවිය	නොතබලා, පූර්වකවීන්ගෙ සමය
ලැගැ පෙර කිවි	නොමලැහැ ...	අතික්‍රමණය නොකොට
සමා-කවි බැඳැයස	කව්බැඳැ ..	කාව්‍යබන්ධනයකොට [රේවා—
බඳදෙවා—	යසබඳ, දෙවා—	කීර්තිනමැති දේහය, ජීවත්කො
ලකර අ දිය ර දෙ	ලකර අදිසර ...	අලඞ්කාරාධිකාර ([illegible]) වූ
ළොස්වනු—	දෙළොස්වනු—	වාදශම (කාණ්ඩ)යයි —
මැ පෙල ප ම ණ	මැපෙල පමණ ...	මාත්‍රකාපාලිමාත්‍රයක්
සි ඹි-කි ච් ම න් ද	සිඹි, කිච්මන් [දු	චුම්බනයකලාවූ, පණ්ඩිතමානීවූ
නත් පසසත-ගර	දනන්, පසසත. යලි	ජනයන්, ප්‍රශංසාකළද, නැවතත්
හත යලිදු කම් කි	ගරහත, කම්කිම් ...	ගර්හාකළද, ප්‍රයෝජන කිම?
ම්-පඬුවෝම මෙහි	මෙහි, පඬුවෝම ..	මේග්‍රන්ථයෙහි, පණ්ඩිතයෝම
පමණෝ—	පමණෝ— ...	ප්‍රමාණයෝයි—
	වියතිනි! ...	ව්‍යක්තයෙනි!
	දුහුන දනහටමුණ්	ආධුනිකජනයාට මිසක්
දුහුනදන හටමුත්	මෙකුදු සිදතින් ...	මේ ක්ෂුද්‍රසිද්ධාන්තයෙන්
මෙකුදු සි ද ති න්	පිරියත්නට, අතක්	පර්යාප්තයන්ට, අර්ථයක් [ලද
වියතිනි-පි රි ය ත්	නැතද, මෙහි, කල	නැතත්, මේ ග්‍රන්ථවිෂයෙහි. කරණ
නට නැතද'තක්-	ම, තැත, තුස්වා—	මාගෙ, උත්සාහයට, තුෂ්ටවව්—
මෙහි කළම තැත	සියල්දකුණ ලක ...	සකල දක්ෂිණ ලඞ්කාව
තුස්වා—	බුජ මහවුරෙනි ...	බාහු නමැති මහාප්‍රාකාරයෙන්
දකුණුලක සියල්-	රක්නා, රදලගම්...	රකින්නාවූ, රදලග්‍රාමනමැති
බුජ ම හ වු රෙ නි	විමනග, දෙදෙව් ...	විමානාග්‍රයට, ධ්වජයක් බඳුවූ
රක් නා-දෙ දෙ 'වි	පතිරජ දෙව් ...	ප්‍රතිරාජ දෙවතෙම
රද ලගම් විමන'ග	සැරදතේ—	චිරකාලයක් ජයගණිවා—
පති රජදෙව් සැර	ඔහු, අදරෙන් ...	ඒ ප්‍රතිරාජදෙවයා, ආදරයෙන්
දතේ—	යදත	යාඥකළකල්හි
	සියබස	ස්වකීය භාෂාසම්බන්ධවූ
අදරෙන් යද තමු	විබත් ඇ, තිරණය	විභක්ත්‍යාදීන්ගෙ, නිර්ණය
හු-විබ'තැ තිරණ	පළකරණුවස් ...	ප්‍රකාශකරණු පිණිස
ය සියබස-පළකර	මෙසිදත් සඟරා ...	මේ සිද්ධාන්ත සඞ්ග්‍රහය
ණුවස් මෙතෙලෙ	කුළුණෙන්,කෙලෙම්	කරුණාවෙන්, කෙළේමී—
ම්-කුළුණෙන් සිද	මෙහි	මේ (සිද්ධාන්ත සඞ්ග්‍රහයෙ)හි
ත්සඟරා—	පදත් උවග ...	ප්‍රධානාඞ්ගයහා උපාඞ්ගයද
මෙ හි පද'නු වි හ	දනැ, වියරණවිදි ...	ජානනයකොට, ව්‍යාකරණවිධි
දැන වියරණ වි	බජමින, දපින් ...	සේවනය කරමින්, දර්පයෙන්
බජමින-නි තැ ති	ඉපිලෙන, විදදන...	ඉල්පෙන්නාවූ, විදග්ධයන්ගේ
නිමන	මන, නිතැතිනි ...	මානය, නිරුත්සාහයෙන්

පෙල.	පද.	සන්නය.
දියවිලැ බිජී—	දියවිලැ, බිජ—	ජගත්නමැති නාටකයෙහි,භ්‍රාජිතාපි—
යහ අෑ වණන්	යහ අෑ, වණන්මුත්	යකාර හකාරාදීවූ, වර්ණයන්මිය
මුත්-තුබු පදනො	සඳවස්, තුබුපද [මා	ජනූස් පිණිස, තුම්පපදයන්
ලා සඳවස්-නොම	නොලා, පෙරකිවිය	නොතෙලා, පූර්වකවීන්ගෙ සමය
ලැඟැ පෙර කිවි	නොමලැඟැ ...	අතික්‍රමණය නොකොට
සමා-කව් බැඳැයස	කව්බැඳැ ..	කාව්‍යබන්ධනයකොට [රෑවා—
බඳදෙවා—	යසබඳ, දෙවා—	කීර්තිනමැති දෙහය, ජීවත්කෙ
ලකර අ දියර දෙ	ලකර අදියර ...	අලඞ්කාරාධිකාර (කා) වූ
ලොස්වනු—	දෙලොස්වනු—	වාදශම (කාණ්ඩ) යයි —
———	———	———
මැ පෙල පමණ	මැපෙල පමණ ...	මානෘකාපාලිමාත්‍රයක්
සිඹි-කිවිමන් ද	සිඹි, කිවිමත් [දු	චුම්බනයකලාවූ, පණ්ඩිතමානීවූ
නන් පසසන-ගර	දනන්, පසසන. යලි	ජනයන්, ප්‍රශංසාකළද, නැවතත්
හන යලිදු නම් කි	ගරහන, කම්කිම් ...	ගර්හාකළද, ප්‍රයෝජන කිම?
ම්-පඬුවෝම මෙහි	මෙහි, පඬුවෝම ..	මේග්‍රන්ථයෙහි, පණ්ඩිතයෝම
පමණෝ—	පමණෝ— ...	ප්‍රමාණයෝති—
	වියතිනි! ...	ව්‍යක්තයෙනි!
	දුහුන දනහටමුත්	ආධුනිකජනයාට මිසක්
දුහුනදන හටමුත්	මෙකුදු සිදතින් ...	මේ ක්ෂුද්‍රසිද්ධාන්තයෙන්
මෙකුදු සිදතින්	පිරියත්නට, අතක්	පයර්‍යාප්තයන්ට, අර්ථයක් [ලද
වියතිනි-පිරියත්	නැතද, මෙහි, කළ	නැතත්, මේ ග්‍රන්ථවිෂයෙහි. කරණ
නට නැතද'තක්-	ම, තැත, තුස්වා—	මාගෙ, උත්සාහයට, තුෂ්ටවව්—
මෙහි කළම තැත	සියල්දකුණ ලක ...	සකල දක්ෂිණ ලඞ්කාව
තුස්වා—	බුජ මහවුරෙනි ...	බාහු නමැති මහාප්‍රාකාරයෙන්
දකුණලක සියල්-	රක්නා, රදලගම්...	රකින්නාවූ, රදලග්‍රාමනමැති
බුජ ම හ වු රෙ නි	විමනග, දෙදෙව් ...	විමානාග්‍රයට, ධවජයක් බඳුවූ
රක් නා-දෙ දෙ 'වි	පතිරජ දෙව් ...	ප්‍රතිරාජ දෙවතෙම
රද ලගම් විමන'ග	සැරදෙතේ—	චිරකාලයක් ජයගණිවා—
පති රජදෙව් සැර	ඔහු, අදරෙන් ...	ඒ ප්‍රතිරාජදෙවයා, ආදරයෙන්
දෙතේ—	යදත	යාඥකළකල්හි
	සියබස	ස්වකීය භාෂාසම්බන්ධවූ
අදරෙන් යද නව	විබත් අෑ, නිරණය	විභක්ත්‍යාදීන්ගෙ,නිරණය
හු-විබ'තැ නිරණ	පළකරණුවස් ...	ප්‍රකාශකරණු පිණිස
ය සියබස-පළිකර	මෙසිදත් සඟරා ...	මේ සිද්ධාන්ත සඞ්ග්‍රහය
ණුවස් මෙතෙලෙ	කුළුණෙන්,කෙළෙම්	කරුණාවෙන්, කෙළෙමි—
මි-කුළුණෙන් සිද	මෙහි	මේ (සිද්ධාන්ත සඞ්ග්‍රහයෙ)හි
ත්සඟරා—	පදත් ලවග ...	ප්‍රධානසූත්‍රයහා උපාගසූත්‍රද
මෙ හි පද'නු වි ග	දනැ, වියරණවිදි ...	ජානනයකොට, ව්‍යාකරණවිධි
දැන වියරණ වි[illegible]	බජමින, දපින් ...	සේවනය කරමින්, දර්පයෙන්
බජමින-නි තැ ති	ඉපිලෙන, විදදන...	ඉල්පෙන්නාවූ, විදග්ධයන්ගේ
නිමන	මන, නිතැතිනි ...	මානය, නිරුත්සාහයෙන්

පෙල.	පද.	සන්නය.
ප සි ඳැ වී ද	පසිඳැ	ප්‍රටපීඞනකොටැ [සහිනවු
දන ද පිනි 'පිලෙ	මිණැසඟ [න	මාණික්‍ය සහිතවූ නොහොත් සැණ
නා-ය ස ර ල අඟෙ	විතරපත, සයුරුළම	වියනර ප්‍රාප්තවූ, සාගරයමෙන්
ලඹෙන විතරපත	දිගෙලඹෙන ...	දිගාවත් උපසිතවන්නාවූ [වූ
සයුරු මෙන-නාග	යසරල ...	කීර්තිනමැති තරඞ්ගයන් ඇත්තා
නු මෙල ක නි ති	නර, මෙලකැ ...	මනුෂ්‍යය, මේ ලංකාවෙහි
ඊය දද නර ස ග	නිති, දියදද ...	නිත්‍යයෙන් ජයධ්වජ
මිණ	නගනු	ආරෝපනය කරව.

සිදත්සඟරා නිමි.

ගැටපද විවරණය.

අකම්පාවූ, කම්මාක් නොසෙළෙන්නාවූ
අකාරණිකයෝ, කරුණාතැත්තෝ
අග්‍රභාගී, උතුම්මග—ආයසීඅෂ්ටාංගිකමාර්ග.
අඩගුප්‍යාය, පොදුවසයෙන් පවත්නා ප්‍රධාන සූත්‍රය.
අච්චි, ගිනිදලු
අජ්ඣායන, පාඩම්කිරීම් වියසෙන්කිම
අටනාකුල, අ.හන් අටකුලයක්
අපද්ගුණ, ජ (අනන්‍යපදාර්ථයාගෙ) ගුණයනුවූ
අතික්‍රමණ, ඉක්මීම–කඩකිරීම
අතයන්තසංයොග, අතරක් නැති සෙදීම.
අධික, වැඩි [දය
අධිකාර, ප්‍රකරණය හෙවත් පරිච්ඡේ
අනාථ, කෙලවරක් නැත්නාවූ
අනාදර, ආදරය නැතිකම
අනිෂ්ට, නපුරු
අනුක්ත, ක්‍රියාදින් විසින් නොකියනලද
අනුච්චාරණ, නොකීම
අණුතරපාපය, ඉතා කුඩා පව
අනුදන්නාලද්දේද, විධානකරණලද්දේ–නියමකලදෙය
අනුසාරයෙන්, සම්කිරීමෙන්
අනේ, නොයෙක්
අන්ත, ලග–ඇතුල
අන්තර්ධාන, නැතිවීම
අන්‍යාර්ථකාරණයක්, වෙන තේරුමක් ඇති කාරණක්
අන්‍යොන්‍යයන්, ඔවුනොවුන්
අන්වර්ථ, අර්ථයක් සමග පවත්නාවූ තේරුමක් ඇතුව සෑදුනාවූ
අපර්‍යන්ත, කෙළවරක් නැති
අපවර්ග, නිවණ
අපාදන, අහක්කරගැන්ම
අභිධාන, නම
අභෙදෝපචාර, (අභෙද උපචාර) ය මෙක්ති නැති සවභාවක් එහි ඇතිසේ කොට ගිනාගැණීමය කියනලද උපචාරය නොබිඳ හෙවත් නොහැර ගැණිම
අම්බිකා, ස්ත්‍රී, මව්
අයින්, තුදුන්දෙන
අයුණු, අගුණ
අරුණවර්ණ, මදක් රතුපැහැය
අරුණු, නැංගාවූ
අර්ථක්‍රියාශබ්ද, ක්‍රියාර්ථ අඟවන ශබ්ද
අර්ථව්‍යාඛ්‍යාන, අර්ථකීයන
අලි. සඳස
අලංකාරවූ, බැස්සාවූ
අවතීර්ණවූයේ, බැස්සේ
අවධාරණ, නියමය
අවයව ප්‍රමුඛවූකල්හි, වෙන වෙනම කොටස ප්‍රධානවූකල්හි
අවශෙෂ, ඉතිරි
අවසාන, කෙලවර
අවිද්‍යා, මෝඩකම
අව්‍යාකෘතික, විභාගනිනැත්තාවූ
අවිශිෂ්ට, ඉතිරිවූ ඇසිගත්තැත්තාවූ
අව්‍යය, උපසර්ග නිපාත
අශ්‍රුධාරා, කඳුලු
අසම්භාවන, නයවයනැතිකම නොසෑහිම තුසුදුස්ස
අස්ත්‍යර්ථධාතු, ඇත යන තේරුමේ ධාතු
අසපිරගි, නිර නැත්තේයි
අස්මද් ශබ්දාර්ථ, මමය යන තේරුම
ඇඳුරු. ගුරුන්නාන්සේ–පවිතය
ඇප්, අපි
ඇල්, සිහිල්
ඇවුනුම්, අමිනීම
ආකුංචිතව, ඇකිලීලා
ආකුල, අවුල්වූ
ආචරිත, හාවිතාකළාවූ–පුරුදුකළාවූ
ආචාර, පැවතිල්ල–කල්ක්‍රියාව
ආපෙච්ජන, කැපීම
ආම්‍රබ, ඉස්සරහ [යන්නාවූ
ආයුර්වාචකවූ, වයසය යන අර්ථකී
ආරම්භ, ආඩම්බර–පටන්ගැන්ම
ආරාධනාකරණු, හිත්ගණීව
ආරූඪශබ්ද, අර්ථයට විරුඩව සෑදුනු නාම [ට පැමිණුනාවූ
ආසන්න, උතුම්වූ–සොවාන්මාර්ගඵලාදිය
ආර්ද්‍රවූ, තෙත්වූ
ආලී, වෙල්ල–ඉවුර
ආවරණ, මුවාකිරීම
ආශ්‍රය, ආධාරය පැමැත්වටි ඉඩම
ආශ්වාස, හුස්මඋලීම
ආසෙවනය, බිමගැසීම [තා
ඉකුත්සයුරු, මූදපසුකරගියතැනැත්
ඉච්ඡාර්ථධාතු, කැමැත්තය යන තේරුමේධාතු
ඉත්ථම්භූතාර්ථ, මෙප්‍රකාරයෙන් වූයේ යන තේරුම–එනම් කිසිවෙක් යම් කිසි අන්දකමට පත්වූ බවක් ඇඟිම
ඉදම්ශබ්දාර්ථ, මේකය–මොහුය–යනාදී වචනවලින් පවත්වන තේරුම

ඉඳුහු, මනුෂ්‍යබලයට වැඩිවූ බලය
අගස්ති යාම ආදියට පොහො
සත්කම
ඉන්දීවර, මානෙල්
ඉන්ද්‍රචාප, දේදුන්න
ඉන්ද්‍රජාලික, මායාකාරයා-ඇස්බැන්
දුම් කරන්නා-විජ්ජාකාරයා
ඉන්ද්‍රිය, ඇසකන් ආදිය
ඉරන්, උපන්නාවූ
ඉෂ්ටවූ, යහපත්වූ
ඊප්සිතවූ, කැමත්වූ
උක්ත, ක්‍රියාදිය එයින් කියනලද
උච්චාරණ, කියමන
උජ්වලිතවූයේ, බැබලුනේ [ලිවූ
උත්කණ්ඨිත, කලකිරුණාවූ-කමෑ
උත්කෘෂ්ට, උසස්
උත්පත්තිස්ථාන, ඉපදීමට ඉඩම
උත්පාටන, ඉදිරීම-ඉගිලීම
උත්සව, මංගල්‍යය-සතුටුසෙල්ලම
උදර, බඩ-ඇතුල
උද්ග්‍රහණ, ඉගෙනගැන්ම
උද්ධූත, උඩඟුවූ
උපචාර, යම්වස්තුවෙක්හි නැත්නාවූ
ස්වභාවයක් එම වස්තුවෙහි ඇති
කොට සිතාගැන්ම
උපලක්ෂණ, යම්කිසි සම්හර ලකුණක්
දක්වීමෙන් එහි ඇති සියලු ත
ත්වය සැලකීයාම
උපවන, ළඟවනාන්තරය
උපාංගසූත්‍ර, එකම එකම කාරණයෙක්
හි පවත්නා (අප්‍රධාන) සූත්‍ර
උපේක්ෂා, සතුටුත් නොව කොපත්
නොව ඇති මැදහත් ස්වභාව
උපේන්ද්‍ර, විෂ්ණු
උභයවස්තු, වස්තුදෙක
උරද, පුත්‍රයා
උර, සපියා.
උමරහිජානයා, ලැපැත්තෙහි වැඩුනු
තැනැත්තා-පුතා
උල්ලංඝන, ඉක්මවීම-පයුකර යෑම-
කඩකිරීම-ඉහලටනැගීම
උල්ලංඝිත, උඩට නැගුනේ
උචාරණ, අඩුවැඩිය
ඌනමාත්‍රා, අඩුමාත්‍රාව
ඍජු, ඇදනැත්තාවූ
ඍද්ධි, මනුෂ්‍යබලයට වැඩිවූ බලය-අහ
ස්හී යෑම් ආදියට පොහොසත්
කම
එකනෙත්‍රවූ, එක ඇසක් වැනිවූ
එකසංඛ්‍යාවක්, එකය යන ගණන
ඇති

එලි, සිව්පදවිල පද නැවතුම්
ඓශාන්‍යකොණ, නැගෙනහිරටත් උ
තුරටත් අතර
ඔතිණ්ණ, බැස්සාවූ
ඕනා, ඕනෑකමින්
කක්ෂ, වියලිතෘණ-වියල්වනය
කච්ඡ, කිසිල්ල [තිබෙන මැණිකත්
කණ්ඨාභරණකය, සපියාගෙ උකුරෙති
කණ්ඨාදි, (කණ්ඨ-ආදි) බොටුව
ආදිය
කන්ද, මුල් හෙවත් අල
කාඤ්චුක, පන්දුම [රුවේධාතු
කම්පාත්‍රිධාතු, වෙව්ලීමය යන යෝ
කර්පූරාදි, (කර්පූර—ආදි) කපුරු ය
නාදිය
කම්සොලන, රාගාදි කෙලෙසින් කර
ණලද කම්ය-ප්‍රාණඝාතාදියයි
කලධෞත. රිදී [දක්කයුතුවූ
කල්‍යාණදර්ශනීය, යහපත්ලෙස දක්
කවි, කවිකරන්නා-පණ්ඩිතයා
කශ්චිත්, යම්කිසි
කැසුබු, කැස්බා
කාඤ්චන, රන්රන්
කාමචාර, කැමතිලෙස හැසිරීම
කාරක, ක්‍රියාව කරන්නා
කාලවණ්ණ, කළුපැහැය
කාෂ්ඨ, දර
කිසුම්, මල්
කුන්ද, සමන්මල්
කුපුරිස්, නින්දිතපුරුෂයා
කුම්භයොනි. අගස්තිනම් රුසියා
කුසුල, කොටුව
කෘශවනසිලි, කුඩාවනස්වභා ඇත්තා
කෘෂ්ණාඞ්ගනා. (කෘෂ්ණ—අඞ්ගනා)
කළුගැණි
කෙණෙර, ඇතින්න
කෙරලන්, කේරලදෙස වාසීන්
කොකිල, වණ්ණසටහනෙන් කපුටු
වන් වැනි මිහිරිනාද ඇති පක්ෂි
විශේෂයක්
කොටර, රුක්සිදුර
කොෂ. කොපුව
කොෂ්ට, කොටුව [ත්ඩය
ක්‍රියාධිකාර, (ක්‍රියා-අධිකාර) ක්‍රියාකා
ක්ෂත්‍රිය, රජ
ක්ෂුද්‍රවූ, කුඩාවූ
ඛඩ්ගලතා, වැලක් වැනි කඩුව
ඛද්‍යොතකෘමි, කණාමැදිරියා
ඛින්නවූ, විඩාවට පැමිණියාවූ
ගන්ධකුටිකා, එනම්-බුදුන් වැඩවසන
ලද ගෙය

ගරුඩමානවිකා, ගරුළ නම් පක්ෂිජා
තියෙහි තරුණියක්
ගර්හ, ගෙරහ-ඇතුළ [මේ ධාතු
ගලනාර්ථධාතු, හැලීම යන තේරු
ගලිතවූ, හැලුව්වැටුනාවූ
ගුණශබ්ද, ඒ ඒ වස්තුවල පවතින සු
දු කළු ආදි ගුණ ප්‍රකාශකරණ
ශබ්ද
ගුප්තවූ, වැසුනාවූ, මුවාවූ
ගුරු, ඇසිපිය [illegible] හෙළන කල්ප
වතින දීර්ඝ ශබ්ද ඇති අකුර
ගුරුළුගෝමී, ගුරුළුනම්වූ නම්බුකට
යුත පණ්ඩිතයෙක්
ගුර්වක්ෂර (ගුරු-අක්ෂර) ගුරුඅකුර
ගෘහාදි, (ගෘහ-ආදි) ගේ යනාදිය
ගෝලාඞ්ගුල, විළුරා
ගෞරාඞ්ගනා, සුදුගැණි
ගෞරි, සුදුතැනැත්ති
ග්‍රන්ථ, ශාස්ත්‍ර-පොත
ග්‍රන්ථෝද්ග්‍රහණ, (ග්‍රන්ථ-උද්ග්‍රහණ)
ශාස්ත්‍ර ඉගෙණගැන්ම
ග්‍රාම්‍ය, දූෂ්‍යවූ-කැතවූ
චක්ෂු, ඇස
චර්වණ, හපාකෑම-විකීම
චාලන, හෙල්ලීම
ඡත්‍ර, කුඩය
ඡන්දාදි, (ඡන්ද-ආදි) කැමැත්තයනාදිය
ඡාදන, වැසීම
ඡින්නවූයේ, සිඳුනේ-කපනලද්දේ
ඡේක, දක්ෂ [යාම
ඡේකගමන්, දක්ෂගමන්-ඉක්මණින්
ඡේදනාර්ථධාතු, කැපීම යන තේරු
මේධාතු
ජගත්, ලෝකය [වීනම්
ජඞ්ගමවිනම්, ඇවිදිනතැනැත්තෙක්
ජයකේතු, ජයකොඩිය
ජර්ජරකෙළේසි, පැළුණේසි
ජලදයක, මේඝය-වැසිවලාකුල
ජලපඞ්කාදුර්ගී, යන්නට නොහැකිදිය
මඩ ඇති තැන්
ජලාඤ්ජලි, වතුරඅඤ්ජලිය
ජල්පන, කීම
ජය, දිනුදිය-දුන්නේන ලනුව
ජිහ්වා, දිව [මේ ධාතු
ජීවාර්ථධාතු, ජීවත්වීම යන තේරු
ජ්‍යොතිෂාදි, (ජ්‍යොතිෂ්-ආදි) දීප්ති
ආදිය
තටාකක්‍රීඩා, විළෙල් සෙල්ලම්කිරීම
තද්ගුණ, ඒ(අන්‍යපදාර්ථයේ) ගුණයවූ
තද්භව, එයින් උපන්නාවූ
තත්සම, ඊටසමානවූ

තද්ශබ්දාර්ථ, ඒකය-බහුය-යනාදී ව
චනවලින් පවත්වන තේරුම
තපෝධනී, ස්ත්‍රී
තමස්, මහකළුවර
තරඞ්ග, රළ
තරණ, පීනීම-පසුකිරීම
තර්කණ, කල්පනාකිරීම
තැලීතෙල්, තැඹිලිතෙල්
තාමරස, නෙලුම්මල්
තිලෝනා, බුදුන්
තිරප්‍රාප්ත, කෙළවරට පැමුණුනාවූ
තීර්ථක, විරුඩ ආගම්කාරයෝ
තූර්‍ය්‍යාදි, (තූර්‍ය්‍ය-ආදි) බෙරආදිය
තූල, පුලුන්
ත්‍රිභෙද, වෙනස්තුන
ත්‍රිවිධචාර, ශරීරය-වචනය-සිතය
යන තුන්දෙර
ත්‍රිශබ්ද, අන්‍යශබ්ද-තශබ්ද-මශබ්ද
යන තුන්ශබ්ද
තෙල්දිනි, තෙල්හින්නා-තෙල්කුඹියා
තෙසරණ, බුදුසරණ-දහම්සරණ-
සඟසරණ-යන පිහිට තුන
දකාරාර්ථ, "ද" යන නිපාතයේ අර්ථ
දග, කොන්ඩ
දමන, හික්මීම-මැඩපැවැත්ම
දමෝරා, විෂ්ණු
දර්ප, ආඩම්බර-එඩිය [මේධාතු
දර්ශනාර්ථධාතු, දැකීම යන තේරු
දසරජදම්, දානය-සීලය-පරිත්‍යාගය
ඍජුකමය-මෘදුකමය-තපසය-
අක්‍රෝධනැතිබවය-අහිංසකබවය
ඉවසිලි වන්ත බවය-විරුඩනැති
බවය-යන දශරාජධර්ම
දසබල, බුදුන්ගෙ බල දසයක්-එනම්
ස්ථානා ස්ථාන දන්නා ඥානය
ආදිවූ ඥානබල දශය [ත්තාවූ
දහම්සොඬ, ධර්මයකෙරෙහි ලෝභඇ
දනව, අසුරයා
දිසමඞ්ගලිකා, එනම් සිටුදුවක්
දීපාදී, (දීප-ආදි) පහන් යනාදිය
දිබත්, දීකිරි මිශ්‍රබත
දුඃඛවෘත්ති, දුක්ඇති පැවැත්ම
දුර්ලබ්ධි, මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය
දුලද, මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය
දෘඪ, දැඩිවූ-මහත්වූ
දෝලා, උඩිල්ලාව
දොහලව, ලොභඇතිව
ද්‍රෝණි, ඔරු
විහාගමධ්‍ය, අඬදෙක අතර
ධුර, ඉසිල්ම-තනතුර

ධූමසෝති, දුමින්-වැහිවලාකුල
නකුල්, මුගටියා
නවදෙර, ශරීරසම්බන්ධිවූ දොරනවය
නරසීහ, බුදුන්
නවවස්තු, අලුත්රෙදි
නවාම්, අලුත් කම්මාන්ත
නැළිතෙල්, පොල්තෙල් [ණියක්
නාගභානවිකා, සතිජාතියෙහිවූ තරු
නානාවිධ, නානාප්‍රකාර
නාරාච, ඊය
නාල, නෙලුම්මලේ නැට්ට
නාලිකෙර, පොල්
නිග්‍රහ, අවමාන්න-මඩිකම
නිද්‍රාභිධාතු, නිදාගැන්ම යනතේරු
මේ ධාතු [න්
නිමෙෂකාල, ඇසිපිය හෙලනකාලය
නිමග්නවී, ගිලුනේයි
නියුක්තවූ, යෙදුනාවූ [මු
නිරලම්බ, එල්ලෙන්ට යමක් නැත්තා
නිරාශංකා, සැකනොකිරීම
නිරීක්ෂණ, බැලීම
නිරොජස්ක, ඕජස්නැති
නිරොධ, නැතිවීම
නිර්ධාරණ, වෙන්කොට සිතාගැන්ම
නිලුප්පලැසි, මානෙල්වැනි ඇස්ඇත්නි
නිශ්ශෙෂයෙන්, ඉතුරුනොකිරීමෙන්
නිෂෙධ, වැලකීම-තහනම
නිෂ්පත්ති, සම්පූර්ණව ඉපදීම-කාම්
මුත්ත
නිෂ්පන්න, නිමවුනාවූ-හැදුනාවූ
නිෂ්පාදන, නිමවීම-සිඩකිරීම
නීලකණ්ඨ, ඊශ්වරයා-ශිවා
නුවණනිසයුරා, නුවණනම්වූනිගගා
වන්ට සමුද්‍රයවැනිවූ
නෘත්‍ය, නැටීම [දීය
පඬිතත්‍යාදි, (පඞ්කති-ආදි) පෙලයනා
පංචගුණිත විංශතිවර්ෂයක්, පසින්ග
ණිනලද විසිඅවුරුද්දක්-එනම්
අවුරුදුසියයක්
පංචාක්ෂි, බුද්ධන්ගෙ ඇස්පසක් එනම්
මසැස-දිවැස-පැනැස-බුදුඇස-
සමන්තැස-යන පසයි
පඩුඇඹුල්, ශක්‍රයාගෙ පාණ්ඩුකම්බල
නම්වූ ගල්ආසනය
පතති, පයින් සිට යුධකරණ සෙනාව
පතිතවී, වැටුනේයි
පදබන්ධන, පදබැඳුම්
පදසමාගම, පද එකතුවීම
පදන්තර, වෙනින්පද
පද්‍ය, ප්‍රබන්ධ-පදබැඳුම්
පන්වා, සර්පයා
පබ, ප්‍රභාව-කාන්තිය
පඹයාධරක්ෂීර, නහන් කිරි
පරික්ෂෙප, වටකිරීම
පරිච්ඡෙද, නිමවීම-නියම්ය
පරිත්‍යාග, අත්ඇරීම
පරිනතඵල, පැසුනුගෙඩි
පරිනාමිත, නැමුවා-නියමකලාවූ
පරිභග්න, හාත්පසින් බිදුනාවූ
පරිරම්භන, පවලවාගැන්ම
පරිෂ්කාර, අඩුව ඕය
පරිඛා හිවි, හාතියට පැමිණි නිරඵ්සී-
අත්ඇරූවෝයි
පරුසත්, පිරිස
පර්‍ය්‍යන්ත, කෙලවර
පර්‍ය්‍යන්තයන්, කෙලවරට පැමිණියය
පර්‍ය්‍යාසවූ-ඒකාකාරවූ වෙනස්තේරූ
මිනැත්තාවූ
පර්‍ය්‍යෙෂණ, සෙවීම
පශ්වාත්බල, පසුබලය
පස්මහගඟ, ගඞ්ගාය-අචිරවතිය-යමු
නාය-සරභූය-මහිය-යන මහග
ඞ්ගාපස
පාංශ්වාදි, (පාංශු-ආදි) පස්යනාදිය
පාඨ, පෙළ
පායාසපිණ්ඩ, කිරිබත් ආහරය
පාරදදි, (පාරද-ආදි) රසදිය යනාදිය
පාවීති, උම්යගන
පිසුනවචන, කේලම්
පුණ්ඩරීක, සුදුනෙලුම්මල
පුරුෂව්‍යඤ්ජන, පුරුෂලක්ෂණ
පූර්වාපරවර්ණ, පෙරපසුඅකුරු
පෘථිවි, පොලව
පෘෂ්ඨ, පිට
පොෂණ, රක්ෂාකිරීම
ප්‍රකටවූයේ, පහලවූයේ
ප්‍රකෘති, මුල්ස්වභාව [යනාදිය
ප්‍රගල්භාදි, (ප්‍රගල්භ-ආදි) ආඩම්බර
ප්‍රච්ඡන්න, වැසුනාවූ
ප්‍රච්ඡින්න, සිඳිනලද-නැතිකරණලද
ප්‍රණිපාත, වැඳීම
ප්‍රතිපාදන, පැවැත්වීම-පාවිච්චිය
ප්‍රතිබිම්බ, ඡායාරූපය
ප්‍රතිමල්ලයන්, විරුඩයන්
ප්‍රත්‍යක්ෂ, ඉදිරිපිට
ප්‍රත්‍යයාර්ථශබ්ද, ප්‍රත්‍යයවූපරිද්දෙන්
අර්ථ ප්‍රකාශකරණ ශබ්ද
ප්‍රභූ, ප්‍රධානියා
ප්‍රභූත්ව, ප්‍රභුවන්කම-ප්‍රධානකම
ප්‍රමාණයෝ, සැහෙන්නෝ, සුදුස්සෝ
ප්‍රයොග, යෙදීම
ප්‍රශ්න, විචාරීම

පසුවින, උල්පත
ප්‍රසූනපතු. මනළුම්පෙත්ත
ප්‍රස්ඛලනාර්ථධාතු. යමක බැපිම-නැ
වතීම-ලිස්සායාම-යන තේරු
මේ ධාතු
ප්‍රාභෘත. පඬුරු-අත්ලස්-තෑගි
ප්‍රාතඃකාල. අලුයම
ප්‍රියදෙහිනී, ස්ත්‍රී
ප්‍රේරණ, පංගාඩම-පිටත්කිරීම
ප්‍රෞඪ, දැඩිවූ-මේරුවාවූ
ඵුල්ලසාලවෘක්ෂ, පිපුනුහල්ගස
බලාකාවලී. කොකුන්ගෙ පෙල
බහුමාන, බොහෝ ගෞරව කිරීම
බා, අත [රජෙක්
බාරුසී, භගීරථයා-එනම් ප්‍රකුවනත
බාහ්‍යවූ, පිටපත්වූ
බිලිපුටු, කඩුටුවා
භක්ත, බත
භක්තකාරක, පිසන්නා
භග්න, බිඳුනු
භට, සේවකයා-යුධකාරයා
භටකම්ම, සේවාකම්
භයාර්ථධාතු, භයයනතේරුමේ ධාතු
භවාර්ණව, (භව-අර්ණව) සසරනමැ
ති මූද [බව යනාදිය
භාග්‍යාදි. (භාග්‍ය-ආදි) වාසනාවන්ත
භාර. බැරි-අසිනි [බිඳ
භාවක්‍රියාශබ්ද, ක්‍රියා බව හඟවනශ
භින්න, වෙනස්වූ-විරුඬවූ
භෘඞ්ග, නීලවර්ණවූ මහමීමැසිවර්ගයක්
භෙද, වෙනස
භ්‍රමණ. කැරකැවීම [වක්
මඬෝර, ශක්‍රයාට අඹුවූ දිව්‍යාඞ්ගනා
මද්‍රරාජදුහිතෘන්, මද්‍රරජුගෙදුවනියන්
මධු, මල්පැනි
මධ්‍යප්‍රදෙශ. ඉඟටිය
මනසාදි, (මනස්-ආදි) සිත යනාදිය
මන්දමාරුත, මඳසුලඟ
මලයජවෘක්ෂ, සඳුන්ගස
මලවලසලසිහිලෙල්හී, මලයවනාන්ත
රය අසල සීතලහෙයි
මහවත්, ඇතාමුහුනා [සේ
මහසප්, මහා කාශ්‍යප තෙරුන්නාන්
මහාසිසි, මහත්වටිනාකම් ඇත්තේසි.
මහිලා. ස්ත්‍රී [ස්
මාතඞ්ග, මාතඞ්ගනම්වූ චණ්ඩාලයෙ
මාතඞ්ගදාරිකා, චණ්ඩාලකෙල්ල
මාර්ගිකවූ, මගයත්තෙක්වූ
මිනිමුතු, පිපුනාවූ
මිගුල්, මුවා
මීපල්, රජ

'මුක්තවූයේ, ගැලවුනේ
මුඛවිත්තයෝ. කටඇත්තෝ--කීයම්
නොකි පොංගොසක් අය [විය
මුඛවාස, කට සුවඳවීමට කන සුවඳද්‍ර
මුග්ධභාව. මෝඩකම
මූලොච්ඡින්න, මුලින් සිඳිනලද-මුල
පටන් නැතිකළ [ආභරණයක්
මෙඛලා, ස්ත්‍රීන්ගෙ උකුලවට පලඳින
මෙඝ, වැහිකළුව
මෛත්‍රෙයජිනෙන්ද්‍ර, මෛත්‍රීබුදුන්
මොහොර, මහාප්‍රාකාරය-මහාප්පය
යතලබ, යම් යම් ලැබීමක්
යථාවිදි, විදිලෙස
යථාලාභ, ලැබුනුලෙස
යමකසෘඩි, යමකප්‍රාතිහාර්‍ය්‍ය-එනම්
එකිනෙක විරුඬවූ ආශ්චර්‍ය්‍ය ක
රුණු දෙකක් එකාවිට මවාපෑමක්
යවහන්, පදයන්ගෙ කෙළවර සිටින
ය-ව-හ-න්-, නමේ අකුරු
යවිදිවි, දිවිඇතිතෙක්
යහන්, සයනය [පල-වරාය
යාත්‍රාතිත්ථ. නැව්ආදිය යන තොටු
යාපන, ජීවත්වීම-පැවතීම
යුඬාඞ්ගන, යුධභූමිය
යුෂ්මත්ශබ්දය, උඹ-තමුසේ-යනාදි
වචනවලින් හඟින තේරුම
යොග, යෙදීම
රඞ්ග, නැටුම් බිම
රජදත්. දත්වලටරජ-උඩුඇන්දෙහි
පිහිටි මධ්‍යවර්ති දත්දෙක [ධාතු
රඤ්ජනාර්ථධාතු, රැඳීමයනතේරුමේ
රතැසිපා, රතැසිනමවූ නම්බුකළයුතු
පණ්ඩිතයෙක්
රති, එනම් දිව්‍යාඞ්ගනාවක්
රථික, රථනැගි යුධකරණ සෙනාව
රදූ, රජදුව
රම්‍යවූ, සිත් ඇලෙනකරන්නාවූ
රසනාදාම, මෙඛලාව-එනම් ස්ත්‍රීන්
ගෙ උකුලවට පලඳින ආභරණ
යක්
රහුමුත්, රාහුගෙන් ගැලවුනාවූ
රාජධානි, ප්‍රධාන නුවර
රුක්. වෘක්ෂය-ගහ
රිංහිමි, අනාථයා [වනලදී
රුම්සි, (පණ්ඩිතයන් විසින්) කැමතී
රුජාර්ථධාතු, රිදීමයන තේරුමේධාතු
රුද්‍ර, ඊශ්වරයා-ශිවා
රුවාරු, රූපය සහ අරූපය
රුහිර, ලේ [මේ ධාතු
රොදනාර්ථධාතු, හැඬීම යන තේරු
රොමලතා, ලොම්වැල

ලක්ෂ්‍යානුසාර, (ලක්ෂ්‍ය-අනුසාර) සැල
කියයුත්ත (ව්‍යවහාරය) අනුවයෑම
ලඝු, ඇසිපියක් හෙලන කාල්පවත්ව
න ලුහුඬු ශබ්දඇති අකුර
ලබ්ධි, ආගමකෙරෙහි පවත්නාඇල්ම
ලම්බසවන්, එල්ලෙනකන් ඇත්තාවූ
ලාභාත්ථධාතු, ලැබිම යන තේරුමේ
ධාතු [(තැනැත්තී)
ලීනකොමල, වැලක්සේ කොමලවූ
ලෙඛා, රෙඛාව, පෙල
ලොකපාල, රජ
ලොකොත්තරධර්මම, ලොකයා සහ
නොබැඳී පවත්නා උතුම් ගුණ
එනම් සොවන් මාර්ගාදියයි
ලොපල්ලා, රජ
වංගාදි (වංග-ආදි) ගොත්‍ර යනාදිය
වක්ත්‍ර, මුහුන
වක්ෂ්‍ය, ළැපැත්ත
වග, ව්‍යාඝ්‍රයා
වද්‍ය, වැරැද්ද
වරද, යුවරජ [විෂ්ණු
වරාහක, ඌරා, එනම් ඌරුවෙස්ගත්
වර්ණ, අකුරු, පැහැය [ධාතු
වර්ණනාත්ථධාතු, වැනීම යන තේරුමේ
වලඤ්ජන, ප්‍රයොජන ගැන්ම, වැඩ
ගිනීම
වලීමුඛ, වඳුරා
වල්ලභ, [illegible] [මනාන්තරය
වසන්තවන, බක් වෙසක් දෙමස
වසල්, මගත්වූ
වසාරාජිකා, ලොම්වැල [ධාතු
වසනාත්ථධාතු, ඉසිලීමයන් තේරුමේ
වැහැප්, ගොනා
වාචකවූ, කියන්නාවූ
වාද්‍යකිරිම, බෙරආදිය ගැසීම
වාලුකාසිඝු වන්‍ද්‍රිකා, මාවැලිගඟ ත
මැති සඳ
වාසික්ෂුර, වෑයහා දූලිපිහිය
විකල්ප, කොටසකටවීම
විචක්ෂණ, පණ්ඩිතයා
විජාතියවස්තු, වෙනජාතිවස්තු
විජෘම්භිත, විකසිතවූ, මැලිකැරියාවූ
විඩම්බන්, රැවටිලි
විදග්ධ, පණ්ඩිතයා
විද්‍යුත්, විදුලිය
විනිශ්වය, විභාගය
විනෙයජන, හික්මවියහැකි සත්ව
යෝ, නිවන් දක්වියහැකි අය
විපයර්‍යාස, පෙරලිල්ල
විප්‍රයොග, වෙන්ව පැවැත්ම
විරතීන්, සොවාමීන් ඉදිරිපිටනැතිස්ත්‍රීන්
විවක්ෂා, කියවනට කැමතිබව
විවක්ෂිතවූ, කියනුකැමතිවූ
විශිෂ්ටවූ, විසිතුරුවූ
විශෙෂ, වෙනස [වෙනස හැඟවීම්
විශෙෂණ, යම් නාමයක වර්ණනාපද
විශ්‍රාමශාලා, කිමන්අරින ශාලාව,
අම්බලම [ශරීරය
විෂය, පැවැත්මට ආධාරය අයිති
විස්සම්, විස්කම්දෙවියා
වෘත, හොඳ පැවැත්ම, ශීලය[පැවැත්ම
ව්‍යභිචාර, නොමගයාම, විධිලෙසනො
ව්‍යසන, විපත්තිය, නපුර [ශාස්ත්‍රය
ව්‍යාකරණ, ශබ්දපිළිවෙළකරණ ශා
ව්‍යාඛ්‍යාන, අර්ථවිවරණය, සන්නය
ශඞ්කිතව, සැකවෙලා [සෙති සඳ
ශරච්චන්ද්‍ර, (ශරත්-චන්ද්‍ර) වක් ඉල්දෙම
ශතපදී, පත්තෑයෝ
ශත්‍රු, සතුරෝ
ශබ්දධර්ම, ශබ්දපවතින සවභාව
ශරත්කාල, වක් ඉල් දෙමස
ශාඛාදි, අතු යනාදිය
ශාඛාමෘග, වඳුරා
ශාල්මලී, ඉඹුල්
ශිඛී, ඉස
ශෘඞ්ගවන්තවූ, අංඇත්තාවූ
ශ්‍යාමවර්ණ, අඳුරු නිල්පෑය
ශ්‍රැතිසූචනයෙහි, තමාවිසින් කිසිවෙකු
ගෙන් අසනලද කිසි ප්‍රවෘත්තිය
ක් වෙන යමෙකුට දන්වීමෙහි
හෙවත් කියාපෑමෙහි
ශ්‍රැයමාණභාවයෙන්, ඇසෙන බැවින්
ශවශ්‍රැ, නැන්ද
ෂට්කාරක, සම්බන්ධ විභක්ති ආලපන
විභක්ති හැර අනික් කර්මාදිවිභ
ක්ති හය
ෂට්පද, මීමැස්සා
ෂඩ්වර්ණයක්, වර්ණහයක්
සංකුචිතව, හැකිලිලා [යනාදිය
සංකෙතාදි, (සංකෙත-ආදි) සලකුණු
සංඥමාත්‍රයෙක්, නම් ලකුණුමාත්‍රයෙන්
හැඳිනවීම පමණක්
සංයොග, යෙදීම, එක්ව පැවැත්ම
සංරම්භ, ආඩම්බරය
සංලක්ෂණ, සැලකිම, කල්පනාකිරීම
සංශය, සැකය
සංසන්දන, එකතුවීම
සංසර්ග, එක්වීම
සඛී, යහලුතැනැත්තී
සඞ්ගතවූ, එක්වූ

සංගෘහ කරන්නෙන්සි. නිරන්තණිවිසි[ලාවූ
සංචරිත. හැසිරෙණු ලැබූ. පුරුදුකා
සචාර. හැසිරිල්ල
සජ්ජන. සත්පුරුෂයා
සජ්ඣායන. පාඩම්කිරීම, කීම
සත්කුලපව්. යුගන්ධරය. ඊෂධරය කරවීකය, සුදර්ශනය, නෙමින්ධරය, විනතකය, අශ්වකර්ණය, යන කුලපර්වත හත
සදාගෝචි. සදානම්වූ නම්බුකටයුතු පණ්ඩිතයෙක්
සදවින්. සදව ති මුහුනක් ඇත්ති
සළවී. හදවිති
සපත්නි. සැතිරි
සප. සර්පයා
සප්දනි. සර්පජාතියෙනි
සමන්තභද්‍ර, බුදුහු
සමන්තභද්‍රරු, බුදුන
සමුච්චය. එකවරැස්කිරීම
සම්පාදන. ලබාගැන්ම, සිද්ධකරගැන්ම. උපදවාගැන්ම
සම්බාධයි. බැඳීපවතියි නැරී පවතියි
සම්මුඛ. ඉස්සරහ
සරඟ. මුවා
සරණසරා. පානවැති නෙලුම්විල
සරස. කාෂාය. තික්තය, මධුරය, ලවණය, ඇඹුල්ය, කටුකය, යන රස හය
සස්‍යාදි, (සස්‍ය-ආදි) ගොයම් යනාදිය
සංඛ. වණ්ඩවූ. තදවූ
සිහවලඟ. සිතින් ඉගවියන් ඇතිවූ
සිපිළවූ. බිරුල්වූ
සිද්ධාන්තසංග්‍රහය, සිද්ධකරණලද අනන්ත ඇතිතවාදයන්ගේ සංක්ෂේපය හෙවත් හකුලුවා දැක්වීම යනාදී යන් සිද්ධාන්තසඟරානම්වූ පොත

සිද්ධාත්, අප බුදුහු, අබ
සිව්සයුරු. පූර්වදිසාව ආදිවූ සතරදිසාවෙහි මුහුදු සතර
සිසාල. කරකවනලද
සුදඅත්, ඇතුල්නුවර නවන්වනලද රාජසන්තක ගැත්තු
සුධාවාසික. සුධාවාසනම් බඹලොව වසන්නෝ
සුරසතුරු, අසුරයෝ
සුව්‍යක්ත, ඉතාවටවූ
සූත්‍රාදි, (සූත්‍ර-ආදි) නූල් යනාදිය
සුජ්‍යෙෂ්ඨ, පළමුවෙනි පියන්නා
සූරවීර, දක්‍ෂබව සහ වීර්‍යයඇත්තාවූ
සෙකුණෙන්, දක්‍ෂගුණයෙන්
සොත්ඵුල්ලවූ, පිපිම්සහිතවූ
සොහොවුරු, සහෝදරයා
ස්තවක, මල්කැණ [දිය
ශ්‍රොතඃආදි, (ශ්‍රොතස්-ආදි) කන්යනා
ස්‍රොතාදි, (ස්‍රොත-ආදි) සැඩපාර යනාදිය [වස්තු
ස්වජාතියවස්තු. තමාගෙ ජාතියෙහිවූ
ස්වරාන්ත, ප්‍රාණාක්ෂරයකින් අන්තිමවූ(ශබ්ද)
හරිද්‍රාදි, (හරිද්‍රා-ආදි) කහ යනාදිය
හලන්ත, අල්පාක්ෂරයකින් අන්තිමවූ ශබ්ද
හ[illegible]දි, නිස්ස
හුදකලාවද, තනිකරවන්
හුනු, වැටුනාවූ
හෙතු, කාරණය
හෙලිල්ලඹු, සුදුගෑණි

Published by E. Pandita Gunewardene Ceylon Government Railway, and Printed at the Lakrivikirana Press—Colombo 15th August 1898.